

Holy Bible

Aionian Edition®

Mambu ya Nzambi
Kituba Bible
Gospel Primer

Table of Contents

- Preface
- Genesis 1-4
- John 1-21
- Revelation 19-22
- 66 Verses
- Reader's Guide
- Glossary
- Maps
- History
- Destiny
- Illustrations, Doré

Welcome to the *Gospel Primer*. The Aionian Bible invites you to review popular Christian understanding. Is it possible that the most well-known verse in the Bible is mistranslated, John 3:16? Are the destinies of Heaven and Hell really the whole story? And are misunderstandings of this magnitude even possible? First, know that the Aionian Bible does not abandon Christian heritage. We have much to learn from godly people throughout all ages. Yet, this booklet is a new primer to the truly good news of Jesus Christ, the savior of all mankind.

Holy Bible Aionian Edition ®

Mambu ya Nzambi

Kituba Bible

Gospel Primer

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/13/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

Wycliffe Bible Translators, 2025

Formatted by Speedata Publisher 5.1.16 (Pro) on 7/26/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Preface

Monokutuba at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

Na manima ya kubingisa muntu, Yave Nzambi tulaka bakeluba ya kusimba bambele ya mvita
ya tiya, na lweka ya esete ya bilanga ya Edeni, samu na kukengidila
nzila yina ke kwendaka na yinti ya luzingu.

Mbandukulu 3:24

Mbandukulu

1 Na mbandukulu Nzambi yidikaka zulu na ntoto.

2 Ntoto vwandaka ya kuyilama ve, mpe yawu vwandaka ya mpamba. Maza vwandaka fuka nyonso, mpe kitombe vwandaka fuka maza ya kusunda.

Mpeve ya Nzambi vwandaka pepa na zulu ya maza.

3 Na yina, Nzambi tubaka: «Bika ti nsemo kutalana», mpe nsemo talanaka.

4 Nzambi talaka ti nsemo vwandaka mbote, mpe yandi kabulaka nsemo na kitombe.

5 Nzambi bokilaka nsemo «ntangu», mpe yandi bokilaka kitombe «mpimpa».

Bwisi yilaka, mpe bwisi kutsyaka. Yawu vwandaka ni kilumbu ya yiya.

6 Nzambi tubaka: «Bika ti kisika ya mpamba kuvwanda na kati-kati ya maza mutindu muludi,

samu na kukabula maza na bandambu zole.» **7** Nzambi yidikaka kisika ya mpamba mutindu muludi

yina kabulaka maza: Maza ya nkaka na zulu ya muludi, maza ya nkaka na yisi.

Mpe yawu salamaka mutindu yina.

8 Nzambi bokilaka muludi yango zulu. Bwisi yilaka, mpe bwisi kutsyaka. Yawu vwandaka

ni kilumbu ya zole.

9 Nzambi tubaka: «Bika ti maza yina kele na yisi ya muludi kuwanda kisika mosi,

samu ti kisika ya kuyuma kutalana.» Mpe yawu salamaka mutindu yina.

10 Nzambi bokilaka kisika ya kuyuma «ntoto», mpe yandi bokilaka maza yina vwandaka kisika mosi «mubu».

11 Nzambi tubaka: «Bika ti ntoto kumenisa matiti ya mutindu na mutindu:

Matiti ya konso mutindu yina ke pesaka bambuma ya kukunda, na bayinti ya konso bambutu yina ke vwandaka na mikokodi.» Mpe yawu salamaka mutindu yina.

12 Ntoto basisaka matiti ya mutindu na mutindu: Matiti ya konso mutindu yina ke pesaka bambuma ya kukunda, na bayinti ya konso mutindu yina ke butaka bambutu yina ke vwandaka

na mikokodi. Nzambi talaka ti yawu vwandaka mbote.

13 Bwisi yilaka, mpe bwisi kutsyaka. Yawu vwandaka ni kilumbu ya tatu.

14 Nzambi tubaka: «Bika ti bima yina ke lezimaka kuwanda na muludi ya zulu samu na kukabulaka mpimpa na ntangu.

Yawu ke vwanda bidimbu samu na kuzabisaka bilumbu, bamvula, na bantangu ya mikembo.

15 Bika ti bima yina banda na kulezimaka na muludi ya zulu samu na kuperesaka nsemo na ntoto.» Mpe yawu salamaka mutindu yina.

16 Ni mutindu yina Nzambi yidikaka bima zole ya nene yina ke lezimaka samu na kukyenzulaka.

Mosi ya kulutila nene, samu na kukyenzulaka na ntangu, mpe ya nkaka ya fyoti, samu na kukyenzulaka na mpimpa. Yandi yidikaka mpe bambwetete.

17

Nzambi tulaka bima yina na muludi ya zulu, samu na kuperesaka nsemo na ntoto,

18 samu na kuyalaka na mpimpa mpe na ntangu, mpe samu na kukabulaka mpimpa na ntangu.

Nzambi talaka ti yawu vwandaka mbote.

19 Bwisi yilaka, mpe bwisi kutsyaka. Yawu vwandaka ni kilumbu ya yiya.

20 Nzambi tubaka: «Bika ti maza kufuluka na bima nyonso ya moyo yina

ke zingaka na kati ya maza, bika mpe ti bandeke yina ke banda na kutambulaka na muludi ya zulu

kuwanda.» **21** Nzambi yidikaka bibulu ya nene ya nsisi ya mubu, na bima nyonso ya nkaka ya moyo yina ke zingaka, mpe ke tambulaka na maza,

mutindu kele makanda ya bawu. Yandi yidikaka mpe bandeke nyonso mutindu kele makanda ya bawu.

Nzambi talaka ti yawu vwandaka mbote.

22 Nzambi sakumunaka bawu mutindu yayi: «Beno butana, beno kuma mingi, beno fulusa mubu.

Bika mpe ti bandeke kukuma mingi na ntoto.» **23** Bwisi yilaka, mpe bwisi kutsyaka. Yawu vwandaka ni kilumbu ya tanu.

24 Nzambi tubaka: «Bika ti ntoto kubasisa makanda ya mutindu na mutindu ya bibulu: Bibulu ya bwala,

bibulu ya fyoti-fyoti, na bibulu ya mfinda mutindu kele makanda ya bawu.» Mpe yawu salamaka mutindu yina.

25 Nzambi yidikaka bibulu ya mfinda ya mutindu na mutindu, bibulu ya bwala ya mutindu na mutindu,

na bibulu ya fyoti-fyoti mutindu kele makanda ya bawu. Nzambi talaka ti yawu vwandaka mbote.

26 Nzambi tubaka: «Beto yidika muntu na kifwani ya beto, yandi kuwanda mutindu beto, yandi kuyala

bambisi ya mubu, bandeke ya zulu, bibulu ya bwala, na ntoto nyonso, mpe na banyama ya fyoti-fyoti

nyonso yina ke tambulaka na ntoto.» **27** Nzambi yidikaka muntu na kifwani ya yandi. Na kifwani ya

Nzambi, yandi yidikaka muntu. Yandi yidikaka bawu kento na bakala.

28 Nzambi sakumunaka bawu mpe tubaka: «Beno butana, beno kuma mingi, beno fulusa

ntoto mpe beno yala yawu. Beno yala bambisi ya mubu, bandeke ya zulu, mpe bibulu nyonso yina

ke tambulaka na ntoto.» **29** Nzambi tubaka: «Mu ke na kuperesaka beno matiti nyonso ya ntoto yina ke

butaka bambuma ya kukunda, na bayinti nyonso yina ke butaka bambuma. Ni yawu ke vwanda madya ya beno.

30 Samu na bibulu nyonso yina kele na ntoto, bandeke ya zulu, mpe bima nyonso yina kele

moyo mpe ke tambilaka na ntoto, mu me pesa bawu mpe yandi tulaka yandi na kati ya bilanga ya Edeni matiti nyonso mutindu madya.» Mpe yawu salamaka samu na kusalaka bilanga mpe na kukebaka yawu. **16** mutindu yina. **31** Nzambi talaka ti bima nyonso yina Yave Nzambi pesaka muntu Musiku yayi: «Nge lenda yandi yidikaka vwandaka mbote mingi. Bwisi yilaka, kudy ya nge bambuma ya bayinti nyonso yina kele mpe bwisi kutsyaka, yawu vwandaka ni kilumbu ya na bilanga, **17** kasi nge fwana kudy ya bambuma ya sambanu.

2 Ni mutindu yina salamaka zulu na ntoto, na bima nyonso yina kele na yawu. **2** Nzambi manisaka kisalu ya yandi nyonso mpe yandi pemaka na kilumbu ya nsambwadi. **3** Nzambi sakumunaka kilumbu ya nsambwadi mpe yandi salaka ti yawu kuvwanda kilumbu ya longo, samu ti ni na kilumbu yina yandi pemaka na manima ya kumanisa kisalu ya yandi nyonso, ya kuyidika bima nyonso. **4** Tala mutindu salamaka zulu na ntoto, ntangu Nzambi yidikaka yawu. Na ntangu yina, Yave Nzambi yidikaka zulu na ntoto, **5** ata mwa yinti mosi vwandaka ntete ve na ntoto, mpe ata dititi mosi menaka, samu ti Yave Nzambi vwandaka me nokisa ntete ve mvula, mpe ata muntu vwandaka samu na kusala bilanga. **6** Kasi ya vwandaka na kisika mosi yina vwandaka basisa maza na yisi ya ntoto, mpe maza yina vwandaka mwangana na ntoto nyonso. **7** Yave Nzambi bakaka fundu-fundu ya ntoto, mpe yandi yidikaka muntu na yawu. Yandi fulaka mupepe ya luzingu na mbombo ya muntu, mpe muntu kumaka muntu ya moyo. **8** Na manima, Yave Nzambi kundaka bilanga ya bayinti, kuna na lweka ya esete, na kizunga ya Edeni, mpe yandi tulaka kuna muntu yina yandi yidikaka. **9** Yave Nzambi menisaka bayinti ya mutindu na mutindu, yina vwandaka kitoko na kutala mpe bambuma ya yawu vwandaka mbote na kudy. Yandi tulaka na kati-kati ya bilanga, yinti ya luzingu mpe yinti yina ke pesaka mayela samu na kuzaba yimbi na mbote. **10** Nzadi mosi bandaka na kizunga ya Edeni mpe vwandaka bolisa bilanga ya bayinti. Katuka kuna, nzadi yango kabukaka na bandambu yiya. **11** Nkumbu ya maza ya ntete vwandaka Pisone, ni yawu ke zungidilaka yinsi nyonso ya Avila. Yinsi yango kele na wolo, **12** wolo mosi ya mfuni mingi. Kuna vwandaka mpe na maaka ya yinti ya nsunga ya bedeliyume, na matadi ya ntalu ya onise. **13** Nkumbu ya nzadi ya zole vwandaka Ngijone. Ni yawu ke zungidilaka yinsi nyonso ya Kuse. **14** Nkumbu ya nzadi ya tatu kele Tingele. Ni yawu ke lutaka na esete ya Asule. Nzadi ya yiya vwandaka Efalate. **15** Yave Nzambi bakaka muntu

mpe yandi tulaka yandi na kati ya bilanga ya Edeni samu na kusalaka bilanga mpe na kukebaka yawu. **16** Yave Nzambi pesaka muntu Musiku yayi: «Nge lenda kudy ya nge bambuma ya bayinti nyonso yina kele na bilanga, **17** kasi nge fwana kudy ya bambuma ya yinti yina ke pesaka luzabu ya yimbi na mbote, samu ti kilumbu yina nge ke kudy ya yawu, kaka kufwa nge ke kufwa!» **18** Na manima, Yave Nzambi tubaka: «Ya kele mbote ve ti muntu kuvwanda kaka yandi mosi. Mu fwana kuyidikila yandi kisadisi yina me fwanana na yandi.» **19** Yave Nzambi bakaka ntoto na kuyidika bibulu na bandeke ya mutindu na mutindu. Yandi nataka yawu na mantwala ya muntu samu na kutala wapi mutindu muntu ke bokila yawu. Mpe konso kibulu kuzwaka nkumbu yina muntu pesaka yandi. **20** Muntu pesaka bankumbu na bibulu nyonso ya bwala na ya mfinda, mpe na bandeke nyonso. Kasi yandi talaka ve kisadisi yina fwananaka na yandi mosi. **21** Na yina, Yave Nzambi lalisaka muntu pongi mosi ya ngolo, mpe yandi katulaka yandi lubanzi mosi. Na manima, yandi kangaka musuni na kisika yina. **22** Na lubanzi yina yandi bakaka na muntu, Yave Nzambi yidikaka kento mosi, mpe yandi nataka kento yango na sika ya bakala. **23** Ntangu bakala talaka kento yango, yandi lookaka: «Tala mbala yayi mukwa ya mikwa ya munu, mpe musuni ya musuni ya munu. Ba ke bokila yandi kento, samu ti yandi me katuka na bakala.» **24** Ni yawu yina, bakala ke bika tata mpe mama ya yandi, samu na kwenda zinga kintwadi na kento ya yandi, mpe bawu ke kuma nzutu mosi. **25** Kento na bakala vwandaka ve ya kuvwata binkuti na nzutu, kasi bawu vwandaka tala nsoni ve, bawu na bawu.

3 Na kati ya bibulu nyonso ya mfinda yina Yave Nzambi yidikaka, ni nyoka lutilaka mayela ya kuvuna. Na yina, yandi yufulaka kento: «Ya kele ya tsyelika ti Nzambi zabisaka beno ti: "Beno fwana kudy ya bambuma nyonso ya bayinti ya bilanga"?» **2** Kento vutulaka na nyoka: «Ve! Beto lenda kudy ya beto bambuma yina kele na bilanga. **3** Kasi, samu na bambuma ya yinti yina kele na kati-kati ya bilanga, Nzambi tubaka: «Beno fwana kudy ya yawu ve, mpe beno kusimba yawu ve, kana beno sala yawu, beno ke kufwa."» **4** Nyoka vutulaka na kento: «Ve! Beno ke kufwa ve! **5** Nzambi tubaka mutindu yina samu ti yandi zaba mbote ti, kilumbu yina beno ke kudy

yawu, meso ya beno ke funguka, beno ke kuma mpasi nge ke banda na kuzwaka madya, bilumbu mutindu banzambi yina ke na mayela ya kuzaba nyonso ya luzingu ya nge. **18** Ntoto ke menisila nge yimbi na mbote.» **6** Kento talaka ti bambuma ya yinti bayinti ya bansende mpe bansolokoto. Nge ke banda yina vwandaka mbote na kudya, kitoko na kutala, na kudyaka bima yina ke menaka na bilanga. **19** Nge mpe mbote na kupesa mayela ya kuswasikisa. Na ke banda na kuzwaka madya na mutoki ya kizizi ya yina, yandi bakaka mbuma mosi mpe yandi kudyaka nge, tii kilumbu yina nge ke vutuka na ntoto, sika yawu. Na manima ya kudya yawu, yandi pesaka yawu ba bakaka nge. Ya tsyelika nge kele fundu-fundu, ni mpe na bakala ya yandi yina vwandaka na yandi na fundu-fundu nge ke vutuka.» **20** Bakala pesaka kuna. Bakala ya yandi mpe kudyaka yawu. **7** Mbalalento ya yandi nkumbu Eva, samu ti ni yandi kele mosi, meso ya bawu fungukaka, bawu bakulaka ti mama ya bantu nyonso yina kele moyo. **21** Yave bawu nyonso zole vwandaka banzutu mpamba. Bawu Nzambi yidikilaka Adami na kento ya yandi binkuti bakaka makasa ya yinti ya fike mpe bawu yidikaka na na bampusu ya bibulu, mpe yandi lwatisaka bawu yawu biele ya kufukila. **8** Na nkokila, ntangu mwa yawu. **22** Yave Nzambi tubaka: «Tala! Muntu me mupepe ya madidi vwandaka fula, bawu kuwaka kuma mutindu mosi na beto, yandi me zaba yimbi makelele ya Yave Nzambi yina vwandaka tambula na na mbote. Yandi fwana kubaka ve mbuma yina ke kati ya bilanga ya bayinti. Na yina, kento na bakala pesaka luzingu. Samu ti kana yandi kudya yawu, ya yandi, bawu kwendaka bumbama ntama ya Yave yandi ke zinga bamvula na bamvula!» **23** Ni yawu Nzambi, na kati-kati ya bayinti ya bilanga. **9** Yave yina, Yave Nzambi bingisaka muntu na bilanga ya Nzambi bokilaka bakala mpe yufulaka yandi: «Wapi Edeni, samu ti yandi kwenda sala bilanga, ntoto yina sika nge kele?» **10** Bakala vutulaka: «Mu me kuwa ba bakaka na kuyidikila yandi. **24** Na manima ya nge na kutambula na kati ya bilanga ya bayinti, mu kubingisa muntu, Yave Nzambi tulaka bakeluba ya me kuzwa boma samu ti mu kele nzutu mpamba, kusimba bambele ya mvita ya tiya, na lweka ya esete ni yawu yina, mu me bumbama!» **11** Yave Nzambi ya bilanga ya Edeni, samu na kukengidila nzila yina yufulaka dyaka yandi: «Nani me zabisa nge ti nge ke kwendaka na yinti ya luzingu.

kele nzutu mpamba? Nge me kudya mbuma ya yinti yina mu yiminaka nge na kudya?» **12** Bakala vutulaka: «Ni kento yina nge pesaka munu, ni yandi me pesa munu mbuma ya yinti yina, mpe mu me kudya yawu!» **13** Na yina, Yave Nzambi yufulaka kento: «Samu na yinki nge me sala mutindu yina?» Kento vutulaka: «Ni nyoka me vuna munu! Ni yawu yina, mu me kudya yawu!» **14** Yave Nzambi tubaka na nyoka: «Samu ti nge me sala mutindu yina, mu me siingga nge na kati ya bibulu nyonso. Nge ke banda na kusyelumukaka na ntoto, nge ke banda na kudyaka fundu-fundu, bilumbu nyonso ya luzingu ya nge. **15** Mu ke tula kitantu na kati ya nge na kento, na kati ya bana ya nge na bana ya yandi. Bawu ke kosona nge yintu, nge, nge ke tatika bawu na kinkoso.» **16** Yandi tubaka na kento: «Nge ke banda na kutilaka mpasi mingi, ntangu nge ke vanda na kivumu. Ni na mpasi nge ke banda na kubutilaka. Zaba ti, nge ke banda na kuvwandaka kaka na nsatu ya bakala ya nge, kasi bakala ya nge ke banda na kuyalaka nge.» **17** Yandi tubaka na Adami: «Nge me kuwa mambu ya kento ya nge, nge me kudya mbuma yina mu yiminaka nge. Na yina, mu ke siingga ntoto samu na nge. Ni na

4 Adami vukanaka na kento ya yandi Eva. Eva kuzwaka kivumu mpe yandi butaka Kayini. Eva tubaka: «Mu me buta muntu na lusalusu ya Yave.» **2** Na manima, yandi butaka dyaka mpangi ya yandi Abele. Ntangu bawu kulaka, Abele kumaka muvungi ya mameme, Kayini kisadi-bilanga. **3** Na manima ya bilumbu, Kayini bakaka bima yina yandi kuzwaka na bilanga ya yandi, mpe yandi kwendaka pesa yawu munkayulu na Yave. **4** Abele mpe bakaka bana ya ntete ya bibulu ya yandi mpe na mafuta ya bawu, yandi pesaka yawu munkayulu na Yave. Yave yangalalaka na Abele, mpe yandi ndimaka munkayulu ya yandi. **5** Kasi Yave yangalalaka ve na Kayini, mpe yandi ndimaka ve munkayulu ya yandi. Na yina, Kayini dasukaka mpe kangaka mbunzu. **6** Yave tubaka na Kayini: «Samu na yinki nge me dasuka? Mpe samu na yinki nge me kanga mbunzu? **7** Kana nge sala mbote, nge ke vumbula yintu. Kana nge sala ve mbote, zaba ti disumu kele ya kulala na mwelo ya nge mutindu kibulu ya nsisi. Yawu ke na nsatu ya kuyala nge, kasi nge, nge fwana kuyala yawu.» **8** Na manima, Kayini sololaka na leki ya yandi Abele. Ntangu bawu

kumaka na bilanga, Kayini nwanisaka leki ya yandi samu ti yandi me bula munu. **24** Kana lufwa ya Kayini Abele, mpe kufwaka yandi. **9** Yave yufulaka Kayini: ke futama bambala nsambwadi, lufwa ya Lameke ke «Wapi leki ya nge Abele?» Kayini vutulaka: «Mu zaba futama bambala makumi nsambwadi na nsambwadi.» ya munu ve. Ni munu ke kebaka leki ya munu?» **10** **25** Adami vukanaka dyaka na kento ya yandi Eva. Yave tatamanaka na kutuba: «Samu na yinki nge Eva butaka mwana ya bakala. Yandi pesaka yandi me sala mutindu yina? Mu ke na kuwa ndinga ya nkumbu Sete, samu ti yandi tubaka: «Nzambi me menga ya leki ya nge yina ke na kuyawula na ntoto. pesa munu mwana ya nkaka na kisika ya Abele, yina **11** Kubanda bubu yayi, nge ke vwanda ya kusiingwa Kayini kufwaka.» **26** Sete mpe butaka mwana ya samu na menga ya leki ya nge, menga yina ntoto me bakala, yandi pesaka yandi nkumbu Enose. Ni na fungula yinwa samu na kumina yawu. Na yina, ba ke ntangu yina, bantu bandaka na kusambilia Nzambi na bingisa nge. **12** Ntangu nge ke sala bilanga, ntoto ke Nkumbu ya Yave.

buta mbote ve. Nge ke banda na kwendaka tambula kidi-kidi mpe kuyenga-yenga na yinza ya muvimba.»

13 Kayini zonzaka na Yave: «Kitumbu yina nge me pesa munu me lutila dema na kunata. **14** Mutindu bubu yayi nge me bingisa munu na ntoto yayi, mu ke vwanda ya kubumbama na meso ya nge, mu ke banda na kwendaka tambula kidi-kidi mpe kuyenga-yenga bisika nyonso. Muntu ni muntu yina ke kutana na munu ke kufwa munu.» **15** Yave zonzaka na yandi: «Kana muntu kufwa nge, lufwa ya nge ke futama bambala nsambwadi.» Na yinä, Yave tulaka kidimbu na Kayini samu ti, muntu ni muntu yina ke kutana na Kayini kufwa yandi ve. **16** Na yina, Kayini kwendaka vwanda na yinsi yina ba ke bokilaka Node, na esete ya Edeni, ntama na Yave. **17** Kayini vukanaka na kento ya yandi, mpe kento ya yandi kuzwaka kivumu. Yandi butaka mwana ya bakala yina bawu pesaka nkumbu Enoke. Kayini tungaka mbanza mpe yandi pesaka yawu nkumbu ya mwana ya yandi Enoke. **18** Enoke butaka Ilade, Ilade butaka Mewuyaye, Mewuyaye butaka Metusayele, mpe Metusayele butaka Lameke. **19** Lameke kwelaka bakento zole. Ya ntete vwandaka Ada, ya zole Sila. **20** Ada butaka Yabale: Ni Yabale vwandaka nkooko ya bantu yina ke zingaka na bayinzo ya lele mpe ke yundulaka bibulu. **21** Nkumbu ya mpangi ya yandi vwandaka Yubale. Ni Yubale vwandaka nkooko ya bantu yina ke sikaka nsambi mpe dituuutu. **22** Sila mpe butaka Tubale-Kayini. Tubale-Kayini vwandaka kisadi-bisengo. Yandi vwandaka yidika konso kisalulu ya kisengo na ya kisengo ya mbwaki. Nkumbu ya kibusi ya Tubale-Kayini vwandaka Naama. **23** Lameke tubaka na bakento ya yandi mutindu yayi: «Ada mpe Sila, beno kuwa munu! Bakento ya munu, beno fungula makutu na kuwa mambu ya munu. Mu me kufwa muntu samu ti yandi me lwalisa munu. Mu me kufwa ntwenya

Yesu tubaka: «Tata, lemvakila bawu samu ti bawu zaba ve mambu yina bawu ke na kusala.»

Binwani kabulaka bawu na bawu binkuti ya yandi na kubula dzeke.

Luke 23:34

Yowane

1 Na mbandukulu, ntangu yinza vwandaka ntete ve,

Mpova vwandaka. Mpova vwandaka na Nzambi, mpe Mpova vwandaka Nzambi. **2** Na mbandukulu, yandi vwandaka kintwadi na Nzambi. **3** Nzambi yidikaka bima nyonso na lusalusu ya yandi. Nyonso yina Nzambi yidikaka, yandi yidikaka yawu na yandi. **4** Na yandi kele luzingu, mpe luzingu ke pesaka nsemo na bantu. **5** Nsemo ke lezimaka na mpimpa, kasi mpimpa ke ndimaka yawu ve. **6** Nzambi fidisaka muntu, nkumbu ya yandi Yowane. **7** Yandi kwizaka samu na kuwanda mbangi ya Nsemo, mpe samu ti bantu nyonso kwikila na Nsemo samu na kimbangi ya yandi. **8** Yandi vwandaka ve Nsemo, kasi yandi vwandaka mbangi ya Nsemo. **9** Nsemo yayi vwandaka nsemo ya tsyelika yina kwizaka na yinza samu na kukyenzula bantu nyonso. **10** Mpova vwandaka na yinza, mpe ni na lusalusu ya yandi Nzambi yidikaka yinza, kasi yinza zabaka yandi ve. **11** Yandi kwizaka na sika ya bantu ya yandi, kasi bawu yambaka yandi ve. **12** Kasi na bantu nyonso yina yambaka yandi, mpe kwikilaka na Nkumbu ya yandi, yandi pesaka bawu luve ya kukuma bana ya Nzambi. **13** Bawu butukaka ve samu na bansatu ya nzutu to samu na luzolo ya kento na bakala, kasi samu na luzolo ya Nzambi. **14** Mpova kumaka muntu, mpe zingaka na kati ya beto. Yandi vwandaka ya kufuluka na bumbote mpe na butsyelika. Beto talaka nkembo ya yandi, nkembo yina Tata pesaka na Mwana ya yandi kaka mosi. **15** Yowane vwandaka mbangi ya yandi, mpe zonzaka na bantu: «Beno tala muntu yina mu zonzilaka beno na ngolo nyonso ntangu mu tubaka: Muntu ke kwiza na manima ya munu. Yandi me lutila munu mfunu, samu ti yandi vwandaka ntete mu butuka.» **16** Na bunene ya bumbote ya yandi, yandi ke pesaka beto lusakumu ya kulutila. **17** Misiku pesamaka na beto na lusalusu ya Moyize, kasi bumbote mpe butsyelika kwizaka na Yesu-Klisto. **18** Ata muntu me talaka Nzambi, kasi Mwana ya yandi kaka mosi yina ke zingaka na sika ya Tata ya yandi, lakisaka beto mutindu Nzambi kele. **19** Bamfumu ya ba-Zwife ya Yelusalemi fidisaka nkonga ya banganga-Nzambi mpe ya ba-Levi na sika ya Yowane samu na kuyufula yandi: «Nge kele nani?» **20** Na kyuvu yina, Yowane mangaka ve na kupesa mvutu. Na

ntwala ya bantu nyonso, yandi tubaka: «Mu kele ve Masiya.» **21** Bawu tatamanaka na kuyufula yandi: «Na yina, nge kele nani? Nge ni Eli?» Yowane vutulaka: «Ni munu ve.» Bawu yufulaka dyaka yandi: «Nge ni Mumbikudi yina beto ke na kuvungila?» Yowane vutulaka: «Ni munu ve.» **22** Na yina, bawu tubaka: «Nge kele nani? Beto fwana kupesa mvutu na bantu yina me fidisa beto. Yinki nge ke na kutuba samu na nge mosi?» **23** Yowane pesaka bawu mvutu na mambu yina mumbikudi Esaya tubaka: «Mu kele muntu yina ke na kulooka na yinsi ya kuyuma: "Beno sungika nzila ya Mfumu!"» **24** Ndambu ya bantu na kati ya nkonga yina ba fidisaka na sika ya Yowane, vwandaka Ba-Falisye. **25** Ba yufulaka Yowane: «Kana nge kele Masiya ve, to Eli ve, to Mumbikudi ve, samu na yinki nge ke na kubotika?» **26** Yowane vutulaka: «Mu ke na kubotika na maza, kasi na kati ya beno kele na muntu yina beno zaba ve. **27** Yandi ke kwiza na manima ya munu, kasi mu ke ya kulunga ve samu na kunyangula basinga ya mapapa ya yandi.» **28** Mambu nyonso yayi lutaka na mbanza Betani, na Iweka ya esete ya nzadi ya Yolodani, kisika Yowane vwandaka botika. **29** Kilumbu yina landaka, Yowane talaka Yesu yina vwandaka kwiza na sika ya yandi, mpe tubaka: «Beno tala Dimeme ya Nzambi yina ke katulaka masumu ya yinza. **30** Ni yandi mu zabisaka beno ntangu mu tubaka: Muntu ke kwiza na manima ya munu. Yandi me lutila munu mfunu, samu ti yandi vwandaka ntete mu butuka. **31** Munu mpe, mu vwandaka zaba yandi ve. Kasi, mu kwizaka mpe mu ke na kubotika na maza samu na kuzabisa yandi na bantu ya Isayeli.» **32** Yowane tubaka mpe kimbangi yayi: «Mu me tala Mpeve yina me katuka na zulu, yawu me kulumuka mutindu dibembe mpe me kwiza kutentama na yandi. **33** Mu vwandaka zaba yandi ve. Kasi, Nzambi yina fidisaka munu samu na kubotika na maza zabisaka munu: Nge ke tala mambu yayi: Mpeve ke kulumuka mpe ke tentama na muntu. Ni yandi ke botika na Mpeve ya Longo. **34** Mu me tala na meso ya munu, mpe mu ke na kusala kimbangi ti muntu yayi kele Mwana ya Nzambi.» **35** Kilumbu yina landaka, Yowane vwandaka dyaka na kisika yango na bilandi zole ya yandi, **36** mpe yandi talaka Yesu yina vwandaka luta. Yandi tubaka: «Beno tala Dimeme ya Nzambi.» **37** Ntangu ba kuwaka mambu yina, bilandi zole landaka Yesu. **38** Ntangu Yesu balukaka na manima, mpe talaka ti bawu vwandaka

landa yandi, yandi yufulaka bawu: «Yinki beno ke na kusosa?» Bawu vutulaka: «Labi, wapi kisika nge Yesu zabisaka yandi: «Ba ke dyaka ve na vinu.» 4
ke vwandaka?» («Labi» zola kutuba «Mulongisi.») munu? Ngunga ya munu me lunga ntete ve.» 5 Na
39 Yesu zabisaka bawu: «Beno kwiza, mpe beno yina, mama ya Yesu tubaka na bisadi: «Beno sala
ke tala.» Bawu kwendaka mpe talaka kisika yandi mambu nyonso yina yandi ke zabisa beno.» 6 Na
vwandaka vwanda. (Ya lendaka vwanda ngunga ya kisika yina, ya vwandaka na mayuki sambanu ya
kumi ya suka.) Bawu vwandaka kintwadi na yandi nene yina ba yidikaka na ditadi. Konso diyuki lendaka
kilumbu nyonso yina. 40 Na kati ya bilandi zole yina kota Basenise zole to tatu. Ba-Zwife vwandaka sadila
kuwaka malongi ya Yowane, mpe landaka Yesu, yawu samu na kuvedisa nzutu, mutindu vwandaka
vwandaka na Andele mpangi ya Simoni Pyele. 41 kifu ya bawu. 7 Yesu tubaka na bisadi: «Beno fulusa
Yandi kwendaka tala ntete yaya ya yandi Simoni, mpe banzungu yayi na maza.» Bawu fulusaka yawu mbote.
zabisaka yandi: «Beto me tala Masiya» (Nkumbu ya 8 Na manima, yandi zabisaka bawu: «Beno baka
Masiya zola kutuba «Klisto.») 42 Na manima, Andele yawu, mpe beno nata yawu na mfumu ya makwela.»
nataka yandi na sika ya Yesu. Yesu talaka yandi, mpe Bawu natinaka yandi yawu. 9 Mfumu ya makwela
tubaka: «Nge kele Simoni, mwana ya Yowane. Katuka kunwaka maza yina Yesu kitulaka na vinu. Yandi
ntangu yayi, ba ke bokila nge Sefase» (Nkumbu yayi zabaka ve kisika yawu katukaka, kasi bisadi yina
zola kutuba «Pyele.») 43 Kilumbu yina landaka, Yesu bakaka yawu na banzungu zabaka. Na yina, yandi
bakaka lukanu ya kukwenda na kizunga ya Ngalili. bokilaka kikwedi, 10 mpe tubilaka yandi: «Konso
Yandi bwabanaka Filipe, mpe tubilaka yandi: «Landa muntu ke kabulaka ntete vinu ya mbote, mpe vinu
munu.» 44 (Filipe vwandaka muntu ya Besayida, ya mwa yimbi ntangu bantu me kunwa mingi. Kasi
mbanza ya Andele mpe Pyele.) 45 Na manima, nge me bumba vinu ya mbote tii na ntangu yayi!»
Filipe bwabanaka Natanayele, mpe zabisaka yandi: 11 Yayi ni kidimbu ya ntete yina Yesu salaka. Yandi
«Beto me tala muntu yina Moyize zonzilaka na kati salaka yawu na mbanza Kaana ya Ngalili. Na kusala
ya Misiku, mpe yina mimbikudi zabisaka: Ni Yesu, yawu, Yesu lakisaka nkembo ya yandi, mpe bilandi ya
mwana ya Yosefi ya mbanza Nazaleti.» 46 Natanayele yandi kwikilaka yandi. 12 Na manima ya mambu yayi,
yufulaka yandi: «Na Nazaleti lenda kukatuka mambu Yesu kwendaka na mbanza Kapenawume, kintwadi
ya mbote?» Filipe vutulaka: «Kwiza, mpe nge ke na mama, bampangi, mpe bilandi ya yandi. Bawu
tala.» 47 Ntangu Yesu talaka ti Natanayele vwandaka vwandaka kaka mwa bilumbu kuna. 13 Mukembo
kwiza na sika ya yandi, yandi tubaka: «Beno tala ya Paki ya ba-Zwife vwandaka kuma pene-pene,
muntu ya tsyelika ya Isayeli. Ata dyambu ya luvunu mpe Yesu kwendaka na Yelusalemi. 14 Na Yinzo ya
kele na yandi.» 48 Natanayele yufulaka Yesu: «Wapi Nzambi, yandi talaka bantu yina vwandaka tekisa
mutindu nge me zaba munu?» Yesu vutulaka: «Ntete bangombe, mameme, mpe mabembe. Yandi talaka
Filipe bokila nge, mu talaka nge ntangu nge vwandaka mpe bisobisi-mbongo ya kuwanda na bamesa ya
na yisi ya yinti ya fike.» 49 Na yina, Natanayele bawu. 15 Na yina, yandi bakaka basinga, mpe yidikaka
tubaka: «Mulongisi, nge kele Mwana ya Nzambi! Nge kikoti. Yandi bingisaka bawu nyonso, na mameme
kele Ntinu ya Isayeli!» 50 Yesu vutulaka: «Nge me mpe bangombe ya bawu. Yandi mwangisaka batapa
kwikila, samu ti mu me tubila nge ti mu talaka nge mpe bsisaka bamesa ya bisobisi-mbongo. 16 Yandi
na yisi ya yinti ya fike? Nge ke tala mambu ya nene tubaka na bitekisi-mabembe: «Beno katula yawu awa.
ya kulutila yayi. 51 Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa Beno bika na kusala Yinzo ya Tata ya munu yinzo ya
beno: Beno ke tala zulu ya kuzibuka, mpe bambazi mumbungu.» 17 Na yina, bilandi bambukaka moyo
ya Nzambi yina ke yuluka mpe ke kulumuka na sika na mambu yayi ya Dibuku ya Nzambi: «Tata Nzambi,
ya Mwana ya Muntu.»

2 Bilumbu zole lutaka, makwela salamaka na mbanza
Kaana ya Ngalili. Mama ya Yesu vwandaka kuna.
2 Na makwela yango, ba bokilaka mpe Yesu na
bilandi ya yandi. 3 Ntangu vinu manisaka, mama ya

luzolo ya munu samu na Yinzo ya nge ke yokaka
munu mutindu tiya.» 18 Kasi ba-Zwife yufulaka yandi:
«Wapi kidimbu nge lenda kusala samu na kulakisa ti
nge ke na luve ya kusala mambu ya mutindu yayi?»
19 Yesu vutulaka: «Beno mwangisa Yinzo yayi ya
Nzambi, mpe mu ke tunga yawu na bilumbu tatu.» 20

Na yina, bawu tubilaka yandi: «Bayina tungaka yawu salaka bamvula makumi yiya na sambanu samu na kumanisa yawu, kasi nge ke tunga yawu na bilumbu zonzilla vwandaka nzutu ya yandi. 22 Ntangu Yesu vumbukaka na lufwa, bilandi ya yandi bambukaka moyo na mambu yina yandi tubaka. Na yina, bawu kwikilaka na Dibuku ya Nzambi mpe na mambu yina Yesu vwandaka me zabisa bawu. 23 Ntangu Yesu vwandaka na Yeluselemi na mukembo ya Paki, bantu mingi kwikilaka yandi na kutala bidimbu yina yandi vwandaka sala. 24 Kasi Yesu vwandaka ve na kivuvu na bawu, samu ti yandi zabaka bawu nyonso. 25 Yandi vwandaka ve na nsatu ti ba zabisa yandi mutindu muntu kele, samu ti yandi zabaka nyonso yina ke na ntima ya muntu.

3 Ya vwandaka na mfumu mosi ya ba-Zwife, nkumbu ya yandi Nikodeme. Yandi vwandaka na kati ya kimvuka ya ba-Falisye. 2 Yandi kwizaka tala Yesu na mpimpa, mpe zabisaka yandi: «Mulongisi, beto zaba ti ni Nzambi me fidisa nge samu na kulongisa beto, samu ti ata muntu lenda kusala bidimbu yina nge ke na kusala kana Nzambi kele na yandi ve.» 3 Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa nge: Ata muntu lenda kutala Kimfumu ya Nzambi kana yandi butuka dyaka ve.» 4 Nikodeme yufulaka Yesu: «Wapi mutindu muntu lenda kubutuka kana yandi me kuma kiboba? Yandi lenda kuvutuka ve na kivumu ya mama ya yandi mpe kubutuka!» 5 Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa nge: Ata muntu lenda kukota na Kimfumu ya Nzambi kana yandi butuka ve na maza mpe na Mpeve. 6 Muntu ke butaka muntu. Kasi Mpeve ke butaka mpeve. 7 Na yina, kuyituka ve samu ti mu me tubila nge: "Nge fwana kubutuka dyaka." 8 Mupepe ke fulaka kisika ni kisika yawu ke zolaka, mpe nge ke kuwaka makelele ya yawu. Kasi nge ke zabaka ve wapi kisika yawu ke katukaka, to wapi kisika yawu ke kwendaka. Yawu kele mutindu mosi mpe na muntu yina ke ya kubutuka na Mpeve.» 9 Nikodeme yufulaka dyaka: «Wapi mutindu yawu lenda kusalama?» 10 Yesu vutulaka: «Nge kele mulongisi ya Misiku na yinsi ya Isayeli, mpe nge zaba yawu ve? 11 Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa nge: Beto ke na kuzonza mambu yina beto zaba, mpe beto ke na kuzabisa mambu yina beto talaka. Kasi beno ke na kundima ve kimbangi ya beto.

12 Kana beno ke na kukwikila munu ve ntangu mu ke na kuzabisa beno mambu ya yinza, wapi mutindu beno ke kwikila munu ntangu mu ke zabisa beno tatu!» 21 Yinzo ya Nzambi yina Yesu vwandaka mazulu, kaka ni Mwana ya Muntu yina katukaka kisika kele Nzambi.» 14 Mutindu Moyize zangulaka nyoka na yinti na yinsi ya kuyuma, ni mutindu yina mpe, ba ke zangula Mwana ya Muntu, 15 samu ti bantu nyonso yina ke sala kiminu na yandi kuzwa luzingu ya seko. (aiōnios g166) 16 Ya tsyelika, Nzambi zolaka mingi bantu. Ni yawu yina, yandi fidisaka Mwana ya yandi kaka mosi, samu ti konso muntu yina ke kwikila yandi kufwa ve, kasi kuzwa luzingu ya seko. (aiōnios g166) 17 «Nzambi fidisaka Mwana ya yandi na yinza samu na kufundisa bantu ve, kasi samu na kuvuukisa bawu. 18 Muntu yina ke na kusala kiminu na yandi ke kuzwa ve kitumbu. Kasi muntu yina ke na kukwikila yandi ve me kuzwaka kitumbu, samu ti yandi me sala ve kiminu na Mwana kaka mosi ya Nzambi. 19 Yayi kele mambu yina ke nataka lufundusu: Nsemo kwizaka na yinza, kasi bantu zolaka mingi mpimpa kulutila nsemo samu na mavanga ya yimbi ya bawu. 20 Konso muntu yina ke salaka mambu ya yimbi ke zolaka ve nsemo. Yandi ke mangaka na kukwiza na sika ya nsemo, samu ti mavanga ya yimbi ya yandi talana ve. 21 Kasi, muntu yina ke sadilaka butsyelika ke kwizaka na sika ya nsemo, samu ti nsemo lakisa ti yandi ke tumamaka na Nzambi.» 22 Na manima, Yesu mpe bilandi ya yandi kwendaka na kizunga ya Zude. Kuna, yandi lutisaka mwa bilumbu na bawu, mpe yandi vwandaka botika bantu. 23 Yowane mpe vwandaka botika bantu na bwala Enone yina kele pene-pene na bwala Salime, samu ti maza vwandaka mingi na kisika yina. Bantu vwandaka kwenda na sika ya Yowane samu na kubotama. 24 Na ntangu yina, ba vwandaka me tula ntete ve Yowane na boloko. 25 Ndambu ya bilandi ya Yowane kuzwaka kimoko na Zwife mosi na mambu yina me tala mutindu ya kvedisa nzutu. 26 Bawu kwendaka na sika ya Yowane, mpe zabisaka yandi: «Mulongisi, nge ke na kubambuka moyo na muntu yina vwandaka na nge na lweka ya nkaka ya nzadi ya Yolodani, mpe yina nge salaka kimbangi? Ntangu yayi, yandi ke na kubotika, mpe bantu nyonso ke na kukwenda na sika ya yandi.» 27 Yowane vutulaka: «Muntu lenda kuzwa kima ve kana Nzambi me pesa yandi yawu ve. 28 Beno lenda kusala kimbangi ya munu ti konso

ntangu, mu vwandaka tuba: Mu kele ve Masiya, kasi ke na kulomba nge maza ya kunwa, ni nge zolaka mu kele muntu yina ba fidisaka ntete yandi kwiza. **29** lomba yandi yawu, mpe yandi zolaka pesa nge maza «Na mukembo ya makwela, muntu yina ke kwelaka yina ke pesaka luzingu.» **11** Kento zonzaka: «Mfumu, kento ni yandi bakala ya kento yina. Ndiku ya bakala nge kele ata na kantini samu na kuteka maza, mpe kele pene-pene na bakala, mpe ke na kuwa yandi. dibulu yayi kele yinda. Na yina, wapi mutindu nge Yandi ke na nsayi mingi na kuwa ndinga ya yandi. Ni ke kuzwa maza yangi yina ke pesaka luzingu? **12** mutindu yina mu ke na nsayi, mpe ntangu yayi, yawu Nkooko ya beto Yakobi pesaka beto dibulu yayi, kele ya kulutila. **30** Yandi fwana kuzanguka, mpe mpe yandi mosi, na bana ya yandi, mpe bibulu ya mu fwana kukuluka. **31** «Muntu yina me katuka na yandi kunwaka maza yayi. Nge zola kutuba ti nge zulu me lutila bantu nyonso mfunu. Kasi muntu yina me butuka awa na ntoto kele muntu ya yinza yayi, mpe ke zonzilaka mambu ya yinza yayi. Muntu yina me katuka na zulu me lutila bantu nyonso mfunu. **32** Yandi ke salaka kimbangi na mambu yina yandi talaka mpe kuwaka, kasi bantu ke na kundima yawu ve. **33** Muntu yina ke na kundima kimbangi ya yandi **34** yango, samu ti mu vwanda dyaka ve na nsatu ya Muntu yina Nzambi fidisaka ke tubaka mambu ya kunwa maza, mpe mu kwiza dyaka ve kuteka maza Nzambi, samu ti Nzambi pesaka yandi Mpeve ya kufuluka. **35** Tata ke zolaka Mwana ya yandi, mpe tulaka bima nyonso na lutumu ya yandi. **36** Muntu yina ke na kukwikila Mwana ya Nzambi ke na luzingu ya seko. Muntu yina ke na kukwikila yandi ve ke kuzwa luzingu ve, kasi Nzambi ke vwanda na nkele na yandi.» (aiōnios g166)

4 Ba-Falisye kuwaka ti Yesu vwandaka lutila Yowane na kuzwa mpe kubotika bantu. **2** (Na kutala mbote, Yesu vwandaka botika ve, kasi ni bilandi ya yandi.) **3** Ntangu Yesu kuwaka mambu yayi yina bantu vwandaka tuba, yandi bikaka Zude, mpe vutukaka na Ngalili. **4** Samu na kukuma na Ngalili, yandi fwanaka lutila na Samaliya. **5** Yandi kumaka na mbanza Sisale na Samaliya, pene-pene na bilanga yina Yakobi pesaka na mwana ya yandi Yosefi. **6** Ni kuna vwandaka dibulu ya maza ya Yakobi. Yesu vwandaka me lemba samu na nzyetolo, mpe vwandaka pema pene-pene ya dibulu. Ya lendaka vwanda ngunga ya midi. **7** Kento mosi ya Samaliya kwizaka samu na kuteka maza, mpe Yesu tubilaka yandi: «Pesa munu maza ya kunwa.» **8** (Bilandi ya yandi vwandaka me kwenda na mbanza samu na kusumba madya.) **9** Kasi kento ya Samaliya vutulaka: «Nge kele Zwife, mpe mu kele mu-Samaliya. Wapi mutindu nge ke na kulomba munu maza?» (Ba-Zwife vwandaka ve na kintwadi na bantu ya Samaliya.) **10** Yesu tubaka: «Kana nge zabaka dikabu ya Nzambi, mpe nani kele muntu yina

ke na kulomba nge maza ya kunwa, ni nge zolaka kele yindi. Na yina, kento kutuba ti nge zulu me lutila yandi mfunu?» **13** Yesu vutulaka: «Konso muntu yina ke kunwa maza yayi ke kuzwa dyaka nsatu ya maza. **14** Kasi muntu yina ke kunwa maza yina mu ke pesa ke kuzwa dyaka ve nsatu ya maza. **15** Maza yina mu ke pesa ke kuma na yandi mukelo yina ke pesa luzingu ya seko.» (aiōn g165, aiōnios g166) **16** Yesu tubilaka yandi: «Kwenda bokila bakala ya nge, mpe beno kwiza awa.» **17** Kento vutulaka: «Mu kele ve na bakala.» Yesu tubaka dyaka: «Nge me zonza butsyelika na kutuba ti nge kele ve na bakala, **18** samu ti nge kwelaka bambala tanu, mpe bakala yina ke na nge ntangu yayi kele ve bakala ya nge. Na yina, nge me tubila munu butsyelika.» **19** Kento tubaka: «Mfumu, mu ke na kutala ti nge kele mumbikudi. **20** Bankooko ya beto vwandaka sambilala Nzambi na mongo yayi. Kasi beno ba-Zwife, beno ke tubaka ti kisika ya kusambilala Nzambi kele na Yelusalemi.» **21** Yesu zabisaka yandi: «Kwikila munu. Bilumbu ke kwiza ntangu bantu ke sambilala dyaka ve Tata ata na mongo yayi, to na Yelusalemi. **22** Beno bantu ya Samaliya, beno zaba ve nani beno ke sambilala. Kasi beto ba-Zwife, beto zaba nani beto ke sambilala, samu ti mpulusu ke katukaka na ba-Zwife. **23** Kasi ngunga me kuma pene-pene, mpe yawu me kuma yimeni, ntangu misambidi ya tsyelika ke sambilala Nzambi na kimpeve mpe na butsyelika. Ni misambidi ya mutindu yina Tata ke sosaka. **24** Nzambi kele Mpeve, mpe ya me fwana ti bayina ke na kusambilala yandi, sambilala yandi na kimpeve mpe na butsyelika.» **25** Kento tubilaka dyaka Yesu: «Mu zaba ti Masiya, muntu yina ba ke bokilaka Klisto ke kwiza, mpe ti ntangu yandi ke kwiza, yandi ke zabisa beto mambu nyonso.» **26** Yesu vutulaka: «Ni munu, muntu yina ke na kuzonza na nge.» **27** Na ntangu yina, bilandi kumaka na kisika yina vwandaka

Yesu na kento yina. Bawu yitukaka mingi na kutala kumaka na Ngalili, bantu yambaka yandi mbote, samu ti Yesu vwandaka zonza na kento. Kasi, ata kilandi ti bawu mpe vwandaka na Yelusalemi na mukembo ya yufulaka: «Wapi mambu nge ke na kuyufula yandi?» Paki. Bawu vwandaka me tala bimangu nyonso yina To «Samu na yinki nge ke na kuzonzisa kento yayi?» yandi vwandaka me sala kuna. **46** Na manima, yandi **28** Kento bikaka diyuki ya yandi kuna. Yandi vutukaka vutukaka na mbanza Kaana na Ngalili, kisika yandi na mbanza, mpe tubaka na bantu: **29** «Beno kwiza kitulaka maza na vinu. Kalaka ya luyalu vwandaka kutala muntu yina me zabisa munu mambu nyonso kuna. Mwana ya yandi ya bakala vwandaka na yina mu salaka. Yandi lenda kuwanda Masiya?» **30** kimbevo kuna na mbanza Kapenawume. **47** Ntangu Na yina, bantu basikaka na mbanza samu na kukwiza yandi kuwaka ti Yesu bikaka Zude samu na kukwiza na kisika yina Yesu vwandaka. **31** Na ntangu yina, na Ngalili, yandi kwendaka na sika ya Yesu, mpe bilandi vwandaka kwamisa Yesu: «Mulongisi, kudyal!» lombaka yandi na kwiza kubelusa mwana ya yandi **32** Kasi Yesu zabisaka bawu: «Mu kele na madya yina yina vwandaka pene-pene na lufwa. **48** Yesu zabisaka beno zaba ve.» **33** Na yina, bilandi vwandaka yufula yandi: «Kana beno tala ve bidimbu mpe mambu ya bawu na bawu: «Ya lenda kuwanda na muntu yina ngitukulu, beno lenda kukwikila ve.» **49** Kasi kalaka me natina yandi madya?» **34** Kasi Yesu zabisaka ya luyalu vwandaka tatamana, mpe tubaka: «Mfumu, bawu: «Madya ya munu, ni kusala luzolo ya Nzambi kwiza na yinzo ya munu ntete mwana ya munu yina fidisaka munu, mpe kumanisa mbote kisalu ya kufwa.» **50** Yesu zabisaka yandi: «Vutuka na yinzo. yandi. **35** Beno ke tubaka: Bangonda yiya fwana Mwana ya nge kele moyo.» Bakala yina kwikilaka na kuluta ntete na kukuma na ntangu ya kuyonzika mambu yina Yesu zabisaka yandi, mpe vutukaka na bambuma. Kasi mu ke na kutubila beno: Beno zibula yinzo ya yandi. **51** Na nzila, ntangu yandi vwandaka meso, mpe beno tala bilanga. Bambuma me yela vutuka na yinzo, bisadi ya yandi kwizaka bwabana mpe ntangu ya kubuka me kuma. **36** Muntu yina yandi, mpe tubaka: «Mwana ya nge kele moyo.» me buka yawu me kuzwa yimeni difuta ya yandi, **52** Yandi yufulaka bawu: «Na wapi ngunga mwana mpe yandi me yonzika bambuma samu na luzingu belukaka?» Bisadi vutulaka: «Dibawu manisaka yandi ya mankululu. Na yina, kikuni na kiyonziki ke na mazono na ngunga ya ntete ya manima ya midi.» **53** kuyangalala kintwadi.» (*aiōnios g166*) **37** Kingana yayi Na yina, tata ya mwana bambukaka moyo ti ni na kele ya tsyelika: «“Muntu ya nkaka ke kunaka, mpe ngunga yina Yesu zabisaka yandi: «Mwana ya nge muntu ya nkaka ke yonzikaka.” **38** Mutindu mosi, mu kele moyo.» Katuka ntangu yina, yandi mpe dikanda fidisaka beno samu na kuyonzika na bilanga yina ya yandi nyonso kwikilaka. **54** Yayi ni kidimbu ya zole bantu ya nkaka salaka. Bantu ya nkaka salaka, kasi yina Yesu salaka na Ngalili, ntangu yandi katukaka beno me kuzwa ndandu na kisalu ya bawu.» **39** na Zude.

Bantu mingi ya mbanza yina kwikilaka Yesu samu na kimbangi yina kento salaka: «Yandi me zabisa munu mambu nyonso yina mu salaka.» **40** Ntangu bantu ya Samaliya kwizaka na sika ya Yesu, bawu lombaka yandi na kuwanda kintwadi na bawu, mpe yandi lutisaka bilumbu zole kuna. **41** Bantu lutilaka dyaka mingi na kukwikila Yesu samu na mambu yina yandi vwandaka zonza. **42** Bawu tubaka na kento yina: «Beto ke na kukwikila yandi, kaka ve samu na mambu yina nge me zabisa beto, kasi beto mosi me kuwa mambu yina yandi me zonza, mpe beto me zaba ti ya tsyelika, yandi kele Muvuukisi ya bantu.» **43** Na manima ya bilumbu zole yina, Yesu bikaka mbanza yina, mpe kwendaka na Ngalili, **44** samu ti yandi mosi vwandaka me zonza: «Ba ke zitisaka ve mumbikudi na mbanza ya yandi.» **45** Ntangu yandi

5 Na manima ya mwa bilumbu, Yesu kwendaka na Yelusalemi samu na mukembo mosi ya ba-Zwifé. **2** Pene-pene na mwelo ya mbanza, mwelo ya Mameme, vwandaka na kizinga yina ba vwandaka bokila Betesada na ndinga ya ba-Ebeleyo. Yawu vwandaka na misampa tanu ya yinda. **3** Bambevo mingi vwandaka ya kulala na katì ya misampa yina: bamppofo, bikata mpe bantu ya bifuumá. [Bawu vwandaka vingila ti maza ningana, **4** samu ti konso ntangu, mbazi ya Mfumu vwandaka kulumuka na kizinga yina, mpe vwandaka ningisa maza. Na yina, mbevo ya ntete yina vwandaka kota na manima ya kuningana ya maza vwandaka beluka na kimbevo ni kimbevo yina vwandaka na yandi.] **5** Ya vwandaka kuna na muntu yina vwandaka kikata katuka bamvula

makumi tatu na nana. 6 Yesu talaka yandi ya kulala. 22 Tata ke fundisaka muntu ve, kasi yandi pesaka Yandi zabaka ti yandi vwandaka mutindu yina katuka Mwana lutumu nyonso ya kufundisa, 23 samu ti bantu ntama. Yesu yufulaka yandi: «Nge zola kubeluka?» nyonso zitisa Mwana mutindu bawu ke zitisaka Tata. 7 Mbevo vutulaka: «Mfumu, mu ke na muntu ve Muntu yina ke na kuzitisa ve Mwana ke na kuzitisa yina lenda kukotisa munu na kizinga ntangu maza ve Tata yina fidisaka Mwana. 24 «Ya tsyelika, mu ke bandaka na kuningana. Ntangu mu ke sosaka ke na kutubila beno: Muntu yina ke kuwaka mambu na kukota, muntu ya nkaka ke tekilaka munu.» 8 ya munu, mpe ke kwikilaka Tata yina fidisaka munu Yesu zabisaka yandi: «Telama! Baka nkuala ya ke na luzingu ya seko. Yandi ke funduswa ve, kasi nge, mpe tambula.» 9 Kaka na ntangu yina, muntu yandi me katuka yimeni na lufwa ya kimpeve samu yango belukaka. Yandi bakaka nkuala ya yandi, mpe na kuzwa luzingu. (aiōnios g166) 25 Ya tsyelika, mu tambulaka. Mambu yayi salamaka na kilumbu ya ke na kuzabisa beno: Ngunga me kuma pene-pene, saba. 10 Na yina, bamfumu ya ba-Zwife bokilaka mpe yawu me kuma yimeni, ntangu bantu ya kufwa muntu yina Yesu belusaka. Bawu zabisaka yandi: «Ya na kimpeve ke kuwa ndinga ya Mwana ya Nzambi, kele kilumbu ya saba, mpe nge kele ve na muswa mpe bayina ke kuwa yawu, ke zinga. 26 «Mutindu ya kunata nkuala ya nge.» 11 Kasi yandi vutulaka: Tata ke na lulendo ya kupesa luzingu, ni mutindu yina «Muntu yina me belusa munu me tubila munu: Baka mpe, Mwana ke na lulendo ya kupesa luzingu, samu nkuala ya nge, mpe tambula.» 12 Bawu yufulaka ti Tata ya yandi pesaka yandi yawu. 27 Tata pesaka yandi: «Nani me zabisa nge: Baka nkuala ya nge, Mwana lutumu ya kufundisa bantu, samu ti yandi kele mpe tambula?» 13 Kasi muntu yina belukaka zabaka Mwana ya Muntu. 28 Beno yituka ve samu na yawu. ve nani belusaka yandi. Yesu vwandaka me kota Ngunga me kuma pene-pene ntangu bantu nyonso na na nkonga mpe vwandaka talana dyaka ve. 14 Na bandyamu ke kuwa ndinga ya Mwana ya Muntu, 29 manima, Yesu bwabanaka muntu yango na Yinzo ya mpe ke vumbuka na lufwa. Bayina salaka mambu ya Nzambi, mpe zabisaka yandi: «Tala! Nge me beluka. mbote ke vumbuka na lufwa samu na kuzwa luzingu, Kusumuka dyaka ve, samu ti dyambu ya kulutila yimbi mpe bayina salaka mambu ya yimbi ke vumbuka na kumina nge ve.» 15 Na yina, muntu yango kwendaka lufwa samu na lufundusu. 30 Mu lenda kusala kima zabisa na bamfumu ya ba-Zwife ti ni Yesu belusaka ve na lulendo ya munu mosi. Mu ke na kufundisa yandi. 16 Na yina, ba-Zwife bandaka na kukwamisa mutindu Tata ke na kuzabisa munu, mpe lufundusu Yesu, samu ti yandi belusaka muntu na kilumbu ya ya munu kele ya kulunga, samu ti mu ke na kusala ve saba. 17 Kasi Yesu zabisaka bawu: «Tata ya munu mambu na luzolo ya munu, kasi na luzolo ya Nzambi ke na kusala tii ntangu yayi. Munu mpe, mu ke na yina fidisaka munu.» 31 «Kana mu kele mbangi ya kusala.» 18 Ntangu ba-Zwife kuwaka mutindu yina, munu mosi, kimbangi ya munu kele ya kufwanana ve. ba vwandaka sosa ya kulutila na kufwa Yesu kaka ve, 32 Kasi muntu ya nkaka kele mbangi ya munu, mpe samu ti Yesu vwandaka zitisa ve kilumbu ya saba, mu zaba ti kimbangi ya yandi kele ya tsyelika. 33 kasi mpe samu ti yandi tubaka ti Nzambi kele Tata ya Beno fidisaka bantu na sika ya Yowane, mpe Yowane yandi. Na yina, yandi vwandaka lakisa ti yandi kele tubaka kimbangi ya tsyelika. 34 Mu kele ve na nsatu mutindu mosi na Nzambi. 19 Yesu tubilaka dyaka ya kimbangi ya munu. Kasi mu ke na kuzonza yawu, bawu: «Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Mwana samu ti beno vuuka. 35 Yowane vwandaka mutindu ya Nzambi lenda kusala kima ve na ngolo ya yandi mwinda ya kunama yina bantu nyonso lenda kutala, mosi. Yandi ke salaka kaka mambu yina yandi ke mpe beno zolaka na kuyangalala na nsemo ya yandi talaka na sika ya Tata yandi, samu ti mambu nyonso kaka mwa ntangu. 36 «Kasi mu ke na kimbangi ya yina Tata ke salaka, Mwana mpe ke salaka yawu. Kulutila nene na yina ya Yowane: Bisalu yina Tata 20 Tata ke zolaka Mwana, mpe ke lakisaka yandi pesaka munu na kusala, ni yina mu ke na kusala, mpe mambu nyonso yina yandi ke salaka. Tata ke lakisa yawu ke na kulakisa ti Tata fidisaka munu. 37 Tata yandi bisalu ya kulutila nene, samu ti beno yituka. 21 yina fidisaka munu tubaka kimbangi ya munu. Kasi Mutindu Tata ke vumbulaka bantu ya kufwa, mpe ke beno me kuwaka ntete ve ndinga ya yandi, mpe me pesaka bawu luzingu, ni mutindu yina mpe, Mwana talaka ntete ve kizizi ya yandi. 38 Beno ke ndimaka ke pesaka luzingu na konso muntu yina zola. ve mambu ya yandi, samu ti beno ke kwikilaka ve

na muntu yina yandi fidisaka. **39** Beno ke longokaka Dibuku ya Nzambi, samu ti beno ke kanisaka ti yawu ke pesa beno luzingu ya seko. Ni yawu ke salaka kimbangi ya munu. (aiōnios g166) **40** Kasi beno ke na kuzola ve na kukwiza na sika ya munu samu na kuzwa luzingu. **41** «Nkembo ya munu ke katukaka ve na sika ya bantu. **42** Kasi mu zaba beno: Beno ke zolaka ve Nzambi na bantima ya beno. **43** Mu me lokotaka yawu, mpe fulusaka bitunga kumi na zole na kwiza na Nkumbu ya Tata ya munu, mpe beno ke na kuyamba munu ve. Kasi, kana muntu ya nkaka kwiza na nkumbu ya yandi mosi, beno ke yamba yandi. **44** Wapi mutindu beno ke lenda na kukwikila? Beno ke sosaka kaka ti bampangi zonza mambu ya mbote na banzutu ya beno, kasi beno ke sosaka ve ti yandi Nzambi zonza mambu ya mbote na banzutu ya kwiza na yinza.» **45** Mutindu Yesu zabaka ti bantu sika ya Tata. Muntu yina ke funda beno ni Moyize kumaka, bilandi ya yandi kulumukaka na kumu ya yina beno salaka kiminu. **46** Ya tsyelika, kana beno kwikilaka Moyize, beno zolaka kwikila munu mpe, na mbanza Kapenawume na Iweka ya nkaka ya samu ti mambu yina yandi sonikaka me tadila munu. **47** Kasi, kana beno ke na kukwikila ve na mambu yina yinza na yinza. **48** Ya vwandaka me kuma mpimpa, mpe Yesu yulukaka na mongo, mpe vwandaka kuna na bilandi ya yandi. **49** (Paki, mukembo ya ba-Zwife, vwandaka kuma pene-pene). **50** Ntangu Yesu talaka nkonga ya nene ya bantu yina vwandaka kwiza na sika ya yandi, yandi yufulaka Filipe: «Wapi sika beto lenda sumba mampa, samu na kudikisa bantu yayi?» **51** (Yesu zabaka yinki yandi zolaka sala. Kasi yandi yufulaka kyuvu yayi samu na kutonta Filipe.) **52** Na yina, Filipe vutulaka: «Ata ti beto sumba mampa ya Badenalya bankama zole, konso muntu ke kuzwa ve kibuku ya dimpa.» **53** Kilandi ya nkaka, Andele leki ya Simoni Pyele, tubaka: **54** «Ya kele awa na ditoko mosi yina ke na mampa tanu ya oloze na bambisi zole. Kasi yawu lenda kulungu ata fyoti, samu ti bantu me lutila mingi.» **55** Yesu tubaka: «Beno vwandisa bawu.» Kisika yina vwandaka na matiti mingi. Bantu nyonso vwandaka na ntoto. Lutangu ya babakala yina vwandaka kuna lendaka vwanda mafunda tanu. **56** Na yina, Yesu bakaka mampa. Yandi tondaka Nzambi, mpe kabulaka yawu na bantu yina vwandaka kuna. Yandi bakaka mpe bambisi, mpe kabulaka bawu. Yandi pesaka bawu yawu mutindu konso muntu vwandaka zola. **57** Ntangu bawu nyonso yukutaka, Yesu tubaka na bilandi ya yandi: «Beno lokota bibuku na yina me bikana samu ti yawu kubeba ve.» **58** Bawu lokotaka yawu, mpe fulusaka bitunga kumi na zole na kidimbu yina Yesu vwandaka me sala, bawu tubaka: «Ya tsyelika, muntu yayi ke Mumbikudi yina fwanaka zolaka kwiza kubaka yandi na ngolo samu na kusala yandi ntinu, yandi kabukaka dyaka na bawu, mpe beno. **59** «Beno kanisa ve ti mu ke funda beno na kwendaka yandi mosi na mongo. **60** Ntangu mpimpa sika ya Tata. Muntu yina ke funda beno ni Moyize kumaka, bilandi ya yandi kulumukaka na kumu ya yinza na yinza.» **61** Mutindu Yesu zabaka ti bantu banzutu ya beno, kasi beno ke sosaka ve ti yandi zolaka kwiza kubaka yandi na ngolo samu na kusala yinza na yinza. **62** Ya vwandaka me kuma mpimpa, mpe Yesu yinza na yinza. **63** Ya vwandaka ntete ve kintwadi na bawu. **64** Mupe Moyize sonikaka, wapi mutindu beno lenda kukwikila ya ngolo vwandaka fula mpe vwandaka nanguna na mambu yina mu ke na kuzonza?»

6 Na manima, Yesu kwendaka na simu ya nkaka ya dyanga ya Ngalili (Ya kele dyanga ya Tibelyade). **7** Nkonga ya nene ya bantu vwandaka landa yandi, samu ti bawu vwandaka tala bidimbu yina yandi vwandaka sala na kubelusa bambevo. **8** Yesu yulukaka na mongo, mpe vwandaka kuna na bilandi ya yandi. **9** (Paki, mukembo ya ba-Zwife, vwandaka kuma pene-pene). **10** Ntangu Yesu talaka nkonga ya nene ya bantu yina vwandaka kwiza na sika ya yandi, yandi yufulaka Filipe: «Wapi sika beto lenda sumba mampa, samu na kudikisa bantu yayi?» **11** (Yesu zabaka yinki yandi zolaka sala. Kasi yandi yufulaka kyuvu yayi samu na kutonta Filipe.) **12** Na yina, Filipe vutulaka: «Ata ti beto sumba mampa ya Badenalya bankama zole, konso muntu ke kuzwa ve kibuku ya dimpa.» **13** Kilandi ya nkaka, Andele leki ya Simoni Pyele, tubaka: **14** «Ya kele awa na ditoko mosi yina ke na mampa tanu ya oloze na bambisi zole. Kasi yawu lenda kulungu ata fyoti, samu ti bantu me lutila mingi.» **15** Yesu tubaka: «Beno vwandisa bawu.» Kisika yina vwandaka na matiti mingi. Bantu nyonso vwandaka na ntoto. Lutangu ya babakala yina vwandaka kuna lendaka vwanda mafunda tanu. **16** Na yina, Yesu bakaka mampa. Yandi tondaka Nzambi, mpe kabulaka yawu na bantu yina vwandaka kuna. Yandi bakaka mpe bambisi, mpe kabulaka bawu. Yandi pesaka bawu yawu mutindu konso muntu vwandaka zola. **17** Ntangu bawu vwandaka me sala Basitade makumi zole na tanu to makumi tatu, bawu talaka Yesu yina vwandaka kwiza na sika ya bantu na kutambula na zulu ya maza, mpe boma kumaka na bawu. **18** Kasi Yesu tubilaka bawu: «Beno tala boma ve! Ya kele munu.» **19** Na yina, bawu zolaka kotisa yandi na bwatu. Kasi, kaka na ntangu yina, bawu kumaka na kisika yina bawu vwandaka kwenda. **20** Na kilumbu yina landaka, nkonga ya bantu yina bikanaka na simu ya nkaka ya dyanga zabaka ti kaka bwatu mosi vwandaka kuna kilumbu yina lutaka. Ba zabaka mpe ti Yesu kwendaka ve kintwadi na bilandi ya yandi, kasi bilandi kwendaka bawu mosi. **21** Babwatu ya nkaka yina vwandaka me katuka na mbanza Tibeyale kumaka na kisika yina bantu kudyaka mampa na manima ya lusambulu ya matondo yina Mfumu Yesu salaka. **22** Ntangu bantu talaka ti Yesu mpe bilandi ya yandi vwandaka ve kuna, bawu kotaka na babwatu, mpe kwendaka na mbanza Kapenawume samu na kusosa Yesu. **23** Bawu talaka yandi na simu ya nkaka ya dyanga, mpe yufulaka yandi: «Mulongisi, wapi ntangu nee kumaka awa?» **24** Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Beno ke na kusosa munu, samu ti beno kudyaka mampa, mpe beno yukutaka, kasi ve

samu ti beno me bakula nsasa ya bidimbu ya munu. 27 Beno sala ve samu na madya yina ke bebaka, kasi beno sala samu na madya yina ke vwanda tii na luzingu ya seko. Ni Mwana ya Muntu ke pesa beno madya yina, samu ti Tata Nzambi lakisaka na pwelele nyonso ti ni yandi, yandi soolaka.» (aiōnios g166) 28 Bawu yufulaka dyaka yandi: «Yinki beto fwana kusala samu na kusala bisalu yina Nzambi ke zolaka?» 29 Yesu vutulaka: «Kisalu yina Nzambi ke zolaka ti beno sala ni kukwikila muntu yina yandi fidisaka.» 30 Na yina, bawu zabisaka yandi: «Wapi ya sekó. (aiōnios g166) 31 Na yinsí ya kuyuma, bankooko Yinki nge ke sala? 32 Na yinsí ya kuyuma, bankooko ya beto kudyaka madya yina ba ke bokilaka mane, ya mutindu ba sonikaka na Dibuku ya Nzambi: "Yandi pesaka bawu mampa yina katukaka na zulu."» 33 Kasi Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Ni Moyize ve pesaka beno dimpa yina katukaka na zulu, kasi ni Tata ya munu ke pesaka beno dimpa ya tsyelika yina ke katukaka na zulu. 34 Na yina, bawu tubaka: «Mfumu, pesa beto dimpa yina ntangu nyonso.» 35 Yesu zabisaka bawu: «Mu kele dimpa yina ke pesaka luzingu. Muntu yina ke kwiza na sika ya munu ke vwanda dyaka ve na nsatu, mpe muntu yina ke kwikila Kasi, mu me tubilaka beno yawu: Beno me tala, kasi beno ke na kukwikila ve. 36 «Bantu nyonso yina Tata ke na kupesa munu ke kwiza na sika ya munu, mpe mu ke bingisa ve muntu yina ke kwiza na sika ya munu. 37 Mu katukaka na zulu samu na kusala luzolo ya Tata yina fidisaka munu, kasi luzolo ya munu mosi ve. 38 Mu katukaka na zulu samu na kusala luzolo ya Tata yina fidisaka munu, kasi luzolo ya munu mosi, kasi mu vumbula bawu na lufwa na kilumbu ya nsuka. 39 Ya tsyelika, luzolo ya Tata ya munu kele ti konso muntu yina ke na kutala Mwana ya Nzambi, mpe ke na kukwikila yandi, kuzwa luzingu ya seko. Na kilumbu ya nsuka, mu ke vumbula yandi na lufwa.» (aiōnios g166) 40 Na yina, ba-Zwife bandaka na kunyunguta, samu ti Yesu tubaka: «Mu kele dimpa yina katukaka na zulu.» 41 Na yina, ba-Zwife bandaka na kunyunguta, samu ti Yesu tubaka: «Bakala yayi kele Yesu, mwana ya Yosefi. Beto zaba tata mpe mama ya yandi. Wapi mutindu yandi lenda kutuba ti yandi katukaka na zulu?» 42 Bawu vwandaka tuba: «Bakala yayi kele Yesu, mwana ya Yosefi. Beto zaba tata mpe mama ya yandi. Wapi mutindu yandi lenda kutuba ti yandi katukaka na zulu?» 43 Yesu zabisaka bilandi mingi ya yandi tubaka: «Ndongosolo yayi me bawu: «Beno bika na kunyunguta. 44 Muntu ve lenda lutila ngolo. Ata muntu lenda kundima yawu.» 45 Mimbikudi sonikaka: "Nzambi ke longisa bantu nyonso." «Konso muntu yina ke kuwaka Tata, mpe ke ndimaka ndongosolo ya yandi ke kwizaka na sika ya munu. 46 Muntu ve me talaka Tata, kasi kaka Mwana yina katukaka na sika ya Nzambi me talaka Tata. 47 Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Muntu yina ke kwikilaka ke na luzingu ya sekó. (aiōnios g166) 48 Mu kele dimpa yina ke pesaka luzingu. 49 Na yinsí ya kuyuma, bankooko ya beno kudyaka dimpa yina ba ke bokilaka mane, kasi bawu kufwaka. 50 Kasi, awa kele dimpa yina me katuka na zulu. Muntu yina ke kudyá yawu ke pesaka bawu na bawu.» 51 Ni munu kele dimpa yina me katuka na zulu, mpe yina ke pesaka luzingu. Kana muntu kudyá dimpa yina, yandi ke zinga seko. Dimpa yina ni musuni ya munu. Mu ke pesa yawu samu ti bantu nyonso kuzwa luzingu.» (aiōnios g166) 52 Ntangu ba-Zwife kuwaka mambu yina, bawu bandaka na kuswana na ngolo nyonso bawu na bawu. Bawu vwandaka tuba: «Wapi mutindu muntu yayi lenda kupesa beto nzutu ya yandi samu na kudyá yawu?» 53 Na yina, Yesu zabisaka bawu: «Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Kana beno kudyá ve nzutu ya Mwana ya Muntu, mpe kana beno kunwa ve menga ya yandi, beno ke kuzwa ve luzingu. 54 Muntu yina ke kudyá musuni ya munu, mpe yina ke kunwa menga ya munu ke kuzwa luzingu ya sekó. Na kilumbu ya nsuka, mu ke vumbula yandi na lufwa.» (aiōnios g166) 55 samu ti musuni ya munu kele madya ya tsyelika, mpe menga ya munu malafu ya tsyelika. 56 Muntu yina ke kudyá musuni ya munu, mpe yina ke kunwa menga ya munu ke zinga na munu, mpe mu ke zinga na yandi. 57 Tata yina kele moyo fidisaka munu, mpe mu ke zingaka samu na yandi. Mutindu mosi, muntu yina ke kudyá nzutu ya munu ke zinga mpe samu na munu. 58 Nzutu ya munu, ni dimpa yina me katuka na zulu. Yawu kele mutindu mosi ve na dimpa yina kudyaka bankooko ya beno yina me kufwaka. Muntu yina ke kudyá dimpa yayi ke zinga sekó.» (aiōnios g166) 59 Yesu tubaka mambu yina ntangu yandi vwandaka longa bantu na yinzo ya Iusambulu ya ba-Zwife na mbanza Kapenawume. 60 Na manima ya kuwa mambu yina Yesu zonzaka, bilandi mingi ya yandi tubaka: «Ndongosolo yayi me

zabaka ti bilandi ya yandi vwandaka nyunguta samu na manima ya kuzabisa bawu mutindu yina, Yesu na mambu yina yandi vwandaka me zonza. Ni yawu bikanaka na Ngalili. **10** Bampangi ya yandi kwendaka yina, yandi yufulaka bawu: «Mambu yayi ke na kusala na Yelusalemi na mukembo. Na manima, Yesu mpe beno mpasi na ntima? **62** Na yina, yinki beno ke kwendaka kuna, kasi yandi kwendaka na mansweki, tuba ntangu beno ke tala Mwana ya Muntu kuvutuka ata kutalana na bantu. **11** Kuna, bamfumu ya ba-Zwife na kisika yina yandi vwandaka ntete? **63** Mpeve ke vwandaka sosa yandi. Bawu vwandaka yufula: «Wapi pesaka luzingu, kasi nzutu kele kima ya mpamba. kisika yandi kele?» **12** Na kat i ya nkonga, bantu Mambu yina mu me zabisa beno kele Mpeve mpe vwandaka zonzila yandi mingi. Bawu vwandaka tuba: luzingu. **64** Kasi, na kat i ya beno kele na bayina ke «Yandi kele muntu ya mbote.» Kasi bantu ya nkaka na kukwikila ve.» (Katuka mbandukulu, Yesu zabaka vwandaka tuba: «Yandi ke na kuvuna bantu.» **13** Kasi bayina vwandaka kwikila yandi ve, mpe nani zolaka ata muntu vwandaka zonzila Nkumbu ya Yesu na yekula yandi.) **65** Yandi zonzaka dyaka: «Ni samu na pwelele nyonso, samu ti bawu vwandaka na boma ya yawu, mu zabisaka beno ti muntu ve lenda kukwiza bamfumu ya ba-Zwife. **14** Ntangu mukembo kumaka na sika ya munu kana Tata me pesa yandi ve luve ya na kat i-kati, Yesu kwendaka na Yinzo ya Nzambi, mpe kukwiza.» **66** Katuka ntangu yina, bilandi mingi bikaka bandaka na kulonga. **15** Na kuwa mambu yina yandi yandi, mpe vwandaka tambula dyaka ve kintwadi na vwandaka zonza, ba-Zwife yitukaka mpe tubaka: yandi. **67** Na yina, Yesu tubaka na bilandi kumi na «Wapi mutindu yandi me sala na kuzaba mbote zole ya yandi: «Beno mpe, beno zola kukwenda?» **68** Dibuku ya Nzambi ata kulongoka yawu?» **16** Yesu Kasi Simoni Pyele tubaka: «Mfumu, na sika ya nani vutulaka: «Ndongosolo ya munu ke katukaka ve na beto ke kwenda? Nge ke na mambu yina ke pesaka munu mosi, kasi na Nzambi yina fidisaka munu. **17** luzingu ya seko. (aiōnios g166) **69** Ntangu yayi, beto ke Kana muntu zola kusala mambu yina Nzambi ke na kukwikila, mpe beto zaba ti nge kele Muntu ya zolaka, yandi ke zaba kana ndongosolo ya munu ke Longo yina Nzambi fidisaka.» **70** Yesu tubilaka dyaka katukaka na Nzambi, to kana mu ke zonzaka mambu bawu: «Mu soolaka beno kumi na zole, kasi mosi na yina ke katukaka na munu mosi. **18** Muntu yina ke kati ya beno kele mwana ya Satana.» **71** Na kutuba zonzaka mambu na nkumbu ya yandi mosi ke sosaka mutindu yina, Yesu vwandaka zonzila Yuda, mosi ya nkembo ya yandi mosi. Kasi muntu yina ke sosaka bilandi kumi na zole, mwana ya Simoni Isekayote, na kukembisa muntu yina fidisaka yandi ke zonzaka yina fwanaka yekula Yesu.

7 Na manima, Yesu landaka nzyetolo ya yandi na Ngalili. Yandi vwandaka zola ve kukwenda na Zude, samu ti bamfumu ya ba-Zwife vwandaka sosa kufwa yandi. 2 Mukembo ya Mileba ya ba-Zwife kumaka pene-pene, 3 mpe bampangi ya Yesu tubilaka yandi: «Katuka awa, mpe kwenda na Zude, samu ti bilandi ya nge tala bimangu yina nge ke na kusala. 4 Ata muntu ke salaka mambu na mansweki kana yandi zola ti bantu zaba yandi. Mutindu nge ke na kusala bimangu ya nene, sala ti bantu nyonso zaba nge.» 5 (Bampangi ya yandi mpe vwandaka kwikila yandi ve.) 6 Yesu vutulaka: «Ntangu ya munu me lunga ntete ve. Kasi na beno, ntangu ni ntangu ke kaka ya kulunga. 7 Bantu ya yinza lenda kuyina beno ve. Bawu ke na kuyina munu, samu ti mu ke na kutuba ti mavanga ya bawu kele yimbi. 8 Beno lenda kukwenda ya beno na mukembo. Mu ke kwenda ve, samu ti ntangu ya munu me lunga ntete ve.» 9

Na manima ya kuzabisa bawu mutindu yina, Yesu bikanaka na Ngalili. 10 Bampangi ya yandi kwendaka na Yelusalemi na mukembo. Na manima, Yesu mpe kwendaka kuna, kasi yandi kwendaka na mansweki, ata katalana na bantu. 11 Kuna, bamfumu ya ba-Zwife vwandaka sosa yandi. Bawu vwandaka yufula: «Wapi kisika yandi kele?» 12 Na kati ya nkonga, bantu vwandaka zonzila yandi mingi. Bawu vwandaka tuba: «Yandi kele muntu ya mbote.» Kasi bantu ya nkaka vwandaka tuba: «Yandi ke na kuvuna bantu.» 13 Kasi ata muntu vwandaka zonzila Nkumbu ya Yesu na pwelelye nyonso, samu ti bawu vwandaka na boma ya bamfumu ya ba-Zwife. 14 Ntangu mukembo kumaka na kati-kati, Yesu kwendaka na Yinzo ya Nzambi, mpe bandaka na kulonga. 15 Na kuwa mambu yina yandi vwandaka zonza, ba-Zwife yitukaka mpe tubaka: «Wapi mutindu yandi me sala na kuzaba mbote Dibuku ya Nzambi ata kulongoka yawu?» 16 Yesu vutulaka: «Ndongosolo ya munu ke katukaka ve na munu mosi, kasi na Nzambi yina fidisaka munu. 17 Kana muntu zola kusala mambu yina Nzambi ke zolaka, yandi ke zaba kana ndongosolo ya munu ke katukaka na Nzambi, to kana mu ke zonzaka mambu yina ke katukaka na munu mosi. 18 Muntu yina ke zonzaka mambu na nkumbu ya yandi mosi ke sosaka nkembo ya yandi mosi. Kasi muntu yina ke sosaka na kukembisa muntu yina fidisaka yandi ke zonzaka mambu ya tsyelika, mpe ata dyambu ya luvunu ke na yandi. 19 Moyize pesaka beno Misiku, kasi ata muntu na kati ya beno ke zitisaka yawu. Na yina, samu na yinki beno ke na sosa kufwa munu? 20 Nkonga vutulaka: «Nge ke na mpeve ya yimb! Nani ke na sosa kufwa nge?» 21 Yesu zonzaka dyaka: «Mu me sala kaka kimangu mosi, mpe beno nyonso me yituka? 22 Moyize pesaka beno lutumu ya kuzengisa bana bubakala (ya tsyelika, lutumu yayi katukaka ve na Moyize, kasi na bankooko ya beno ya ntete), mpe beno ke zengisaka bana bubakala na kilumbu ya Saba mpe. 23 Kana beno ke zengisaka bana bubakala na kilumbu ya Saba samu na kuzitsa Misiku ya Moyize, samu na yinki beno dasukaka na munu ntangu mu belusaka muntu na kilumbu ya Saba? 24 Beno fundisa ve na kulanda kaka mambu yina ke talanaka na meso ya beno. Kasi, beno fundisa na kulanda butsyelika.» 25 Ndambu ya bantu ya Yelusalemi vwandaka tuba: «Ni muntu yayi ve ba ke na sosa kufwa? 26 Beno talal. Yandi ke na kuzonza

na ntuala ya bantu nyonso, mpe ata muntu ke na tsyelika, muntu yayi kele Mumbikudi.» 41 Ndambu ya kuyimina yandi. Na yina, bamfumu ya beto me ndima nkaka ya bantu vwandaka tuba: «Yandi kele Masiya.» ya tsyelika ti yandi kele Masiya? 27 Ntangu Masiya Bantu ya nkaka dyaka vwandaka tuba: «Masiya ke ke kwiza, ata muntu ke zaba wapi kisika yandi ke butuka ve na Ngalili. 42 Kasi Dibuku ya Nzambi ke katuka. Kasi yandi yayi, beto nyonso zaba wapi kisika tubaka: Masiya ke vwanda muntu ya dikanda ya yandi katukaka.» 28 Yesu vwandaka longa na Yinzo Davidi, mpe yandi ke butuka na Betelemi, mbanza ya Nzambi. Na yina, yandi zonzaka na ngolo: «Beno yina Davidi zingaka.» 43 Na yina, nkonga kabukaka zaba nani mu kele, mpe wapi sika mu katukaka? samu na yandi. 44 Bantu ya nkaka vwandaka zola Mu kwizaka na ngolo ya munu mosi ve, kasi muntu kukanga yandi, kasi ata muntu simbaka yandi. 45 yina fidisaka munu kele muntu ya kusadila kivuvu, Ntangu mikengi vutukaka, bamfumu ya banganga-kasi beno zaba yandi ve. 29 Mu zaba yandi, samu ti Nzambi mpe ba-Falisye yufulaka bawu: «Samu na mu katukaka na sika ya yandi, mpe ni yandi fidisaka yinki beno me nata yandi ve?» 46 Bawu vutulaka: munu.» 30 Na yina, bawu sosaka na kukanga Yesu, «Ata muntu me zonzaka mutindu yandi.» 47 Na kasi ata muntu simbaka yandi, samu ti ngunga ya yina, ba-Falisye tubilaka bawu: «Beno mpe, beno yandi lungaka ntete ve. 31 Na kati ya nkonga, bantu me kwikila yandi? 48 Beno zaba mfumu mosi ya mingi kwikilaka yandi, mpe vwandaka tuba: «Ntangu beto to mu-Falisye mosi yina ke na kukwikila muntu Masiya ke kwiza, bidimbu yina yandi ke sala ke lutila yayi? 49 Bantu yina ke na kulanda yandi zaba ve yina muntu yayi ke na kusalaka?» 32 Ba-Falisye Misiku ya Moyize. Bawu kele bantu ba singaka.» 50 kuwaka mambu yina bantu vwandaka nyunguta samu Nikodem, mosi na kati ya kimvuka ya ba-Falisye, na Yesu. Na yina, kintwadi na bamfumu ya banganga- yina na ntama kwendaka tala Yesu, tubilaka bawu: Nzambi, bawu fidisaka mikengi na Yinzo ya Nzambi 51 «Mutindu Misiku ya beto ke zabisaka, beto lenda samu na kukanga Yesu. 33 Yesu tubaka: «Mu ke ntete ve kupesa muntu kitumbu mutindu yayi. Beto fwana na beno mwa bilumbo. Na manima, mu ke vutuka kuwa ntete yandi, mpe kuzaba yinki yandi me sala.» na sika ya muntu yina fidisaka munu. 34 Beno ke 52 Bawu zabisaka yandi: «Nge kele mpe muntu ya sosa munu, mpe beno ke tala munu ve, samu ti beno Ngalili? Tanga mbote Dibuku ya Nzambi, mpe nge ke lenda kukwiza ve na kisika yina mu ke vwanda.» 35 53 Na zaba ti ata mumbikudi ke basika na Ngalili.» [35 Na Na yina, ba-Zwife vwandaka yufula bawu na bawu: manima, konso muntu vutukaka na yinzo ya yandi. «Wapi sika yandi ke kwenda, kisika yina beto lenda kutala yandi ve? Yandi ke kwenda na sika ya ba-Zwife yina ke zingaka na kati ya ba-Ngeleke? To yandi ke kwenda kulonga ba-Ngeleke? 36 Yinki zola kutuba mambu yayi yina yandi me zonza: Beno ke sosa munu, mpe beno ke tala munu ve, samu ti beno lenda kukwiza ve na kisika yina mu ke vwanda.» 37 Na kilumbu ya nsuka ya mukembo, kilumbu ya kulutila mfunu, Yesu telamaka na ntuala ya nkonga, mpe tubaka na ngolo: «Kana muntu ke na nsatu ya kunwa maza, yandi kwiza na sika ya munu, mpe yandi kunwa. 38 Mutindu ba sonikaka na Dibuku ya Nzambi: Kana muntu kwikila munu, "banzadi ya maza yina ke pesaka luzingu ke basika na ntima ya yandi."» 39 (Yesu vwandaka zonzila Mpeve ya Longo yina fwanaka kulumuka na bayina vwandaka kwikila yandi. Kasi na ntangu yina, Nzambi vwandaka me pesa ntete Mpeve ve, samu ti yandi vwandaka me kembisa ntete Yesu ve.) 40 Ntangu nkonga kuwaka mambu yina Yesu zonzaka, ndambu ya bantu vwandaka tuba: «Ya

8 Yesu kwendaka na mongo ya bayinti ya olive.

2 Na suka-suka ya kilumbu yina landaka, Yesu vutukaka na Yinzo ya Nzambi, mpe bantu nyonso kwizaka pene-pene ya yandi. Yandi vwandaka, mpe bandaka na kulonga bawu. 3 Milongisi ya Misiku mpe ba-Falisye natinaka yandi kento yina ba simbaka ntangu yandi vwandaka salakinsuza. Bawu tulaka yandi na kati-kati ya bantu nyonso, 4 mpe tubaka: «Mfumu, beto me simba kento yayi ntangu yandi vwandaka salakinsuza. 5 Na Misiku ya beto, Moyize pesaka beto lutumu ya kufwa na matadi bakento ya mutindu yayi. Kasi nge, yinki nge ke na kutuba?» 6 Bawu zonzaka mutindu yina samu na kutonta yandi, mpe samu na kuzwa dyambu ya kufundisa yandi. Kasi Yesu kondamaka mpe bandaka na kusonika na ntoto na musapi ya yandi. 7 Mutindu bawu vwandaka tatamana na kuyufula yandi, Yesu vumbulaka yintu, mpe tubaka: «Kana na kati ya beno kele na muntu yina me salaka ntete ve disumu, yandi vwanda muntu

ya ntete na kubula kento yayi ditadi.» 8 Na manima vutulaka: «Beno kele bantu ya ntoto, kasi mu kele ya kuzonza yawu, yandi kondamaka mpe bandaka muntu ya zulu. Beno kele bantu ya yinza yayi, kasi dyaka na kusonika na ntoto. 9 Ntangu bawu kuwaka mu kele muntu ya yinza yayi ve. 24 Ni yawu yina, mutindu yina, bawu kwendaka mosi na mosi, kubanda mu me zabisa beno ti beno ke kufwa na masumu na bakuluntu. Yesu bikanaka yandi mosi na kento ya beno. Kana beno kwikila ve ti "Mu Kele", beno yango yina vwandaka kaka ya kutelama na ntwala ke kufwa na masumu ya beno.» 25 Na yina, bawu ya yandi. 10 Yesu vumbulaka yintu, mpe yufulaka yufulaka yandi: «Nge kele nani?» Yesu vutulaka: «Mu yandi: «Wapi sika bawu me kwenda? Ata muntu kele muntu yina mu ke na kuzabisaka beno katuka me pesa nge kitumbu?» 11 Kento vutulaka: «Muntu mbandukulu. 26 Mu ke na mambu mingi ya kuzonza ve, Mfumu.» Na yina, Yesu zabisaka yandi: «Munu mpe ya kufundisa na yina me tadila beno. Kasi Tata mpe, mu ke pesa nge kitumbu ve. Kwenda ya nge, yina fidisaka munu ke zonzaka butsyelika, mpe mu ke kasi kusumuka dyaka ve.»] 12 Yesu tubaka dyaka na kuzabisa na bantu nyonso kaka mambu yina mu na mantwala ya bantu: «Mu kele nsemo ya yinza. longokaka na yandi.» 27 Ba-Zwife vwandaka bakula Muntu yina ke landa munu ke tambula ve na mpimpa, ve ti Yesu vwandaka zonzila bawu Tata ya yandi. kasi yandi ke kuzwa nsemo yina ke pesaka luzingu.» 28 Na yina, yandi zonzaka dyaka: «Ntangu beno ke 13 Ntangu ba-Falisye kuwaka mutindu yina, bawu zangula Mwana ya Muntu, beno ke zaba ti "Mu Kele". zabisaka yandi: «Nge ke na kusala kimbangi ya nge Beno ke bakula ti mu ke salaka ata dyambu na luve mosi. Na yina, yawu kele ya kufwanana ve.» 14 Yesu ya munu mosi. Kasi, mu ke zabisaka mambu yina vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na kusala kimbangi ya Tata longisaka munu. 29 Muntu yina fidisaka munu munu mosi. Kasi kimbangi ya munu kele ya tsyelika, kele kintwadi na munu. Yandi ke bikaka munu mosi samu ti mu zaba wapi kisika mu katukaka, mpe ve, samu ti mu ke salaka kaka mambu yina yandi wapi kisika mu ke na kukwenda. Kasi beno zaba ve ke zolaka.» 30 Ntangu Yesu zonzaka mambu yina, wapi kisika mu katukaka, to wapi kisika mu ke na bantu mingi kwikilaka yandi. 31 Na yina, Yesu tubaka kukwenda. 15 Beno ke fundisaka na kimuntu. Kasi na ba-Zwife yina kwikilaka yandi: «Kana beno sala mu ke na kufundisa muntu ve. 16 Kana mu fundisa, mambu yina mu me zabisa beno, beno ke vwanda ya lufundusu ya munu kele ya tsyelika, samu ti mu kele tsyelika bilandi ya munu. 32 Beno ke zaba butsyelika, munu mosi ve, kasi mu kele kintwadi na Tata yina mpe butsyelika ke pesa beno kimpwanza.» 33 Bawu fidisaka munu. 17 Ba sonikaka na Misiku ya beno ti vutulaka: «Beto kele bana ya Abalayami, mpe ata ntangu bantu zole ke na kusala kimbangi mutindu mbala mosi, beto me vwandaka bandongo ya muntu. mosi, kimbangi ya bawu kele ya tsyelika. 18 Mu ke Wapi mutindu nge lenda kutuba ti beto ke kuzwa na kusala kimbangi ya munu mosi, mpe Tata yina kimpwanza?» 34 Yesu zabisaka bawu: «Ya tsyelika, fidisaka munu ke na kusala mpe kimbangi ya munu.» mu ke na kutubila beno: Konso muntu yina ke salaka 19 Kasi ba-Falisye yufulaka yandi: «Wapi sika kele disumu kele mundongo ya disumu. 35 Mwana ke tata ya nge?» Yesu vutulaka: «Beno zaba munu ve, vwandaka bantangu nyonso na dikanda ya yandi, mpe beno zaba ve Tata ya munu. Kana beno zabaka kasi mundongo ve. (aiōn g165) 36 Kana Mwana pesa munu, beno zolaka zaba mpe Tata ya munu.» 20 beno kimpwanza, beno ke vwanda ya tsyelika bantu Yesu zonzaka mambu yina, ntangu yandi vwandaka ya kimpwanza. 37 Mu zaba ti beno kele bana ya longa na Yinzo ya Nzambi, pene-pene ya kima yina Abalayami. Kasi beno ke na sosa kufwa munu, samu bantu ke tulaka makabu. Ata muntu kangaka yandi, ti beno ke na kundima ve ndongosolo ya munu. 38 Mu samu ti ngunga ya yandi lungaka ntete ve. 21 Yesu ke na kuzonzila beno mambu yina mu talaka na sika zabisaka dyaka bawu: «Mu ke kwenda, mpe beno ya Tata ya munu. Kasi beno ke na kusala mambu ke sosa munu. Kasi beno ke kufwa na masumu ya yina tata ya beno zabisaka beno.» 39 Bawu vutulaka: beno, mpe beno lenda kukwenda ve na kisika yina «Tata ya beto, ni Abalayami.» Yesu zabisaka dyaka mu ke kwenda.» 22 Na kuwa mutindu yina, ba-Zwife bawu: «Ya tsyelika, kana beno vwandaka bana ya vwandaka yufula bawu na bawu: «Samu na yinki Abalayami, beno zolaka sala mutindu yandi. 40 Mu yandi me tuba: beno lenda kukwenda ve na kisika me zabisa beno butsyelika yina Nzambi tubilaka yina mu ke kwenda? Yandi ke kufwa nzutu?» 23 Yesu munu. Kasi beno ke na sosa kufwa munu. Abalayami

salaka ve mutindu yina. 41 Beno ke na kusala mutindu zaba yandi, mpe mu ke tumamaka na mambu ya tata ya beno.» Kasi ba-Zwife vutulaka: «Beto kele yandi. 56 Tata ya beno Abalayami yangalalaka, samu ve bana ya makangu. Beto ke kaka na Tata mosi, ti yandi fwanaka tala nkwiZulu ya munu. Yandi talaka ni Nzambi.» 42 Yesu zabisaka bawu: «Ya tsyelika, yawu, mpe nsayi ya yandi lutilaka.» 57 Ba-Zwife kana Nzambi vwandaka Tata ya beno, beno zolaka tubilaka yandi: «Nge me lungisa ntete ve bamvula zola munu. Mu katukaka na sika ya Nzambi, mpe mu makumi tanu, mpe nge ke na kutuba ti nge talaka kele awa samu na yandi. Mu kwizaka ve na luzolo ya Abalayamil!» 58 Yesu vutulaka: «Ya tsyelika, mu ke na munu mosi, kasi ni yandi fidisaka munu. 43 Beno ke kutubila beno: Ntete Abalayami butuka, "Mu Kele".» na kuvisa ve mambu yina mu ke na kutuba, samu ti 59 Na yina, bawu lokotaka matadi samu na kubula beno lenda ve kuwa ndongosolo ya munu. 44 «Tata yandi yawu. Kasi Yesu bumbamaka mpe basikaka na ya beno, ni Satana, mpe beno ke zolaka na kusala Yinzo ya Nzambi.

mambu yina yandi ke zolaka. Katuka mbandukulu, yandi kele muntu yina ke kufwaka bantu, mpe yandi ke lendaka ve na kuzinga na butsyelika, samu ti yandi ke na butsyelika ve. Ntangu yandi ke zonzaka, yandi ke basisaka kaka mambu ya luvunu, samu ti yandi kele muntu ya luvunu, mpe tata ya luvunu. 45 Kasi munu, mu ke tubaka butsyelika. Ni yawu yina, beno ke na kukwikila munu ve. 46 Nani na katì ya beno lenda kulakisa ti mu me sala disumu? Kana mu ke na kutuba mambu ya tsyelika, samu na yinki beno ke na kukwikila munu ve? 47 Muntu ya Nzambi ke kuwaka mambu ya Nzambi. Kasi beno ke kuwaka yawu ve, samu ti beno kele bantu ya Nzambi ve.» 48 Na yina, ba-Zwife zabisaka Yesu: «Beto zonzaka ve butsyelika na kutuba ti nge ke muntu ya Samaliya, mpe nge ke na mpeve ya yimbi?» 49 Yesu vutulaka: «Mu ke na mpeve ya yimbi ve. Mu ke na kuzitisa Tata ya munu, kasi beno ke na kuyina munu. 50 Mu ke sosaka ve nkembo ya munu mosi. Kasi ya kele na muntu yina ke sosilaka munu yawu, mpe ni yandi ke fundisa beno. 51 Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Muntu yina ke tumama na ndongosolo ya munu ke kufwa ve.» (aiōn g165) 52 Na yina, ba-Zwife tubaka: «Ntangu yayo, beto me zaba ti ya tsyelika, nge ke na mpeve ya yimbi. Abalayami mpe mimbikudi kufwaka. Kasi nge ke na kutuba ti muntu yina ke tumama na ndongosolo ya nge ke kufwa ve! (aiōn g165) 53 Nge banza ti nge me lutila mfunu na tata ya beto Abalayami? Yandi mpe mimbikudi kufwaka. Na yina, nge ni nani? Nge zola kulakisa yink?» 54 Yesu vutulaka: «Kana mu ke na kusosa nkembo ya munu mosi, yawu kele mpamba. Muntu yina ke na kukembisa munu ni Tata ya munu yina beno ke na kubokila Nzambi ya beno. 55 Beno zaba yandi ve, kasi munu, mu zaba yandi. Kana mu tubaka ti mu zaba yandi ve, mu zolaka vwanda muntu ya luvunu mutindu beno. Kasi mu

9 Ntangu Yesu vwandaka tambula na nzila, yandi talaka muntu yina butukaka na meso ya kufwa. 2 Na yina, bilandi ya yandi yufulaka yandi: «Mulongisi, samu na yinki muntu yayi butukaka mpofo? Samu na masumu ya yandi to ya bibuti ya yandi?» 3 Yesu vutulaka: «Ya kele ve samu na masumu ya yandi to ya bibuti ya yandi. Yandi kele mpofo, samu ti bisalu ya Nzambi talana na nzutu ya yandi. 4 Ntangu bwisi ke ntete ya kutsya, beto fwana kusala bisalu ya Nzambi yina fidisaka munu. Mpimpa ke na kukwiza, mpe na ntangu yina, ata muntu ke lenda na kusala. 5 Ntangu mu ke ntete na yinza, mu kele nsemo ya yinza.» 6 Na manima ya kuzonza mutindu yina, Yesu lobolaka mante na ntoto, mpe salaka mwa poto-poto na yawu. Yandi tulaka yawu na meso ya mpofo, 7 mpe tubilaka yandi: «Kwenda sukula kizizi na kizinga ya Silowe.» (Nkumbu yayi zola kutuba «Muntu yina ba fidisaka.») Na yina, mpofo kwendaka sukula kizizi, mpe ntangu yandi vutukaka, yandi vwandaka tala. 8 Bamfinangani ya yandi mpe bayina nyonso talaka yandi ntangu yandi vwandaka lomba mbongo, tubaka: «Yayi ni muntu yina vwandaka vwanda ntangu nyonso na ntoto, mpe vwandaka lomba bantu mbongo?» 9 Ndambu ya bantu tubaka: «Ni yandi». Bantu ya nkaka: «Ve, ni yandi ve. Ya ke muntu yina ke na kufwanana na yandi.» Kasi yandi mosi tubaka: «Ni munu». 10 Na yina, bawu yufulaka yandi: «Wapi mutindu nge me sala samu na kutala?» 11 Yandi vutulaka: «Muntu yina ba ke bokilaka Yesu me tula munu mwa poto-poto na meso. Na manima, yandi me zabisa munu: Kwenda sukula kizizi na kizinga ya Silowe. Mu me kwenda kusukula yawu, mpe na mpamukunu, mu me tala.» 12 Na yina, bawu yufulaka yandi: «Wapi sika yandi kele?» Yandi vutulaka: «Mu zaba ve. 13 Ba nataka muntu yina vwandaka mpofo

na sika ya ba-Falisye. **14** Kilumbu yina Yesu salaka beno zola kuvwanda bilandi ya yandi?» **28** Na yina, poto-poto na mante samu na kuzibula yandi meso bawu bandaka na kufinga yandi, mpe tubilaka yandi: vwandaka kilumbu ya saba. **15** Na yina, ba-Falisye «Ni nge kele kilandi ya yandi. Beto kele bilandi ya yufulaka dyaka muntu yango wapi mutindu meso ya Moyize. **29** Beto zaba ti Nzambi zonzaka na Moyize, yandi vwandaka me zibuka. Muntu yango vutulaka: kasi muntu yayi, beto zaba ve wapi kisika yandi «Yandi tulaka munu poto-poto na meso. Na manima, katukaka.» **30** Muntu yina vutulaka: «Ya kele mambu mu kwendaka sukula kizizi, mpe ntangu yayi, mu ya ngitukulu! Yandi me zibula munu meso, kasi beno ke na kutala.» **16** Ndambu ya ba-Falisye vwandaka zaba ve wapi kisika yandi katukaka! **31** Bantu nyonso tuba: «Muntu yayi katukaka ve na sika ya Nzambi, zaba ti Nzambi ke kuwaka ve lusambulu ya misumuki. samu ti yandi ke zitisaka ve kilumbu ya saba.» Kasi Kasi yandi ke kuwaka lusambulu ya muntu yina ba-Falisye ya nkaka vwandaka tuba: «Wapi mutindu ke zitisaka yandi, mpe ke tumamaka na luzolo ya muntu ya masumu lenda kusala bidimbu ya mutindu yandi. **32** Katuka mbandukulu ya yinza yayi, beto me yayo?» Na yina, ba-Falisye kabukaka na bankonga kuwaka ntete ve ti muntu me zibula meso ya muntu zole. **17** Bawu yufulaka dyaka yandi: «Yinki nge ke na yina butukaka mpofo. (aiōn g165) **33** Kana muntu yayi kutuba samu na muntu yina me zibula nge meso?» katukaka ve na sika ya Nzambi, yandi zolaka sala Yandi vutulaka: «Yandi kele mumbikudi.» **18** Kasi kimangu ve.» **34** Ba-Falisye zabisaka yandi: «Nge Bamfumu ya ba-Zwife vwandaka kwikila ve ti muntu butukaka na masumu, mpe nge zola kulongisa beto!» yango butukaka mpofo, mpe ti yandi vwandaka me Na yina, bawu bingisaka yandi. **35** Yesu kuwaka ti banda na kutala. Ni yawu yina, bawu tumisaka bibuti ba-Falisye bingisaka muntu yina. Yesu talaka yandi, ya yandi. **19** Bawu yufulaka bibuti: «Bakala yayi kele mpe yufulaka yandi: «Nge ke na kukwikila Mwana ya mwana ya beno? Ya ke ya tsyelika ti yandi butukaka Muntu?» **36** Yandi vutulaka: «Mfumu, zabisa munu ya mpofo? Ntangu yayi, wapi mutindu yandi me sala kele nani, samu ti mu kwikila yandi.» **37** Yesu tubilaka samu na kutala?» **20** Bibuti vutulaka: «Ya tsyelika, yandi: «Nge ke na kutala yandi. Ni muntu yina ke beto zaba ti yandi kele mwana ya beto, mpe ti yandi na kuzonza na nge ntangu yayi.» **38** Na yina, yandi butukaka mpofo. **21** Kasi beto zaba ve wapi mutindu vutulaka: «Mfumu, mu ke na kukwikila.» Mpe yandi yandi me sala samu na kutala, to nani me zibula fukamaka na ntwala ya Yesu. **39** Yesu tubilaka yandi: yandi meso. Beno yufula yandi. Yandi kele kuluntu, «Mu me kwiza na yinza samu na kusala lufundusu mpe yandi mosi lenda kupesa beno mvutu na byuvu yayi: Bampofo ke tala, mpe bayina ke talaka, ke yayo.» **22** Bibuti ya yandi zonzaka mutindu yina, samu kuma bampofo.» **40** Ndambu ya ba-Falisye yina ti bawu vwandaka na boma ya bamfumu ya ba-vwandaka kuna kuwaka mambu yina Yesu zonzaka, Zwife yina vwandaka me baka lukanu ya kubingisa mpe yufulaka yandi: «Beto mpe kele bampofo?» **41** na yinzo ya lusambulu ya ba-Zwife konso muntu Yesu vutulaka: «Kana beno vwandaka bampofo, beno yina ke tuba ti Yesu kele Masiya. **23** Ni samu na zolaka vwanda ve na masumu. Kasi mutindu beno ke yawu bibuti ya mpofo vwandaka me tuba: «Yandi na kutuba ti beno ke talaka, masumu ya beno kele kele kuluntu. Beno yufula yandi beno mosi.» **24** Na kaka na beno.»

yina, ba-Falisye tumisaka na mbala ya zole muntu yina butukaka mpofo, mpe tubilaka yandi: «Kembisa Nzambi na kuzonza butsyelika. Beto zaba ti muntu yina me zibula nge meso kele musumuki.» **25** Yandi vutulaka: «Mu zaba ve kana yandi kele musumuki. Kasi mu zaba kaka dyambu mosi: Mu vwandaka mpofo, kasi ntangu yayi, mu ke na kutala.» **26** Bawu yufulaka dyaka yandi: «Yinki yandi me sala nge? Wapi mutindu yandi me sala samu na kuzibula nge meso?» **27** Yandi vutulaka: «Mu me zabisa ntete beno yawu, kasi beno ke na kundima munu ve. Samu na yinki beno zola kuwa dyaka yawu? Beno mpe,

10 Yesu zabisaka bawu: «Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Muntu yina ke kotaka ve na mwelo ya mpaka ya mameme, kasi yina ke yulukaka na kibaka samu na kukota kele tuyibi mpe kimpumbulu. **2** Muntu yina ke kotaka na mwelo kele muvungi ya mameme. **3** Na yina, mukengi ya mpaka ke zibudilaka yandi mwelo, mpe mameme ke kuwaka ndinga ya yandi. Yandi ke bokilaka konso dimeme ya yandi na nkumbu ya yawu, mpe ke nataka bawu na ngaanda. **4** Ntangu yandi ke manisaka na kubasisa mameme nyonso ya yandi na ngaanda,

yandi ke tambulaka na mantwala ya bawu, mpe kumaka. Ya vwandaka bangonda ya madidi ya ngolo. bawu ke landaka yandi, samu ti bawu zaba ndinga 23 Yesu vwandaka tambula na yisi ya Musampa ya ya yandi. 5 Bawu ke landaka ve mutu yina bawu Salomoni na ngaanda ya Yinzo ya Nzambi. 24 Na me zaba ve. Ya tsyelika, bawu ke kimaka yandi, yina, ba-Zwife zungaka yandi, mpe yufulaka: «Beto samu ti bawu zaba ve ndinga ya yandi.» 6 Yesu me lemba na kuvwingila! Kana nge kele Masiya, tubila tubilaka bawu kingana yayi, kasi bawu visaka ve yinki beto yawu na pwelele nyonsol! 25 Yesu vutulaka: yandi zolaka zonza. 7 Na yina, yandi tubilaka dyaka «Mu zabisaka beno yawu, kasi beno ke na kukwikila bawu: «Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Mu ve. Bisalu yina mu ke na kusala na nkumbu ya Tata kele mwelo ya mameme. 8 Bayina nyonso tekilaka ya munu ke na kusadila munu kimbangi. 26 Kasi beno munu, kele miyibi mpe bimpumbulu, kasi mameme ke na kukwikila ve, samu ti beno kele ve mameme kuwaka bawu ve. 9 Mu kele mwelo. Muntu yina ke ya munu. 27 Mameme ya munu ke kuwaka ndinga lutila na munu ke vuuka. Yandi ke kota mpe ke basika ya munu. Mu zaba bawu, mpe bawu ke landaka mutindu yandi zola, mpe yandi ke kuzwa madya. munu. 28 Mu ke pesaka bawu luzingu ya seko, mpe 10 Muyibi ke kwizaka kaka samu na kuyiba, kufwa, bawu ke kufwa ve. Ata muntu ke katula bawu na mpe kumwangisa. Kasi munu, mu me kwiza samu maboko ya munu. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Tata ya ti bantu kuzwa luzingu, mpe bawu kuzwa yawu ya munu yina pesaka munu bawu me lutila bantu nyonso kulutila. 11 «Mu kele muvungi ya mbote. Muvungi ya lulendo. Ata muntu lenda kukatula bawu na maboko mbote ke pesaka luzingu ya yandi samu na mameme ya Tata. 30 Munu na Tata, beto kele muntu mosi.» 31 ya yandi. 12 Kasi muntu yina kele muvungi ve ke Mbala mosi dyaka, ba-Zwife lokotaka matadi samu salaka kaka samu na kuzwa mbongo. Mameme kele na kubula yandi yawu. 32 Na yina, Yesu zabisaka ya yandi ve. Ntangu yandi ke tala yingo, yandi ke bawu: «Mu me sala na ntwala ya beno mambu mingi kima mpe ke bika mameme. Yingo ke bwila mameme ya mbote na lulendo ya Tata. Na wapi dyambu ya ya nkaka, mpe ke mwangisa nkonga nyonso. 13 mbote yina mu me sala, beno ke na kusosa kubula Yandi ke kima, samu ti yandi ke salaka kaka samu na munu matadi?» 33 Ba-Zwife vutulaka: «Beto ke na kuzwa mbongo. Yandi kele ve na manyongo samu kusosa ve kubula nge matadi samu na dyambu ya na mameme. 14 «Mu kele muvungi ya mbote. Mu mbote yina nge me sala, kasi samu ti nge ke na zaba mameme ya munu, mpe bawu zaba munu, 15 kusafula Nzambi. Nge kele kaka muntu, kasi nge ke mutindu Tata zaba munu, mpe mu zaba yandi. Mu ke na kutuba ti nge kele Nzambi!» 34 Yesu vutulaka: pesa luzingu ya munu samu na mameme ya munu. «Ba sonikaka na Misiku ya beno ti Nzambi tubaka: 16 Mu ke na mameme ya nkaka yina kele ve na kati ya “Beno kele banzambi.” 35 Nzambi ke na kubokila mpaka yayi. Bawu mpe, mu fwana kutwadisa bawu, banzambi bantu yina yandi tubilaka mambu ya yandi, mpe bawu ke kuwa ndinga ya munu. Na yina, ya ke mpe beto zaba ti mambu yina ba sonikaka na Dibuku vwanda kaka na nkonga mosi mpe na muvungi mosi. ya Nzambi ke vwanda seko. 36 Tata soolaka munu, 17 Tata ke zolaka munu, samu ti mu ke na kupesa mpe fidisaka munu na yinza. Kasi, samu na yinki luzingu ya munu samu na kuzwa dyaka yawu. 18 beno ke na kutuba ti mu me vweza Nzambi, ntangu Ata muntu lenda kukatula munu luzingu. Kasi, mu ke mu me tuba: Mu kele Mwana ya Nzambi? 37 Kana mu na kupesa yawu na luzolo ya munu mosi. Mu ke na ke na kusala ve bisalu ya Tata ya munu, beno kwikila luve ya kupesa yawu, mpe ya kubaka dyaka yawu. munu ve! 38 Kasi, kana mu ke na kusala yawu, ata Yayi ni lutumu yina Tata pesaka munu.» 19 Mbala beno kwikila munu ve, beno kwikila kwandi na bisalu mosi dyaka, ba-Zwife kabukaka samu na mambu yina mu ke na kusala. Na yina, beno ke zaba mpe yina Yesu zonzaka. 20 Bantu mingi vwandaka tuba: ke visa ti mu kele na kati ya Tata, mpe Tata kele «Samu na yinki beno ke na kuwa yandi? Yandi ke na kati ya munu.» 39 Na yina, mbala mosi dyaka, na mpeve ya yimbi! Yandi ke kilawu!» 21 Kasi bantu bamfumu ya ba-Zwife mekaka na kukanga Yesu. Kasi ya nkaka vwandaka tuba: «Muntu yina ke na mpeve Yesu katukaka na kisika yina. 40 Yandi kwendaka na ya yimbi lenda kuzonza mutindu yayi ve, mpe yandi Iweka ya nkaka ya nzadi ya Yolodani, na kisika yina lenda kuzibula ve meso ya bampofo.» 22 Ntangu Yowane vwandaka me botika bantu. Yandi lutisaka ya kukembila mukembo ya Mbyekolo na Yelusalemi mwa bilumbu kuna. 41 Bantu mingi vwandaka kwiza

tala yandi. Ba vwandaka tuba: «Yowane salaka ata Yelusalemi keba ve na Basitade kumi na tanu, 19 kidimbu, kasi mambu nyonso yina yandi zabisaka mpe ba-Zwife mingi ya Yelusalemi kwizaka na sika ya beto samu na muntu yayi vwandaka ya tsyelika.» 42 Mate mpe Maliya samu na kubomba bawu na lufwa Bantu mungi kwikilaka Yesu na kisika yina.

11 Muntu mosi na nkumbu Lazale kuzwaka kimbevo. Yandi vwandaka zinga na Betani, mbanza ya Maliya mpe Mate bibusi ya yandi. 2 Maliya vwandaka kento yina mwangisaka Yesu mananasi, mpe kusunaka yawu na bansuki ya yandi. Ni nkazi ya yandi Lazale vwandaka na kimbevo. 3 Bibusi zole ya yandi fidisaka muntu na sika ya Yesu samu na kutuba: «Mfumu, ndiku ya nge ya luzolo ke na kimbevo ya ngolo.» 4 Ntangu Yesu kuwaka nsangu yina, yandi tubaka: «Nsukunu ya kimbevo yayi kele lufwa ve, kasi yawu kele samu na kulakisa nkembo ya Nzambi. Na yina, bunene ya Mwana ya Nzambi ke talana na bantu nyonso.» 5 Yesu vwandaka zola Mate, Maliya mpangi ya Mate, mpe Lazale. 6 Ntangu yandi kuwaka ti Lazale vwandaka beela, yandi lutisaka dyaka bilumbu zole na kisika yina yandi vwandaka. 7 Na manima, yandi tubaka na bilandi ya yandi: «Beto vutuka na Zude.» 8 Bilandi vutulaka: «Mulongisi, ntama mingi ve, bantu ya Zude vwandaka sosa kufwa nge na matadi, mpe nge zola kuvutuka dyaka kuna?» 9 Yesu tubaka: «Kilumbu ke na bangunga kumi na zole. Konso muntu yina ke na kutambula ntangu bwisi me yila ntete ve lenda kubula ve dibaku, samu ti yandi ke na kutala nsemo ya yinza yayi. 10 Kasi, konso muntu yina ke na kutambula na mpimpa ke bula mabaku, samu ti nsemo kele na yandi ve.» 11 Na manima ya kuzonza mutindu yina, yandi tubaka: «Mpangi ya beto Lazale me lala. Mu ke kwenda kuvumbula yandi.» 12 Na yina, bilandi zabisaka yandi: «Mfumu, kana yandi ke ya kulala, yandi ke beluka.» 13 Yesu vwandaka zola kutuba ti Lazale me kufwa. Kasi bilandi vwandaka kanisa ti yandi vwandaka zonzila pongi. 14 Na yina, Yesu zabisaka bawu na pwelele nyonso: «Lazale me kufwa. 15 Kasi samu na beno, mu ke na kyese samu ti mu vwandaka ve kuna. Na yina, beno ke kwikila munu. Beto kwenda kisika yandi kele.» 16 Na yina, Toma yina ba vwandaka bokila mpe Dipasa tubaka na bilandi ya nkaka: «Beto mpe, beto kwenda samu na kufwa kintwadi na Yesu.» 17 Ntangu Yesu kumaka kuna, yandi kuwaka ti ya kumaka bilumbu yiya katuka kilumbu yina ba zikaka Lazale. 18 Mbanza Betani vwandaka pene-pene na

Yelusalemi keba ve na Basitade kumi na tanu, 19 mpe ba-Zwife mingi ya Yelusalemi kwizaka na sika ya Mate mpe Maliya samu na kubomba bawu na lufwa ya nkazi ya bawu. 20 Ntangu Mate kuwaka ti Yesu vwandaka me kuma pene-pene na mbanza, yandi kwendaka bwabana yandi, kasi Maliya bikanaka na yinzo. 21 Mate tubilaka Yesu: «Mfumu, kana nge vwandaka awa, nkazi ya munu zolaka kufwa ve. 22 Kasi, ata malu-malu yayi, mu zaba ti nyonso yina nge ke lomba na Nzambi, yandi ke pesa nge yawu.» 23 Yesu zabisaka yandi: «Nkazi ya nge ke vumbuka na lufwa.» 24 Mate vutulaka: «Mu zaba ti yandi ke vumbuka na lufwa na kilumbu ya nsuka, ntangu bantu nyonso ke vumbuka na lufwa.» 25 Yesu zabisaka yandi: «Mu kele mvumbukulu mpe luzingu. Muntu yina ke salaka kiminu na munu ke zinga ata yandi kufwa. 26 Konso muntu yina kele moyo, mpe yina ke kwikilaka munu ke kufwa ve. Nge ke na kukwikila na mambu yayi?» (aiōn g165) 27 Mate vutulaka: «Ee, Mfumu, mu me kwikila ti nge kele Masiya, Mwana ya Nzambi yina fwanaka kwiza na yinza.» 28 Na manima ya kuzonza mutindu yina, Mate kwendaka bokila mpangi ya yandi Maliya na lweka, mpe tubilaka yandi: «Mulongisi me kwiza, mpe yandi ke na kuyufula nge.» 29 Ntangu Maliya kuwaka mutindu yina, yandi telamaka, mpe kwendaka na nswalu nyonso kisika vwandaka Yesu. 30 (Yesu vwandaka me kuma ntete ve na mbanza, kasi yandi vwandaka kaka na kisika yina Mate vwandaka me bwabana yandi.) 31 Ntangu ba-Zwife yina vwandaka bomba Maliya na katy ya yinzo talaka ti yandi telamaka mpe basikaka na nswalu nyonso na yinzo, bawu landaka yandi. Bawu vwandaka kanisa ti yandi vwandaka kwenda na ndyamu samu na kudila. 32 Ntangu Maliya kumaka na kisika yina vwandaka Yesu, mpe talaka yandi, yandi kubwaka na makulu ya Yesu, mpe tubaka: «Mfumu, kana nge vwandaka awa, nkazi ya munu zolaka kufwa ve.» 33 Kyadi ya Yesu lutilaka ntangu yandi talaka ti Maliya mpe bayina landaka yandi vwandaka dila. 34 Na yina, yandi yufulaka bawu: «Wapi sika beno tulaka yandi?» Bawu vutulaka: «Mfumu, kwiza, mpe nge ke tala.» 35 Yesu dilaka. 36 Na yina, ba-Zwife tubaka: «Beno tala mutindu yandi vwandaka zola yandi.» 37 Kasi na katy ya bawu, bantu ya nkaka vwandaka tuba: «Yandi zibulaka meso ya mpofo, samu na yinku yandi me sala ve ti Lazale kufwa ve?» 38 Mbala mosi dyaka, kyadi ya Yesu lutilaka. Yandi

kwendaka na ndyamu. Ya vwandaka dibulu na kati ya mongo yina vwandaka ya kukangama na ditadi. 39 Na yina, Yesu tubaka: «Beno katula ditadi.» Kasi Mate kibusi ya Lazale tubaka: «Mfumu, yandi fwana kubasika nsunga, samu ti yandi me sala bilumbu yiya na kati ya ndyamu.» 40 Yesu zabisaka yandi: «Mu zunga munu kwikila ti ni nge fidisaka munu.» 43 Na manima ya kuzonza mambu yina, yandi lookaka na ndinga ya ngolo: «Lazale, basika!» 44 Muntu yina kufwaka basikaka na ndyamu. Maboko mpe makulu ya yandi vwandaka ya kukangama na bitende, mpe kizizi vwandaka ya kufuka na lele. Na yina, Yesu tubilaka bawu: «Beno katula yandi bitende, mpe beno bika yandi kwenda.» 45 Ba-Zwife mingi na kati ya bayina kwizaka na sika ya Maliya, talaka mambu yina Yesu vwandaka me sala, mpe bawu kwikilaka yandi. 46 Kasi bantu ya nkaka kwendaka tala ba-Falisye, mpe zabisaka bawu mambu yina Yesu vwandaka me sala. 47 Na yina, bamfumu ya banganga-Nzambi, mpe ba-Falisye, vukisaka kimvuka ya bawu ya bakuluntu, mpe tubaka: «Yinki beto ke sala? Muntu yayi ke na kusala bidimbu mingi. 48 Kana beto yimina yandi ve, bantu nyonso ke kwikila yandi. Na yina, bantu ya Loma ke kwiza kumwangisa Yinzo ya Nzambi mpe yinsi ya beto.» 49 Mosi na kati ya bawu, na nkumbu Kayife, vwandaka nganga-Nzambi ya ntete na mvula yina. Yandi tubaka: «Beno ke na kubakula mbote ve! 50 Beno lenda kutala ve ti ya me lutila mbote samu na beno ti muntu mosi kufwa samu na bantu nyonso? Na yina, yinsi nyonso ke mwanganve.» 51 Mambu yina Kayife tubaka katukaka ve na ntima ya yandi mosi. Kasi, mutindu yandi vwandaka nganga-Nzambi ya ntete na mvula yina, yandi bikulaka ti Yesu fwanaka kufwa samu na ba-Zwife. 52 Yandi fwanaka kufwa ve kaka samu na bawu, kasi mpe samu na kuvukisa na dikanda mosi bana nyonso ya Nzambi yina ke ya kumwangana na yinza. 53 Katuka kilumbu yina, bamfumu ya ba-Zwife bakaka lukanu ya kufwa Yesu. 54 Ni yawu yina, Yesu vwandaka talana dyaka ve na ntwalu ya ba-Zwife. Yandi kwendaka pene-pene na yinsi ya kuyuma na mbanza Efalayime.

Yandi lutisaka mwa bilumbu kuna na bilandi ya yandi. 55 Mukembo ya Paki ya ba-Zwife vwandaka kuma pene-pene. Ni yawu yina, bantu mingi vwandaka bika babwala ya bawu samu na kwenda kuvedisa banzutu ya bawu na Yelusalemi, ntete mukembo salama. 56 Ntangu bawu vwandaka na Yinzo ya Nzambi, bawu vwandaka sosa Yesu, mpe vwandaka yufula bawu na nkembo ya Nzambi?» 41 Na yina, bawu katulaka bawu: «Yinki beno ke na kubanza? Yandi ke kwiza ve ditadi. Yesu talaka na zulu, mpe tubaka: «Tata, mu ke na kutonda nge, samu ti nge me kuwa munu. 42 Mu mpe ba-Falisye pesaka lutumu yayi: Kana muntu zaba ti, konso ntangu, nge ke kuwaka munu. Kasi mu zaba kisika Yesu kele, yandi fwana kuzabisa beto yawu, samu ti beto kanga yandi.

12 Bilumbu sambanu ntete mukembo ya Paki salama, Yesu kwendaka na mbanza Betani, kisika vwandaka zinga Lazale, muntu yina yandi vumbulaka na lufwa. 2 Kuna, ba lambilaka Yesu madya. Mate vwandaka kabula madya, mpe Lazale vwandaka mosi na bayina vwandaka na Yesu na mesa. 3 Maliya bakaka Litela ya mananasi ya nale ya ntalu mingi. Yandi mwangisaka mananasi na makulu ya Yesu, mpe kusunaka yawu na bansuki ya yandi. Nsunga ya mananasi mwanganaka na kati ya yinzo nyonso. 4 Na yina, Yuda Isekayote, kilandi ya Yesu yina fwanaka yekula yandi tubaka: 5 «Samu na yinki ba me tekisa ve mananasi yayi na Badenalya bankama tatu, samu na kupesa yawu na bampatu?» 6 Ya kele ve samu na kyadi ya bampatu ti yandi zonzaka mambu yayi, kasi samu ti yandi vwandaka tuyibi. Ni yandi vwandaka bumba nkutu ya mbongo, mpe vwandaka baka mbongo yina ba vwandaka tula na kati. 7 Kasi Yesu tubaka: «Kukwamisa yandi ve! Bika yandi bumba yawu samu na kilumbu yina ba ke zika munu. 8 Bampatu ke vwanda na beno ntangu nyonso. Kasi munu, mu ke vwanda ve na kati ya beno ntangu nyonso.» 9 Ba-Zwife mingi kuwaka ti Yesu vwandaka na mbanza Betani. Bawu kwendaka kuna kaka ve samu na Yesu, kasi mpe samu na kutala Lazale yina yandi vumbulaka na lufwa. 10 Na yina, bamfumu ya banganga-Nzambi bakaka lukanu ya kufwa mpe Lazale, 11 samu ti ba-Zwife mingi vwandaka bika bawu, mpe vwandaka kwikila Yesu samu na Lazale. 12 Kilumbu yina landaka, nkonga ya nene ya bantu yina kwizaka na Yelusalemi samu na mukembo kuwaka ti Yesu vwandaka kwiza na Yelusalemi. 13 Na yina, bantu bakaka mandala, mpe kwendaka bwabana yandi. Bawu vwandaka looka:

«Ozana! Nkembo na Nzambi! Bika ti Mfumu Nzambi vwandaka tuba: «Mbazi me zonzila yandi.» 30 Kasi kusakumuna muntu yina me kwiza na Nkumbu ya Yesu zabisaka bawu: «Ndinga yayi me wakana samu yandi, Ntinu ya Isayeli.» 14 Yesu talaka mbuluku, na munu ve, kasi samu na beno. 31 Yayi ni ntangu mpe vwandaka na zulu ya yawu mutindu ba sonikaka yina Nzambi ke fundisa yinza yayi. Yayi ni ntangu na Dibuku ya Nzambi: 15 «Bantu ya Siyone, beno yina yandi ke bingisa mfumu ya yinza yayi. 32 Ntangu tala boma ve! Ntinu ya beno ke na kukwiza ya ba ke zangula munu na ntoto, mu ke benda bantu kuvwanda na zulu ya mwana ya mbuluku.» 16 Bilandi nyonso na munu.» 33 Na kuzonza mutindu yina, ya yandi vwandaka visa ve mambu yina vwandaka Yesu lakisaka wapi mutindu yandi ke kufwa. 34 Bantu luta. Kasi ntangu Nzambi vumbulaka Yesu na lufwa na vutulaka: «Na kati ya Misiku, ba sonikaka ti Masiya nkembo, bawu bambukaka moyo na mambu yayi yina ke zinga seko. Na yina, wapi mutindu nge lenda sonamaka na yina me tadila Yesu, mpe mambu yina kutuba ti ba fwana kuzangula Mwana ya Muntu? Nani lutaka kilumbu yina. 17 Bantu nyonso yina vwandaka kele Mwana ya Muntu?» (aiōn g165) 35 Yesu zabisaka na Yesu ntangu yandi bokilaka Lazale na ndyamu, bawu: «Nsemo ke ntete na mwa ntangu na kati ya mpe vumbulaka yandi na lufwa vwandaka pesa beno. Beno tambula ntangu nsemo ke ntete na kati kimbangi na mambu nyonso yina ba talaka. 18 Ni ya beno, samu ti mpimpa kumina beno ve. Muntu yawu yina, bantu mingi kwizaka bwabana Yesu, samu yina ke tambulaka na kati ya mpimpa ke zabaka ti bawu kuwaka nsangu ya kidimbu yina yandi salaka. ve kisika yandi ke kwendaka. 36 Ntangu nsemo ke 19 Na yina, ba-Falisye vwandaka tuba bawu na bawu: ntete na kati ya beno, beno ndima yawu, samu ti «Beno talal! Beto me lembana. Bantu nyonso ke na beno kuma bana ya nsemo.» Na manima ya kuzonza kulanda yandi.» 20 Ya vwandaka mpe na ba-Ngeleke mutindu yina, Yesu kwendaka mpe bumbamaka na kati ya bantu yina kwizaka na mukembo na ntama na kisika yina ba vwandaka. 37 Ata Yesu Yelusalemi samu na kusambilia. 21 Bawu kwendaka salaka bidimbu mingi na ntwala ya ba-Zwife, bawu pene-pene ya Filipe, muntu ya mbanza Besayida ya vwandaka kwikila yandi ve. 38 Na yina, mambu Ngalili, mpe tubilaka yandi: «Beto zola kutala Yesu.» yina mumbikudi Esaya zonzaka, salamaka: «Mfumu, 22 Na yina, Filipe kwendaka zabisa yawu na Andele, nani kwikilaka na malongi ya beto? Mpe, na nani mpe bawu zole kwendaka zabisa yawu na Yesu. 23 Mfumu lakisaka lulendo ya yandi?» 39 Bawu lendaka Yesu tubilaka bawu: «Ngunga me lunga yina Mwana kwikila ve, samu ti mumbikudi Esaya tubaka mpe: ya Muntu ke kuzwa nkembo ya yandi. 24 Ya tsyelika, 40 «Nzambi kangaka meso ya bawu, mpe salaka ti mu ke na kutubila beno: Mbuma ya fagine yina me bantima ya bawu kuma ngolo, samu ti meso ya bawu kubwa na ntoto fwana kufwa. Kana ve, yawu ke tala ve, mpe bantima ya bawu visa ve. Na yina, bawu bikana yawu mosi. Kasi, kana yawu kufwa, yawu lenda kuvutuka ve na sika ya Nzambi, samu ti yandi ke buta bambuma mingi. 25 Muntu yina ke zolaka belusa bawu.» 41 Mumbikudi Esaya zonzaka mambu luzingu ya yandi ke bebisa yawu. Kasi muntu yina yina, samu ti yandi talaka nkembo ya Yesu, mpe yandi ke zolaka Nzambi kulutila luzingu ya yandi na yinza vwandaka zonzila Yesu. 42 Na kati ya bamfumu ya ba-Zwife, mingi kwikilaka Yesu. Kasi, bawu vwandaka g166 26 Kana muntu zola kusadila munu, yandi landa zabiswa yawu ve, samu ti ba vwandaka na boma ti munu. Na yina, kisadi ya munu ke vwanda kisika yina ba-Falisye bingisa bawu na bayinzo ya lusambulu mu ke vwanda. Kana muntu ke na kusadila munu, ya ba-Zwife. 43 Bawu vwandaka zola mingi kuzwa Tata ya munu ke kembisa yandi. 27 «Ntangu yayi, masiika na sika ya bantu, kasi na sika ya Nzambi ve. ntima ya munu ke dyaka ve na kizunu. Yinki mu ke 44 Yesu tubaka na ndinga ya ngolo: «Kana muntu ke tuba? Mu lenda kutuba ve: "Tata, katula munu na na kukwikila munu, yandi ke na kukwikila kaka munu mpasi ya ngunga yina ke kwiza," samu ti mu kwizaka ve, kasi yandi ke na kukwikila mpe Tata yina fidisaka samu na yawu. 28 Tata, kembisa Nkumbu ya nge.» munu. 45 Muntu yina me tala munu me tala Tata Na yina, ndinga wakanaka na zulu: «Mu me kembisa yina fidisaka munu. 46 Mu kwizaka na yinza mutindu yawu yimeni, mpe mu ke kembisa dyaka yawu.» nsemo. Na yina, bantu nyonso yina ke kwikilaka 29 Bantu yina vwandaka kuna kuwaka ndinga, mpe munu ke vwandaka ve na mpimpa. 47 Kana muntu vwandaka tuba: «Ya kele kidumu.» Bantu ya nkaka me kuwa mambu ya munu, mpe ke na kusadila yawu

ve, mu ke fundisa yandi ve, samu ti mu kwizaka ve yandi lwataka dyaka kinkuti yina yandi katulaka, mpe samu na kufundisa bantu, kasi samu na kuvuukisa vutukaka na mesa. Yandi yufulaka bawu: «Beno zaba bawu. 48 Muntu yina ke na kumanga munu, mpe ke nsasa ya mambu yayi yina mu me sala beno? 13 na kundima ve mambu ya munu me kuzwa yimeni Beno ke zonzaka mambu ya tsyelika ntangu beno ke mufundisi ya yandi: Ndongosolo yina mu pesaka ke bokilaka munu Mulongisi mpe Mfumu, samu ti mu vwanda mufundisi ya yandi na kilumbu ya nsuka. 49 kele yawu. 14 Kana munu, Mfumu mpe Mulongisi, Mu me zonza ve na lutumu ya munu mosi, kasi yandi mu me sukula beno makulu, beno mpe, beno fwana mosi Tata yina fidisaka munu zabisaka munu mambu kusukula makulu beno na beno. 15 Mu me lakisa yina mu fwanaka zonza mpe longisa. 50 Mu zaba ti beno mutindu ya kusala, samu ti beno mpe, beno ndongosolo ya yandi ke pesaka luzingu ya seko. Na sala yawu. 16 Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: yina, mu ke zonzaka yawu mutindu Tata zabisaka munu.» (aiōnios g166)

13 Ya vwandaka kilumbu yina tekilaka mukemblo ya Paki. Yesu zabaka ti ngunga ya kubika yinza yayi samu na kukwenda na sika ya Tata, kumaka. Ntangu nyonso, yandi vwandaka zola bantu ya yandi yina vwandaka na yinza, kasi na ntangu yina, yandi zolaka bawu mingi. 2 Ntangu Yesu mpe bilandi ya yandi vwandaka kudya, Satana vwandaka me tula yimeni mabanza ya kuyekula Yesu na ntima ya Yuda, mwana ya Simoni Isekayote. 3 Yesu zabaka ti Tata pesaka lutumu nyonso na maboko ya yandi. Yandi zabaka mpe ti yandi katukaka na Nzambi, mpe yandi ke vutuka na sika ya Nzambi. 4 Na yina, yandi telamaka, mpe katulaka kinkuti ya yandi ya zulu. Yandi bakaka lele ya nkaka, mpe kangaka yawu na luketo. 5 Na manima, yandi tulaka maza na kati ya ndonga, mpe bandaka na kusukula makulu ya bilandi ya yandi. Yandi kusunaka yawu na lele yina yandi kangaka na luketo. 6 Ntangu Yesu kumaka na ntwalla ya Simoni Pyele, yandi yayi tubaka: «Mfumu, nge ke sukula munu makulu?» 7 Yesu vutulaka: «Ntangu yayi, nge lenda kuzaba ve mambu yina mu ke na kusala. Kasi nge ke visa yawu na bilumbu yina ke kwiza.» 8 Pyele tubaka: «Ve! Nge lenda kusukula munu makulu ve.» Yesu vutulaka: «Kana mu sukula nge makulu ve, nge ke vwanda dyaka ve kilandi ya munu.» (aiōn g165) 9 Na yina, Simoni Pyele tubilaka yandi: «Kusukula munu kaka makulu ve, kasi mpe maboko na yintu.» 10 Yesu vutulaka: «Muntu yina me yobila kele ya kuvedila. Yandi ke dyaka ve na nsatu ya kuyobila. Ba lenda kusukula yandi kaka makulu. Beno kele ya kuvedila, kasi beno nyonso ve.» 11 Yesu zabaka muntu yina fwanaka yekula yandi. Ni yawu yina, yandi tubaka: «Beno kele ya kuvedila, kasi beno nyonso ve.» 12 Na manima ya kusukula bawu makulu,

yandi lwataka dyaka kinkuti yina yandi katulaka, mpe samu na kufundisa bantu, kasi samu na kuvuukisa vutukaka na mesa. Beno ke zonzaka mambu ya tsyelika ntangu beno ke mufundisi ya yandi: Ndongosolo yina mu pesaka ke bokilaka munu Mulongisi mpe Mfumu, samu ti mu vwanda mufundisi ya yandi na kilumbu ya nsuka. 14 Kana munu, Mfumu mpe Mulongisi, mu me sukula beno makulu, beno mpe, beno fwana kusukula makulu beno na beno. 15 Mu me lakisa beno mutindu ya kusala, samu ti beno mpe, beno sala yawu. 16 Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Kisadi me lutila ve mfumu ya yandi mfunu, to ntumwa me lutila ve mfunu na muntu yina me fidisa yandi. 17 Ntangu yayi, beno zaba mambu yayi. Kana beno sadila yawu, beno ke vwanda na kyesé. 18 «Mu ke na kuzonzila beno nyonso ve. Mu zaba mbote bantu yina mu soolaka. Kasi mambu yina ba sonikaka na Dibuku ya Nzambi fwana kusalama: “Muntu yina me kudya dimpa kintwadi na munu me balukila munu.” 19 Ntangu yayi, mu me zabisa beno yawu ntete yawu salama, samu ti ntangu yawu ke salama, beno kwikila ti “Mu Kele”. 20 Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Konso muntu yina ke yamba muntu yina mu ke fidisa ke yamba munu. Muntu yina ke yamba munu ke yamba mpe Tata yina fidisaka munu.» 21 Na manima ya kuzonza mutindu yina, Yesu talaka ntima mpasi, mpe tubaka: «Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Mosi na kati ya beno ke yekula munu.» 22 Bilandi vwandaka talasana, ata kuzaba nani Yesu vwandaka zonzila. 23 Mosi na kati ya bawu, kilandi yina Yesu vwandaka zola mingi vwandaka pene-pene na Yesu. 24 Na kimpangula ya yintu, Simoni Pyele tumisaka yandi na kuyufula Yesu: «Nani nge ke na kuzonzila?» 25 Kilandi yango kondikaka yintu na ntulu ya Yesu, mpe yufulaka yandi: «Mfumu, ya kele nani?» 26 Yesu vutulaka: «Mu ke bolisa kibuku ya dimpa na madya. Muntu yina mu ke pesa yawu ni yandi ke yekula munu.» Na yina, Yesu bakaka kibuku ya dimpa, mpe bolisaka yawu na madya. Yandi pesaka yawu na Yuda mwana ya Simoni Isekayote. 27 Ntangu Yuda bakaka yawu, Satana kotaka na ntima ya yandi. Na yina, Yesu tubilaka yandi: «Mambu yina nge ke sala, sala yawu mbangu.» 28 Muntu ve na kati ya bayina nyonso vwandaka na mesa, visaka samu na yinki Yesu tubilaka yandi mutindu yina. 29 Mutindu Yuda vwandaka bumba nkutu ya mbongo, bilandi ya nkaka kanisaka ti Yesu tumisaka yandi samu na kupesa mbongo na bampatu, to samu na kusumba bima yina

vwandaka na bawu nsatu samu na mukembo. 30 mpe nge zaba munu ve! Muntu yina me tala munu Ntangu Yuda bakaka kibuku ya dimpa, yandi basikaka me tala Tata. Wapi mutindu nge lenda tuba ti: Lakisa na nswalu nyonso. Mpimpa vwandaka me kuma. 31 beto Tata? 10 Nge ke na kukwikila ve ti mu kele na Ntangu Yuda basikaka, Yesu tubaka: «Ntangu yayi, kati ya Tata, mpe Tata kele na kati ya munu? Mambu nkembo ya Mwana ya Muntu ke talana, mpe nkembo yina mu ke zabisaka beno ke katukaka ve na munu ya Nzambi ke talana na yandi. 32 Kana nkembo ya mosi. Kasi Tata yina ke zingaka na kati ya munu Nzambi ke talana na Mwana, Nzambi ke kembisa ni yandi ke salaka bisalu ya yandi. 11 Beno kwikila yandi mosi Mwana ya yandi, mpe yandi ke sala yawu munu ntangu mu ke na kutuba ti mu kele na kati ya na nswalu nyonso. 33 Bana ya munu, kaka ntangu Tata, mpe Tata kele na kati ya munu. Kana ve, beno fyoti me bikana ya kuwanda kintwadi na beno, mpe kwikila kwandi samu na bimangu yina mu me sala. beno ke sosa munu. Kasi ntangu yayi, mu ke na 12 Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Muntu yina ke kutubila beno mambu yina mu tubaka na ba-Zwife: kwikila munu ke sala bisalu yina mu me sala. Yandi Beno lenda kukwiza ve kisika yina mu ke kwenda. 34 ke sala mpe bisalu ya kulutila nene, samu ti mu ke «Mu ke na kupesa beno Musiku ya malu-malu: Beno na kukwenda na sika ya Tata. 13 Nyonso yina beno zolasana beno na beno. Mutindu mu zolaka beno, ke lomba na Nkumbu ya munu, mu ke sala yawu, beno zolasana beno na beno. 35 Kana beno zolasana samu ti nkembo ya Tata kutalana na Mwana. 14 Kana beno na beno, bantu nyonso ke zaba ti beno kele beno ke lomba kima na Nkumbu ya munu, mu ke bilandi ya munu.» 36 Simoni Pyele yufulaka yandi: sala yawu.» 15 «Kana beno zola munu, beno ke «Mfumu, wapi sika nge ke kwenda?» Yesu vutulaka: tumama na misiku ya munu. 16 Mu ke lomba na Tata na kufidisa beno Kisadisi ya nkaka yina ke vwanda na beno seko. (aiōn g165) 17 Ni Mpeve ya tsyelika yina bantu ya yinza lenda kuyamba ve, samu ti bawu lenda kulanda nge ve malu-malu yayi? Mu ke pesa lenda kutala mpe kuzaba yandi ve. Kasi beno, beno luzingu ya munu samu na nge.» 38 Yesu vutulaka: zaba yandi, samu ti yandi ke zingaka na beno, mpe «Nge ke pesa luzingu ya nge samu na munu! Ya yandi ke vwanda na bantima ya beno. 18 «Mu ke tsyelika, mu ke na kutubila nge: Ntete nsusu kukuba, nge ke manga munu bambala tatu.»

14 Yesu tubilaka bilandi ya yandi: «Beno tala ntima mpasi ve. Beno kwikila na Nzambi, mpe beno kwikila na munu. 2 Bivinga kele mingi na yinzo ya Tata ya munu, mpe mu ke kwenda yidikila beno kisika. Mu zolaka zabisa beno yawu ve, kana yawu vwandaka ve ya tsyelika. 3 Ntangu mu ke manisa na kuyidikila beno kisika, mu ke kwiza baka beno, samu ti beno vwanda kisika yina mu kele. 4 Beno zaba nzila yina ke kwendaka na kisika yina mu ke na kukwenda.» 5 Na yina, Toma tubilaka yandi: «Mfumu, beto zaba ve kisika yina nge ke na kukwenda. Wapi mutindu beto lenda zaba nzila yina?» 6 Yesu vutulaka: «Mu kele nzila, butsyelika, mpe luzingu. Muntu ve lenda kukuma na sika ya Tata, kana yandi lutila ve na munu. 7 Kana beno zaba munu, beno zaba mpe Tata ya munu. Katuka ntangu yayi, beno me zaba yandi, mpe beno me tala yandi.» 8 Filipe tubilaka yandi: «Mfumu, lakisa beto Tata, mpe ya me lunga na beto.» 9 Yesu vutulaka: «Filipe, mu kele na beno katuka ntama,

na kufidisa beno Kisadisi ya nkaka yina ke vwanda na beno seko. (aiōn g165) 17 Ni Mpeve ya tsyelika yina bantu ya yinza lenda kuyamba ve, samu ti bawu lenda kulanda nge ve malu-malu yayi? Mu ke pesa lenda kutala mpe kuzaba yandi ve. Kasi beno, beno luzingu ya munu samu na nge.» 38 Yesu vutulaka: zaba yandi, samu ti yandi ke zingaka na beno, mpe «Nge ke pesa luzingu ya nge samu na munu! Ya yandi ke vwanda na bantima ya beno. 18 «Mu ke tsyelika, mu ke na kutubila nge: Ntete nsusu kukuba, nge ke manga munu bambala tatu.»

19 Kaka ntangu fyoti me bikana, mpe bantu ya yinza ke tala dyaka munu ve. Kasi beno ke tala munu, samu ti mu kele moyo, mpe beno mpe ke vwanda moyo. 20 Ntangu kilumbu yango ke kuma, beno ke zaba ti mu kele na kati ya Tata, beno na kati ya munu, mpe munu na kati ya beno. 21 «Muntu yina zaba misiku ya munu, mpe ke tumamaka na yawu ni yandi ke zolaka munu. Tata ya munu ke zola muntu yina ke zolaka munu. Munu mpe, mu ke zola yandi, mpe mu ke talana na yandi.» 22 Na yina, Yuda (yina kele ve Yuda Isekayote) yufulaka Yesu: «Mfumu, samu na yink'i nge ke talana kaka na beto, kasi na bantu nyonso ve?» 23 Yesu vutulaka: «Kana muntu ke zolaka munu, yandi ke sadila ndongosolo ya munu. Tata ya munu ke zola yandi, mpe beto ke kwiza vwanda na sika ya yandi. 24 Muntu yina ke zolaka munu ve ke sadilaka ve ndongosolo ya munu. Mambu yina beno ke na kuwa ke katukaka ve na munu mosi, kasi na Tata yina fidisaka munu. 25 «Mu ke na kuzabisa beno mambu yayi ntangu mu ke ntete na beno. 26 Kisadisi, Mpeve ya Longo yina

Tata ke fidisa beno na Nkumbu ya munu ke longisa ti ya tsyelika, beno kele bilandi ya munu. 9 Mu ke beno mambu nyonso, mpe ke bambula beno moyo zolaka beno mutindu Tata ke zolaka munu. Beno na mambu nyonso yina mu ke na kuzabisaka beno. vwanda na luzolo ya munu. 10 Kana beno tumama na 27 Mu ke bikila beno kizunu. Mu ke pesa beno kizunu misiku ya munu mutindu mu me tumama na misiku ya munu. Mu ke pesa beno yawu ve mutindu bantu ya Tata ya munu, beno ke vwanda na kat i ya luzolo ya yinza ke pesaka yawu. Beno tala ntima mpasi ve, ya munu, mutindu mu kele na kat i ya luzolo ya yandi. mpe beno vwanda na boma ve. 28 «Beno me kuwa ti 11 Mu ke na kuzabisa beno mambu nyonso yayi, mu me tuba: Mu ke kwenda, kasi mu ke vutuka na samu ti kyese ya munu vwanda na beno, mpe kyese sika ya beno. Kana beno vwandaka zola munu, beno ya beno vwanda ya kulunga. 12 «Yayi ni Musiku ya zolaka vwanda na nsayi na kuzaba ti mu ke kwenda munu: Beno zolasana beno na beno mutindu mu ke na sika ya Tata ya munu, samu ti Tata me lutila munu zolaka beno. 13 Luzolo ya kulutila nene yina muntu mfunu. 29 Mu me zabisa beno yawu ntangu yayi lenda kulakisa ni kupesa luzingu ya yandi samu na ntete yawu salama, samu ti beno kwikila ntangu yawu bandiku. 14 Beno kele bandiku ya munu, kana beno ke salama. 30 Mu ke dyaka ve na ntangu mingi ya sala mambu yina mu ke na kutumisa beno. 15 «Mu ke kuzonza na beno, samu ti mfumu ya yinza yayi ke na na kubokila dyaka beno ve bisadi ya munu, samu ti kukwiza. Yandi lenda kusala munu kima ve. 31 Kasi kisadi ke zabaka ve mambu yina ke salaka mfumu ya yawu ke salama, samu ti bantu ya yinza zaba ti mu yandi. Beno me kuma bandiku ya munu, samu ti mu ke zolaka Tata, mpe mu ke salaka nyonso yina yandi me zabisa beno mambu nyonso yina mu kuwaka na ke tumisaka munu. «Beno telama, mpe beto katuka sika ya Tata ya munu. 16 Ni beno ve soolaka munu, awa.»

15 «Mu kele yinti ya vinu ya tsyelika, mpe Tata

ya munu kele mfumu ya bilanga ya vinu. 2 Yandi ke zengaka bintala nyonso ya munu yina ke butaka ve bambuma. Yandi ke bongisaka bintala yina ke butaka bambuma, samu ti yawu buta bambuma ya kulutila mingi. 3 Beno kele yimeni ya kuvedila samu na mambu yina mu me zabisa beno. 4 Beno vwanda ya kukangama na munu, mpe mu ke vwanda ya kukangama na beno. Kintala lenda kubuta ve bambuma yawu mosi kana yawu ke ya kukangama ve na yinti. Ya kele mpe mutindu mosi samu na beno. Kana beno kele ve ya kukangama na munu, beno lenda kubuta ve bambuma. 5 «Mu kele yinti ya vinu, mpe beno kele bintala. Muntu yina ke vwanda ya kukangama na munu, mpe munu na yandi, ke buta bambuma mingi. Kana beno ke ya kukangama ve na munu, beno lenda kusala kima ve. 6 Kana muntu ke vwanda ya kukangama ve na munu, ba ke losa yandi na ngaanda mutindu kintala yina ba me zenga, mpe yawu ke yuma. Ba ke lokota yawu samu na kuyoka yawu na tiya, mpe yawu ke nyenga. 7 Kasi, kana beno kele ya kukangama na munu, mpe mambu ya munu kele na beno, beno ke kuzwa nyonso yina beno ke lomba. 8 Nkembo ya Tata ya munu ke talana na ntwala ya bantu nyonso ntangu beno ke buta bambuma mingi, mpe beno ke lakisa

kasi ni munu soolaka beno. Mu me beno kiyeko ya kukwenda na yinza mpe kubuta bambuma, bambuma yina ke zingila bantangu mingi. Na yina, Tata ke pesa beno nyonso yina beno ke lomba yandi na nkumbu ya munu. 17 Mambu yina mu ke na kutumisa beno ni kuzolasana beno na beno.» 18 «Kana bantu ya yinza ke na kuyina beno, beno fwana kuzaba ti bawu yinaka munu ntete na beno. 19 Kana beno vwandaka bantu ya yinza, bawu fwanaka zola beno. Kasi beno kele ve bantu ya yinza, samu ti mu soolaka mpe katulaka beno na kat i ya bantu ya yinza. Ni yawu yina, bawu ke yinaka beno. 20 «Beno bambuka moyo na mambu yina mu tubilaka beno: Kisadi me lutila ve mfumu ya yandi mfunu. Kana bawu nyokolaka munu, bawu ke nyokola beno mpe. Kana bawu tumamaka na ndongosolo ya munu, bawu ke tumama mpe na ndongosolo ya beno. 21 Kasi bawu ke talisa beno mpasi samu na munu, samu ti bawu zaba ve Tata yina fidisaka munu. 22 «Kana mu kwizaka ve, mpe mu longaka bawu ve, bawu zolaka vwanda ve na masumu. Kasi ntangu yayi, bawu ke dyaka ve na mambu ya nkaka ya kutuba samu na masumu ya bawu. 23 Muntu yina ke na kuyina munu ke na kuyina mpe Tata ya munu. 24 «Kana mu salaka ve bisalu yina ata muntu ya nkaka me salaka na ntwala ya bawu, bawu zolaka vwanda ve na masumu. Kasi bawu talaka mambu yina mu salaka, mpe bawu ke na kuyina munu mpe Tata ya munu. 25 Kasi yawu me

salama samu na kulungisa mambu yina ba sonikaka munu. Ni yawu yina, mu me zabisa beno ti Mpeve ke na dibuku ya bawu ya Misiku: "Mu salaka ve dyambu zonzila beno mambu yina yandi ke kuwa na sika ya ya yimbi, kasi bawu yinaka munu." 26 «Ntangu mu munu.» 16 «Kaka ntangu fyoti me bikana, mpe beno ke fidisa beno Kisadisi, Mpeve ya tsyelika yina ke ke tala dyaka munu ve. Kasi kaka ntangu fyoti ke katuka na sika ya Tata, yandi ke vwanda mbangi ya bikana dyaka, mpe beno ke tala dyaka munu.» 17 Na munu ntangu yandi ke kwiza. 27 Beno mpe, beno ke yina, ndambu ya bilandi vwandaka yufula bawu na vwanda bambangi ya munu, samu ti beno vwandaka bawu: «Yinki yandi zola kuzonza ntangu yandi ke na na munu katuka mbandukulu.»

16 «Mu me zabisa beno mambu yayi, samu ti kiminu ya beno manisa ve. 2 Ba ke bingisa beno na bayinzo ya lusambulu ya ba-Zwife, mpe na bilumbu yina ke kwiza, bayina ke kufwa beno, ke kanisa ti bawu ke na kusadila Nzambi. 3 Bawu ke sala mutindu yina, samu ti bawu zabaka ve Tata to munu. 4 Mu me zabisa beno yawu, samu ti ntangu yawu ke salama, beno bambuka moyo ti mu zabisaka beno yawu. Katuka mbandukulu, mu zabisaka beno yawu ve, samu ti mu vwandaka ntete na beno. 5 «Ntangu yayi, mu ke na kukwenda na sika ya Tata yina fidisaka munu, kasi ata muntu na kati ya beno ke na kuyufula munu: Wapi sika nge ke na kukwenda? 6 Beno ke na kyadi mingi na ntima, samu ti mu me zabisa beno yawu. 7 Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Ya ke mbote mingi na beno ti mu kwenda, samu ti kana mu kwenda ve, Kisadisi ke kwiza ve. Kasi kana mu kwenda, mu ke fidisa beno yandi. 8 «Ntangu yandi ke kwiza, yandi ke lakisa bantu ya yinza ti bawu vunamaka na yina me tadila masumu, mambu ya kusungama, mpe lufundusu yina Nzambi ke sala. 9 Bawu vunamaka na yina me tadila masumu, samu ti bawu ke kwikilaka munu ve. 10 Bawu vunamaka na yina me tadila mambu ya kusungama, samu ti mu ke kwenda na sika ya Tata, mpe beno ke tala dyaka munu ve. 11 Bawu vunamaka na yina me tadila lufundusu yina Nzambi ke sala, samu ti yandi me fundisa yimeni mfumu ya yinza yayi. 12 «Mu ke dyaka na mambu mingi ya nkaka ya kuzabisa beno, kasi ntangu yayi, beno lenda ve kukanga ntima na kuwa yawu. 13 Ntangu Mpeve ya butsyelika ke kwiza, yandi ke twadisa beno na butsyelika nyonso. Yandi ke zonza ve na lutumu ya yandi mosi, kasi yandi ke zonzila beno mambu nyonso yina Tata ke zabisa yandi. Yandi ke zabisa beno mpe mambu yina ke kwiza. 14 Yandi ke lakisa nkembo ya munu, samu ti yandi ke zonzila beno mambu yina yandi ke kuwa na sika ya munu. 15 «Bima nyonso ya Tata kele ya kutuba mambu yayi: "Kaka ntangu fyoti me bikana, mpe beno ke tala dyaka munu ve. Kasi kaka ntangu fyoti ke bikana dyaka, mpe beno ke tala dyaka munu", mpe mambu yayi: "Mu ke kwenda na sika ya Tata?"» 18 Bawu vwandaka tuba bawu na bawu: «Yinki zola kutuba mambu yayi yina yandi ke na kuzonza: Kaka ntangu fyoti me bikana? Beto ke na kuzaba ve wapi dyambu yandi ke na kuzonza.» 19 Yesu zabaka ti bilandi ya yandi vwandaka zola kuyufula yandi. Na yina, yandi tubilaka bawu: «Beno ke na kuyufula beno na beno yinki zola kutuba mambu yayi: "Kaka ntangu fyoti me bikana, mpe beno ke tala dyaka munu ve. Kasi kaka ntangu fyoti ke bikana dyaka, mpe beno ke tala dyaka munu?" 20 Ya tsyelika, mu ke na kuzabisa beno: Beno ke dila mpe ke nyonga, kasi bantu ya yinza ke yangalala. Beno ke vwanda na kyadi, kasi kyadi ya beno ke kituka nsayi. 21 Ntangu kento ke kuzwaka misongo, yandi ke vwandaka na kyadi, samu ti ngunga ya kutala mpasi me lunga. Kasi ntangu mwana ke butukaka, yandi ke zimbanaka mpasi yina yandi me tala. Yandi ke kumaka na nsayi, samu ti yandi me buta mwana. 22 Beno mpe, ntangu yayi, beno ke na kyadi, kasi beto ke talana dyaka. Na yina, beno ke yangalala, mpe ata muntu ke lenda na kukatula nsayi ya beno. 23 Na kilumbu yina, beno ke yufula dyaka ve munu kyuvu. Ya tsyelika, mu ke na kutubila beno: Nyonso yina beno ke lomba na Tata na Nkumbu ya munu, yandi ke pesa beno yawu. 24 Tii bubu yayi, beno me lomba ntete ve kima na Nkumbu ya munu. Beno lomba, mpe beno ke kuzwa. Na yina, nsayi ya beno ke vwanda ya kulunga. 25 «Mu me zonzila beno mambu nyonso yayi na bingana. Ntangu ke kwiza yina mu ke zonzila dyaka ve beno na bingana. Kasi mu ke zonzila beno na pwelele nyonso mambu yina me tadila Tata ya munu. 26 Na kilumbu yina, beno ke lomba na Tata na Nkumbu ya munu. Mu ke na kuzonza ve ti mu ke lombila beno na Tata. 27 Yandi mosi ke zolaka beno, samu ti beno ke zolaka munu, mpe samu ti beno ke kwikilaka ti mu katukaka na sika ya yandi. 28 Mu

katukaka na sika ya Tata, mpe mu kwizaka na yinza. ya nge. Kasi bawu, ba ke bikana na yinza. Tata ya Ntangu yayi, mu ke bika yinza, mpe mu ke vutuka Longo, keba bawu na lulendo ya Nkumbu ya nge na sika ya Tata.» 29 Bilandi tubaka: «Ntangu yayi, yina nge pesaka munu, samu ti bawu vwanda kaka nge ke na kuzonza na pwelele nyonso. Nge ke na muntu mosi mutindu mu kele muntu mosi na nge. 12 kuzonza dyaka ve na bingana. 30 Ntangu yayi, beto Ntangu nyonso yina mu me vwanda na bawu, mu me zaba ti nge zaba mambu nyonso, mpe nge ke na me keba bawu na lulendo ya Nkumbu ya nge yina nsatu ve ti ba yufula nge byuvu. Ni yawu yina, beto nge pesaka munu. Mu me keba bawu mbote. Kaka ke na kukwikila ti nge katukaka na sika ya Nzambi.» 31 Yesu tubaka: «Ntangu yayi, beno me kwikila? 32 zimbana, samu ti mambu yina ba sonikaka na Dibuku Kasi beno tala! Ngunga me kuma pene-pene, mpe ya Nzambi, salama.» 13 «Ntangu yayi, mu ke vutuka yawu me kuma yimeni, ntangu beno ke mwangana, na sika ya nge. Kasi mu ke na kuzonza mambu yayi mpe ke bika munu mosi. Kasi mu kele munu mosi ve, ntangu mu ke ntete na yinza, samu ti bawu vwanda samu ti Tata ke kintwadi na munu. 33 Mu me zabisa ya kufuluka na kilengi yina ke na munu. 14 Mu me beno yawu, samu ti beno kuzwa kizunu na munu. zabisa bawu mambu ya nge, mpe bantu ya yinza Beno ke tala mpasi mingi na yinza, kasi beno vwanda me yina bawu, samu ti bawu kele ve bantu ya yinza, na kibakala, samu ti mu me nunga yinza.» 15 mutindu munu mosi, mu kele ve muntu ya yinza.

17 Ntangu Yesu manisaka na kuzonza, yandi talaka na zulu, mpe tubaka: «Tata, ngunga me lunga. Kembisa Mwana ya nge, samu ti Mwana mpe kembisa nge. 2 Nge pesaka yandi kimfumu ya kuyala bantu nyonso ya yinza, samu ti yandi pesa luzingu ya mankululu na bantu nyonso yina nge pesaka yandi. (aiōnios g166) 3 Luzingu ya seko, ni kuzaba nge Nzambi kaka mosi ya tsyelika, mpe kuzaba Yesu-Kristo, muntu yina nge fidisaka. (aiōnios g166) 4 Mu me kembisa nge awa na ntoto, mpe mu me manisa kisalu yina nge pesaka munu na kusala. 5 Tata! Ntangu yayi, kembisa munu na ntewala ya nge. Pesa munu nkembo yina vwandaka na munu na sika ya nge ntangu yinza vwandaka ntete ve.» 6 Mu me zabisa Nkumbu ya nge na bantu yina nge soolaka na yinza samu na kupesa munu. Bawu vwandaka bantu ya nge, mpe nge pesaka munu bawu. Bawu me tumama na ndongosolo ya nge. 7 Ntangu yayi, bawu me zaba ti mambu nyonso yina nge pesaka munu katukaka na sika ya nge. 8 Mu me zabisa bawu mambu nyonso yina nge zabisaka munu, mpe bawu me ndima yawu. Bawu me zaba ti ya tsyelika, mu katukaka na sika ya nge, mpe bawu me kwikila ti ni nge fidisaka munu. 9 «Mu ke na kusambilia nge samu na bawu. Mu ke na kusambilia ve samu na bantu ya yinza, kasi samu na bayina nge pesaka munu, samu ti bawu kele ya nge. 10 Bima nyonso ya munu kele ya nge. Mutindu mosi mpe, bima nyonso ya nge kele ya munu, mpe nkembo ya munu me talana na bawu.» 11 «Mu ke vwanda dyaka ve na yinza. Mu ke vutuka na sika

Mu ke na kulomba ve ti nge katula bawu na yinza, kasi nge keba bawu samu ti Mfumu ya Yimbi kubwisa bawu ve. 16 Bawu kele ve bantu ya yinza, mutindu munu mpe, mu kele ve muntu ya yinza.» 17 «Tula bawu na lweka samu na butsyelika. Mambu ya nge kele butsyelika. 18 Mutindu nge fidisaka munu na yinza, munu mpe, mu fidisaka bawu na yinza. 19 Mu ke na kupesa luzingu ya munu na nge samu na bawu, samu ti bawu mpe pesa nge luzingu ya bawu samu na butsyelika.» 20 «Mu ke na kusambilia kaka ve samu na bawu, kasi mpe samu na bayina nyonso ke kwikila munu na kuwa mambu ya bawu. 21 Tata, mu ke na kusambilia samu ti bawu nyonso kuma munu mosi mutindu nge kele na munu, mpe mu kele munu mosi na nge. Bika ti bawu vwanda munu mosi na beto, samu ti bantu ya yinza kwikila ti ni nge fidisaka munu. 22 Mu me pesa bawu nkembo yina nge pesaka munu, samu ti bawu kuma munu mosi, mutindu beto kele munu mosi na nge, 23 munu na bawu, mpe nge na munu. Bika ti bawu vwanda ya tsyelika munu mosi, samu ti bantu ya yinza kuzaba ti ni nge fidisaka munu, mpe ti nge ke zolaka bawu mutindu nge ke zolaka munu. 24 Tata, mu zola ti bantu yina nge pesaka munu vwanda na munu kisika yina mu kele. Mu zola ti bawu tala nkembo ya munu yina nge pesaka munu na luzolo ya nge ntangu yinza vwandaka ntete ve. 25 Tata ya kulunga, bantu ya yinza zaba nge ve, kasi munu, mu zaba nge, mpe bilandi ya munu me zaba ti ni nge fidisaka munu. 26 Mu me zabisa bawu Nkumbu ya nge, mpe mu ke zabisa dyaka yawu, samu ti luzolo ya nge samu na

munu vwanda na bawu, mpe samu ti munu mpe, mu vwanda na bawu.»

18 Ntangu Yesu manisaka na kuzonza mambu yina, yandi kwendaka na bilandi ya yandi na lweka ya nkaka ya muzumba ya Sedelone. Bawu kotaka na bilanga yina vwandaka kuna. 2 Yuda, yina fwanaka yekula Yesu, zabaka mbote kisika yina, samu ti konso ntangu, Yesu vwandaka kwenda kuna na bilandi ya yandi. 3 Yandi nataka kuna nkonga ya binwani mpe mikengi yina bamfumu ya banganga-Nzambi mpe ba-Falisye pesaka yandi. Bawu vwandaka na binwanunu, mpe nataka minda mpe bisisi ya tiya. 4 Yesu zabaka mambu nyonso yina fwanaka kumina yandi. Na yina, yandi kwendaka pene-pene ya bawu, mpe yufulaka: «Nani beno ke na kusosa?» 5 Bawu vutulaka: «Yesu ya Nazaleti.» Yesu tubilaka bawu: «Munu yandi yayi.» (Yuda yina vwandaka yekula yandi vwandaka na bawu.) 6 Ntangu Yesu zabisaka bawu: «Munu yandi yayi», bawu vutukaka na manima, mpe kubwaka na ntoto. 7 Yesu yufulaka dyaka bawu: «Nani beno ke na kusosa?» Bawu vutulaka: «Yesu ya Nazaleti». 8 Yesu tubilaka bawu: «Mu me zabisa beno ti ni munu. Kana ni munu beno ke na kusosa, beno bika bayati kwenda.» 9 Yesu zonzaka mutindu yina, samu ti mambu yina yandi zonzaka salama: «Tata, mu me zimbisa muntu ve na bayina nyonso nge pesaka munu.» 10 Simoni Pyele yina vwandaka na mbele basisaka yawu na nkutu, mpe bulaka yawu na kisadi ya nganga-Nzambi ya ntete, mpe dikutu ya yandi ya lubakala zenganaka. (Nkumbu ya kisadi yina vwandaka Malakuse.) 11 Kasi Yesu tubilaka Pyele: «Vutula mbele ya nge na nkutu. Nge banza ti mu lenda kumanga na kutala mpasi yina Tata me kubikila munu?» 12 Na yina, binwani na mfumu ya bawu, mpe mikengi yina ba-Zwife fidisaka simbaka Yesu, mpe kangaka yandi basinga. 13 Ba nataka yandi ntete na sika ya Ane, bokilo ya Kayife. Kayife vwandaka nganga-Nzambi ya ntete na mvula yina. 14 Ni Kayife zabisaka bamfumu ya ba-Zwife malongi yayi: «Ya me lutila mbote na kufwa muntu mosi samu na bantu nyonso.» 15 Simoni Pyele mpe kilandi ya nkaka landaka Yesu. Kilandi yayi vwandaka ya kuzabana mbote na nganga-Nzambi ya ntete. Ni yawu yina, yandi kotaka ntangu mosi na Yesu na lupangu ya nganga-Nzambi ya ntete. 16 Kasi Pyele bikanaka na ngaanda, pene-pene na mwelo. Na yina, kilandi

yina vwandaka ya kuzabana na nganga-Nzambi ya ntete basikaka na ngaanda. Yandi zonzaka na kento yina vwandaka keba mwelo, mpe yandi kotisaka Pyele. 17 Kento yina yufulaka Pyele: «Nge mpe, nge kele kilandi ya Yesu?» Pyele vutulaka: «Ve! Mu kele kilandi ya yandi ve.» 18 Bisadi mpe mikengi namisaka tiya, mpe vwandaka yotila samu ti madidi vwandaka mingi. Pyele mpe vwandaka yotila tiya na bawu. 19 Nganga-Nzambi ya ntete yufulaka Yesu na yina me tadila bilandi mpe ndongosolo ya yandi. 20 Yesu vutulaka: «Mu vwandaka zonza na ntwala ya bantu nyonso. Konso ntangu, mu vwandaka longisa na bayinzo ya lusambulu ya ba-Zwife, mpe na Yinzo ya Nzambi, kisika ba-Zwife nyonso ke vukanaka. Mu vwandaka zonza ata dyambu na mansweki. 21 Samu na yinki nge ke na kuyufula munu? Yufula bayina kuwaka munu. Bawu zaba mbote mambu yina mu vwandaka zonza.» 22 Ntangu Yesu zonzaka mutindu yina, mukengi yina vwandaka pene-pene na yandi bulaka yandi mbata, mpe tubaka: «Ni mutindu yina nge ke na kupesa mvutu na nganga-Nzambi ya ntete?» 23 Yesu tubilaka yandi: «Kana mu me zonza yimbi, tubila munu mambu ya yimbi yina mu me zonza. Kasi, kana mu me zonza mbote, samu na yinki nge me bula munu?» 24 Ane fidisaka yandi na sika ya Kayife, nganga-Nzambi ya ntete. Yesu vwandaka kaka ya kukangama. 25 Simoni Pyele vwandaka kaka na kisika yina, mpe vwandaka yotila tiya. Ba yufulaka yandi: «Nge mpe, nge kele kilandi ya muntu yina?» Kasi Pyele mangaka mpe tubaka: «Ve! Mu zaba yandi ve.» 26 Mosi na bisadi ya nganga-Nzambi ya ntete, muntu ya dikanda ya bakala yina Pyele zengaka dikutu tubilaka Pyele: «Ni nge ve mu talaka na Yesu na bilanga?» 27 Pyele mangaka dyaka, mpe kaka na ntangu yina, nsusu kubaka. 28 Na manima, ba-Zwife katukaka na sika ya Kayife, bawu nataka Yesu na yinzo ya mfumu ya bantu ya Loma na Yelusalemi. Na suka-suka, bawu mangaka na kukota na lupangu, samu ti bawu kusumuka ve, kasi bawu kuvwanda kaka ya kuvedila, samu na kudya madya ya Paki. 29 Ni yawu yina, mfumu Pilate basikaka mpe kutaka bawu na ngaanda. Yandi yufulaka bawu: «Na wapi dyambu, beno ke na kufunda muntu yayi?» 30 Bawu vutulaka: «Kana muntu yayi salaka mambu ya yimbi ve, beto zolaka funda yandi ve na sika ya nge.» 31 Pilate zabisaka bawu: «Beno baka yandi, mpe beno fundisa yandi beno mosi mutindu ke na kutuba

Misiku ya beno.» Bawu vutulaka: «Beto kele ve na Ntangu bamfumu ya banganga-Nzambi mpe mikengi luve ya kuzengila muntu lufwa.» 32 (Na kuzonza talaka yandi, bawu lookaka: «Koma yandi na kulunsi! mutindu yina, bawu lungisaka mambu yina Yesu Koma yandi na kulunsi!» Pilate tubaka: «Beno baka tubaka ntangu yandi zabisaka wapi mutindu yandi yandi, mpe beno koma yandi beno mosi. Mu me fwanaka kufwa.) 33 Na yina, Pilate vutukaka na tala ve kibila ya kuzengila yandi lufwa.» 7 Ba-Zwife yinzo. Yandi bokilaka Yesu mpe yufulaka yandi: «Nge vutulaka: «Beto ke na Misiku ya beto, mpe na kutala kele ntinu ya ba-Zwife?» 34 Yesu vutulaka: «Kyuvu Misiku ya beto, yandi fwana kufwa samu ti yandi yayi me katuka na ntima ya nge, to bantu ya nkaka me tuba ti yandi kele Mwana ya Nzambi.» 8 Ntangu me tubila nge yawu?» 35 Pilate tubaka: «Mu kele Pilate kuwaka mutindu yina, boma ya yandi lutilaka. 9 Zwife ve. Bantu ya yinsi ya nge mpe bamfumu ya Yandi kotaka dyaka na yinzo ya yandi, mpe yufulaka banganga-Nzambi me yekula nge na sika ya munu. Yesu: «Wapi kisika nge katukaka?» Kasi Yesu pesaka Yinki nge me sala?» 36 Yesu vutulaka: «Kifmumu ve yandi mvutu. 10 Na yina, Pilate zabisaka yandi: ya munu kele ve ya yinza yayi. Kana kimfumu ya «Nge zola ve kupesa munu mvutu? Nge zaba ve munu vwandaka ya yinza yayi, bisadi ya munu zolaka ti mu ke na luve ya kupesa nge kimpwanza, mpe nwanina munu, samu ti bamfumu ya ba-Zwife kanga ya kukomisa nge na kulunsi?» 11 Yesu vutulaka: munu ve. Kasi, kimfumu ya munu kele ve ya awa.» «Nge kele ve na luve na munu kana Nzambi me 37 Pilate yufulaka yandi: «Na yina, nge kele ntinu?» pesa nge yawu ve. Ni yawu yina, muntu yina me Yesu vutulaka: «Nge me tuba yawu ti mu kele ntinu. yekula munu na nge me sala disumu ya kulutila ya Mu butukaka mpe kwizaka na yinza kaka samu na nge.» 12 Katuka ntangu yina, Pilate vwandaka sosa kuzabisa kimbangi na butsyelika. Muntu yina ke na kupesa Yesu kimpwanza, kasi ba-Zwife vwandaka butsyelika ke kuwaka mambu yina mu ke zonzaka.» looka: «Kana nge pesa yandi kimpwanza, nge kele 38 Pilate yufulaka dyaka yandi: «Butsyelika kele ve ndiku ya ntinu Sezale! Muntu yina ke tubaka: yink?» Na manima ya kuzonza mambu yina, Pilate «Mu kele ntinu» kele mbeni ya Sezale.» 13 Ntangu basikaka dyaka na ngaanda, mpe kwendaka kisika Pilate kuwaka mutindu yina, yandi nataka Yesu na yina vwandaka ba-Zwife. Yandi tubilaka bawu: «Mu ngaanda, mpe kwendaka vwanda na kiti ya lufundusu, ke na kutala ve kibila ya kuzengila muntu yayi lufwa. na kisika yina ba vwandaka bokila «Ngaanda ya 39 Na konso mukembo ya Paki, kifu ya beno ke Matadi.» (Ba vwandaka bokila yawu «Ngabata» na zolaka ti mu pesa kimpwanza na nkole mosi. Beno ndinga ya ba-Ebeleyo.) 14 Ya vwandaka kilumbu zola ti mu pesa kimpwanza na ntinu ya ba-Zwife?» yina tekilaka mukembo ya Paki. Ya lendaka vwanda 40 Na ngolo nyonso, bawu vutulaka: «Ve! Yandi ve! ngunga ya midi. Pilate tubaka na ba-Zwife: «Ntinu Beto zola Balabasel!» (Balabase yango vwandaka ya beno, yandi yayi.) 15 Kasi bawu lookaka dyaka: kimpumbulu.)

19 Na yina, Pilate pesaka lutumu ya kunata Yesu, mpe ya kubula yandi bikoti. 2 Binwani yidikaka yimpu ya bansende, mpe tulaka yandi yawu na yintu. Bawu lwatisaka yandi mpe kiyunga ya mbwaki mutindu biyunga ya bamfumu. 3 Bawu kwendaka pene-pene na yandi, mpe tubaka: «Mbote ya nge, Ntinu ya ba-Zwife!» Na manima, bawu bulaka yandi makofi. 4 Pilate basikaka dyaka na ngaanda, mpe tubaka na nkonga: «Beno kuwa! Mu ke natina beno yandi awa na ngaanda, samu ti beno zaba ti mu me tala ve kibila ya kuzengila yandi lufwa.» 5 Na yina, ba nataka Yesu na ngaanda. Yandi vwandaka ya kulgata yimpu ya bansende mpe kiyunga ya mbwaki. Pilate zabisaka bawu: «Muntu yango, ni yandi yayi.» 6

pene na mbanza, ba-Zwife mingi vwandaka tanga ya bimpumbulu zole yina ba komaka kintwadi na bisono yina. Ba sonikaka yawu na ndinga ya ba- Yesu. **33** Ntangu ba kumaka na ntwala ya Yesu, ba Ebeleyo, na ndinga ya bantu ya Loma, mpe na ndinga talaka ti yandi vwandaka me kufwa. Ni yawu yina, ya ba-Ngeleke. **21** Na yina, bamfumu ya banganga- bawu bukaka yandi ve makulu. **34** Kasi kinwani mosi Nzambi tubaka na Pilate: «katula bisono yayi: "ntinu tobolaka yandi bambanzi na dikonga, mpe menga na ya ba-Zwife", kasi sonika: "Muntu yayi tubaka: mu kele maza basikaka. **35** Muntu yina ke na kuzabisa beno ntinu ya ba-Zwife."» **22** Pilate vutulaka: «mu ke soba mambu yayi talaka yawu, mpe kimbangi ya yandi ve mambu yina mu me sonika.» **23** Ntangu binwani kele ya tsyelika. Yandi zaba ti yandi ke na kuzonza manisaka na kukoma Yesu na kulunsi, bawu bakaka butsyelika, mpe yandi salaka kimbangi yayi samu ti bilele ya yandi, mpe kabulaka yawu na bandambu beno mpe kwikila. **36** Mambu yayi salamaka samu yiya. Konso kinwani kuzwaka ndambu mosi. Bawu na kulungisa mambu yina ba sonikaka na Dibuku ya bakaka mpe kinkuti ya yinda ya Yesu yina vwandaka Nzambi: «Ba ke buka ata mukwa mosi ya yandi.» kaka lele mosi katuka na zulu tii na yisi. **24** Bawu **37** Mpe kibuku ya nkaka ya Dibuku ya Nzambi ke tubaka: «Beto pasula yawu ve. Kasi beto budila yawu zabisaka: «Ba ke sikika meso ya bawu na muntu yina dzeke samu na kuzaba nani ke kuzwa yawu.» Ni ba me tobola bambanzi.» **38** Na manima, Yosefi ya mutindu yayi, salamaka mambu yina ba sonikaka mbanza Alimate kwendaka lomba na Pilate muswa ya na Dibuku ya Nzambi: «Bawu me kabula bilele ya kukatula nzutu ya Yesu na kulunsi. (Yosefi vwandaka munu, bawu na bawu, mpe ba me budila kinkuti ya mpe kilandi ya Yesu, kasi na mansweki samu ti munu dzeke samu na kuzaba nani ke kuzwa yawu.) yandi vwandaka na boma ya bamfumu ya ba-Zwife.) Ni mutindu yina, binwani salaka. **25** Pene-pene ya Pilate pesaka yandi muswa. Na yina, yandi kwendaka kulunsi ya Yesu vwandaka na bakento yayi: mama ya baka nzutu ya Yesu. **39** Nikodeme, yina na ntama Yesu, mpangi ya mama ya Yesu, Maliya kento ya kwendaka tala Yesu na mpimpa vwandaka kintwadi Kolopase, mpe Maliya ya mbanza Madala. **26** Yesu na Yosefi. Yandi nataka mananasi yina ba yidikaka na talaka mama ya yandi, mpe pene-pene na yandi, mile mpe na alowese. Yawu lendaka vwanda Balitelakilandi yina yandi vwandaka zola mingi. Na yina, nkama. **40** Yosefi mpe Nikodeme bakaka nzutu ya yandi tubaka: «Kento! Tala mwana ya nge.» **27** Na Yesu, mpe zingaka yawu na balele. Bawu tulaka manima, yandi tubaka na kilandi yina: «Tala mama ya yawu mananasi mutindu vwandaka kifu ya ba-Zwife nge.» Katuka kilumbu yina, kilandi yango yambaka na kuzika bamvumbi. **41** Pene-pene ya kisika yina ba Maliya na yinzo ya yandi. **28** Yesu zabaka ti na komaka Yesu na kulunsi vwandaka na ndyamu ya ntangu yina, mambu nyonso lungaka. Na yina, samu malu-malu na kati ya bilanga, kisika ba vwandaka ti mambu yina ba sonikaka na Dibuku ya Nzambi me tula ntete nzutu ya muntu ve. **42** Mutindu ya kusalama, yandi tubaka: «Mu ke na nsatu ya maza.» vwandaka kilumbu yina ba-Zwife vwandaka kubika **29** Ndonga ya kufuluka na malafu ya ngayi vwandaka saba, Yosefi mpe Nikodeme tulaka nzutu ya Yesu na kuna. Binwani bakaka kima mutindu mafudya, mpe ndyamu yina, samu ti yawu vwandaka pene-pene. tulaka yawu na malafu ya ngayi. Bawu kangaka yawu na nsongi ya mwa yinti ya mukwisa, mpe tulaka yandi yawu na bikoba. **30** Ntangu Yesu kunwaka malafu ya ngayi, yandi tubaka: «Nyonso me lunga.» Na manima, yandi kondikaka yintu, mpe vutulaka mwela ya yandi na sika ya Nzambi. **31** Ya vwandaka kilumbu yina tekilaka kilumbu ya saba, mpe bamfumu ya ba-Zwife vwandaka zola ve ti bamvumbi vwanda na bakulunsi tii na kilumbu ya saba, samu ti kilumbu ya Saba yina vwandaka kilumbu ya mfunu. Na yina, bawu lombaka Pilate muswa ya kubuka makulu ya bantu yina ba komaka, mpe ya kukatula bawu na bakulunsi. **32** Na yina, binwani kwizaka buka makulu

20 Na suka-suka ya kilumbu ya lumingu, ntete bwisi kutysa, Maliya ya mbanza Madala kwendaka na ndyamu. Yandi talaka ti ba katulaka ditadi yina vwandaka kanga mwelo ya ndyamu. **2** Na yina, yandi kwendaka nswalu na sika ya Simoni Pyele mpe ya kilandi yina Yesu vwandaka zola mingi. Yandi zabisaka bawu: «Ba me katula nzutu ya Mfumu na ndyamu, mpe beto zaba ve wapi kisika ba me tula yawu.» **3** Pyele mpe kilandi ya nkaka yina kwendaka na ndyamu. **4** Bawu zole vwandaka kima mbangu. Kasi kilandi ya nkaka lutilaka mbangu, mpe tekilaka na kukuma na ndyamu. **5** Yandi betamaka,

mpe talaka na ntoto balele yina ba zingaka Yesu. bawu. Yandi tubilaka bawu: «Kizunu kuvwanda na Kasi, yandi kotaka ve na kati ya ndyamu. 6 Ntangu beno!» 20 Na manima ya kuzonza mutindu yina, Simoni Pyele yina vwandaka landa yandi kumaka yandi lakisaka bawu maboko mpe bambanzi ya yandi. na ndyamu, yandi kotaka mpe talaka na ntoto balele Na yina, bilandi vwandaka na kyesé ya kulutila na yina ba zingaka Yesu na nzutu, 7 mpe lele yina ba kutala Mfumu. 21 Yesu tubilaka dyaka bawu: «Kizunu zingaka yandi na yintu. Lele yayi vwandaka kisika vwanda na beno! Mutindu Tata fidisaka munu, munu mosi ve na balele ya nkaka, kasi yawu vwandaka ya mpe, mu ke na kufidisa beno.» 22 Yandi fulaka bawu kufutika na lweka. 8 Kilandi ya nkaka, yina tekilaka mupepe, mpe tubaka: «Beno yamba Mpeve ya Longo. na kukuma na ndyamu kotaka mpe. Yandi talaka 23 Bayina beno ke lemvakila masumu, ke kuzwa mpe kwikilaka. 9 (Bilandi vwandaka me visa ntete ve mulemvo ya masumu, mpe bayina beno ke manga mambu yina ba sonikaka na Dibuku ya Nzambi ti Yesu na kulemvokila masumu, ke kuzwa ve mulemvo ya fwanaka vumbuka na lufwa.) 10 Na manima, bilandi masumu.» 24 Toma (yina ba vwandaka bokila mpe zole yina vutukaka na yinzo. 11 Maliya vwandaka Mapasa), mosi ya bilandi kumi na zole vwandaka ve dila pene-pene na ndyamu. Ntangu yandi vwandaka na kisika yina, ntangu Yesu talanaka na bilandi. 25 dila, yandi betamaka samu na kutala na ndyamu, Na yina, bilandi ya nkaka zabisaka yandi: «Beto me 12 mpe yandi talaka bambazi zole yina vwandaka tala Mfumu.» Kasi yandi vutulaka: «Kana mu tala ve ya kulgwa bilele ya mpembe. Bawu vwandaka ya bidimbu ya bansonso na maboko ya yandi, kana mu kuvwanda na kisika yina vwandaka nzutu ya Yesu, tula ve musapi ya munu na bisika yina vwandaka mosi na kisika yina vwandaka yintu, mpe ya nkaka bansonso, mpe kana mu tula ve diboko ya munu na na makulu. 13 Bambazi yufulaka yandi: «Samu na bambanzi ya yandi, mu ke kwikila ve.» 26 Na kilumbu yinki nge ke na kudila?» Maliya vutulaka: «Ba me ya lumingu yina landaka, bilandi vwandaka dyaka ya katula nzutu ya Mfumu ya munu, mpe mu zaba ve kuvukana na yinzo. Toma mpe vwandaka na bawu. wapi kisika ba me nata yawu.» 14 Na manima ya Myelo vwandaka ya kukangama na bafungula, kasi kuzonza mutindu yina, yandi balukaka mpe talaka Yesu kwizaka mpe telamaka na kati-kati ya bawu. Yesu yina vwandaka ya kutelama. Kasi, yandi zabaka Yandi tubaka: «Kizunu vwanda na beno!» 27 Yandi ve ti ya vwandaka Yesu. 15 Yesu yufulaka yandi: tubaka na Toma: «Nata musapi ya nge awa, mpe «Samu na yinki nge ke na kudila? Nani nge ke na tala maboko ya munu. Nata mpe diboko ya nge, mpe kusosa?» Maliya vwandaka banza ti ya vwandaka tula yawu na bambanzi ya munu. Kusala ntembe ve, kisadi-bilanga. Na yina, yandi tubaka: «Kana ni nge kasi kwikila.» 28 Toma vutulaka: «Nge kele Mfumu me katula yandi awa, zabisa munu wapi kisika nge mpe Nzambi ya munu.» 29 Yesu tubilaka yandi: «Nge me nata yandi, mpe mu ke kwenda baka yandi.» me kwikila samu ti nge me tala munu! Kyesé na 16 Yesu tubilaka yandi: «Maliya!» Maliya balukaka bayina ke kwikila ata kutala munu.» 30 Yesu salaka kisika vwandaka Yesu, mpe tubaka na ndinga ya ba- mpe bidimbu mingi ya nkaka na ntwala ya bilandi ya Ebeleyo: «Labuni!» (Ya zola kutuba «Mulongisi.») yandi. Kasi yawu kele ve ya kusonama na dibuku 17 Yesu tubilaka yandi: «Kusimba munu ve samu ti yayi. 31 Mambu yayi kele ya kusonama, samu ti beno mu me kwenda ntete ve na sika ya Tata ya munu. kwikila ti Yesu kele Masiya, Mwana ya Nzambi. Na Kasi kwenda tala bampangi ya munu, mpe zabisa yina, kana beno kwikila, beno ke kuzwa luzingu na bawu ti mu me tuba: Mu ke kwenda na sika ya Nkumbu ya yandi.

Tata ya munu yina kele Tata ya beno, na sika ya Nzambi ya munu yina kele Nzambi ya beno.» 18 Na yina, Maliya ya mbanza Madala kwendaka tuba na sika ya bilandi: «Mu me tala Mfumu.» Mpe yandi zonzilaka bawu mambu nyonso yina Yesu zabisaka yandi. 19 Na mpimpa ya kilumbu yina ya lumingu, bilandi vwandaka ya kukangama na yinzo, samu ti bawu vwandaka na boma ya bamfumu ya ba-Zwife. Yesu kwizaka mpe telamaka na kati-kati ya

21 Na manima ya mwa bilumbu, Yesu talanaka dyaka na ntwala ya bilandi ya yandi na kumu ya dyanga ya Tibeyale. Yawu salamaka mutindu yayi: 2 Simoni Pyele, Toma (yina ba vwandaka bokila mpe Mapasa), Natanyele ya mbanza Kaana na Ngalili, bana ya Zebede, mpe bilandi zole ya nkaka vwandaka kintwadi. 3 Simoni Pyele tubilaka bawu: «Mu ke kwenda loba.» Bawu vutulaka: «Beto mpe ke kwenda

na nge.» Na yina, bawu kwendaka mpe kotaka na ya tatu: «Nge ke zolaka munu?» Na yina, yandi bwatu. Kasi mpimpa nyonso yina, bawu kuzwaka vutulaka: «Mfumu, nge zaba mambu nyonso. Nge bambisi ve. 4 Ntangu bwisi bandaka na kutsya, zaba ti mu ke zolaka nge.» Na yina, Yesu zabisaka Yesu vwandaka ya kutelama na kumu ya maza. Kasi yandi: «Dikila mameme ya munu. 18 Ya tsyelika, mu bilandi vwandaka zaba yandi ve. 5 Yandi yufulaka ke na kutubila nge: Ntangu nge vwandaka ntwenya, bawu: «Bampangi, beno me kuzwa bambisi?» Bawu nge vwandaka kanga singa ya luketo nge mosi, vutulaka: «Ve! Kima ve.» 6 Yesu zabisaka bawu: mpe nge vwandaka kwenda konso kisika yina nge «Beno losa mpwasa na lubakala ya bwatu, mpe vwandaka zola. Kasi ntangu nge ke kuma kiboba, beno ke kuzwa bambisi.» Na yina, bawu losaka nge ke lambula maboko, mpe mutunu ya nkaka ke mpwasa, mpe bawu lendaka ve na kukotisa yawu kanga nge singa ya luketo, mpe ke nata nge kisika na bwatu, samu ti bambisi lutilaka mingi. 7 Kilandi yina nge ke zola ve na kukwenda.» 19 (Na kuzonza yina Yesu vwandaka zola mingi tubaka na Pyele: «Ya mambu yina, Yesu zabisaka wapi mutindu Pyele kele Mfumu.» Ntangu Pyele kuwaka ti ya vwandaka fwanaka kufwa mpe kembisa Nzambi.) Na manima ya Mfumu, yandi lwataka lele yina yandi katulaka ntangu kuzonza mutindu yina, Yesu zabisaka yandi: «Landa yandi vwandaka loba, mpe yandi kubwaka na maza. 8 munul!» 20 Pyele balukaka mpe talaka kilandi yina Bilandi ya nkaka landaka yandi na bwatu tii na kumu. Yesu vwandaka zola mingi. Yandi vwandaka tambula Bawu vwandaka benda mpwasa yina vwandaka ya na manima ya bawu. (Ni yandi tentikaka yintu na ntulu kufuluka na bambisi. Bawu vwandaka ve ntama na ya Yesu samu na kuyufula yandi: «Mfumu, nani ke kumu, ya lendaka vwanda Bakude bankama zole. 9 yekula nge?» Ntangu bawu vwandaka kudyia madya Ntangu bawu kumaka na ntoto, bawu talaka mbisi ya Paki). 21 Pyele talaka yandi, mpe yufulaka Yesu: yina ba vwandaka yoka na tiya ya makala, mpe «Mfumu, kasi yandi yayi, yinki ke kumina yandi?» 22 mampa na lweka. 10 Yesu tubilaka bawu: «Beno nata Yesu vutulaka: «Kana mu zola ti yandi zinga tii ntangu ndambu ya bambisi na yina beno me kuzwa.» 11 mu ke vutuka, yinki ya ke sala nge? Kasi nge, landa Simoni Pyele kotaka na bwatu, mpe bendaka mpwasa munu!» 23 Na mambu yayi, nsangu mwangananaka na na ntoto. Yawu vwandaka ya kufuluka na bambisi kati ya bampangi ti kilandi yina fwanaka kufwa ve. Ya nkama mosi na makumi tanu na tatu ya bambisi ya tsyelika, Yesu tubaka ve ti kilandi yina fwanaka kufwa nene. Ata bambisi lutilaka mingi, mpwasa pasukaka ve, kasi yandi tubaka: «Kana mu zola ti yandi zinga tii ve. 12 Yesu tubilaka bawu: «Beno kwiza kudyia.» Ata ntangu mu ke vutuka, yinki ya ke sala nge?» 24 Ni kilandi lendaka na kuyufula yandi: «Nge kele nani?» kilandi yango ke na kusala kimbangi ya mambu yayi, Samu ti bawu zabaka ti ya vwandaka Mfumu. 13 Yesu mpe sonikaka yawu. Beto zaba ti kimbangi ya yandi kwendaka pene-pene na bawu. Yandi bakaka dimpa, kele ya tsyelika. 25 Yesu salaka dyaka mambu mingi mpe kabulaka bawu yawu. Yandi kabulaka bawu mpe ya nkaka. Kana ba sonikaka yawu mosi na mosi, mu mbisi. 14 Katuka mvumbukulu ya yandi na lufwa, banza ti yinza ya muvimbba lendaka vwanda ve na yayi ni mbala ya tatu yina Yesu talanaka na ntwalakisa ya kutula mabuku nyonso yina.

ya bilandi ya yandi. 15 Na manima ya kudyia, Yesu yufulaka Simoni Pyele: «Simoni, mwana ya Yowane, nge ke zolaka munu kulutila bawu yayi ke zolaka munu?» Simoni vutulaka: «Ee, Mfumu, nge zaba ti mu ke zolaka nge.» Na yina, Yesu tubilaka yandi: «Dikila mameme ya munu.» 16 Na manima, Yesu yufulaka yandi na mbala ya zole: «Simoni, mwana ya Yowane, nge ke zolaka munu?» Simoni vutulaka: «Ee, Mfumu, nge zaba ti mu ke zolaka nge.» Yesu tubilaka yandi: «Keba mameme ya munu.» 17 Yesu yufulaka yandi na mbala ya tatu: «Simoni, mwana ya Yowane, nge ke zolaka munu?» Pyele kumaka na kyadi, samu ti Yesu yufulaka yandi na mbala

*Mu talaka mpe mbanza ya longo, Yelusalemi ya malu-malu, yina katukaka na zulu na sika
ya Nzambi mpe kulumukaka na ntoto. Yawu vwandaka ya kukubama mutindu kento yina
me bongisa nzutu samu na bakala ya yandi. Na manima, mu kuwaka ndinga ya ngolo yina
wakanaka kisika vwandaka kitu ya kintinu. Yawu tubaka: «Ntangu yayi, Nzambi ke zinga na
kati-kati ya bantu! Yandi ke zinga na bawu, mpe bawu ke vwanda bantu ya yandi. Yandi mosi
Nzambi ke vwanda Nzambi ya bawu, mpe ke vwanda kintwadi na bawu.»*

Luzabusu 21:2-3

Luzabusu

19 Na manima ya mambu yayi, mu kuwaka na mazulu ndinga ya nkonga ya nene yina lookaka na ngolo nyonso: «Aleluya! Mpulusu, nkembo mpe lulendo kele na Nzambi ya beto! 2 Balufundusu ya yandi kele ya tsyelika mpe ya kudedama. Yandi me fundisa kento ya kindumba ya nene yina vwandaka vuna bantu nyonso ya ntoto na kindumba ya yandi. Nzambi me pesa yandi kitumbu samu na bisadi ya Nzambi yina yandi kufwaka.» 3 Bawu tubaka dyaka: «Aleluya! Mulinga ya mbanza ya nene yina ba me yoka ke na kunanguka, mpe yawu ke vwanda seko.» (aiōn g165) 4 Bakuluntu makumi zole na yiya mpe bibulu yiya yina zungaka kiti ya Nzambi fukamaka mpe sambilaka Nzambi yina kele ya kuvwanda na kiti ya kintinu. Bawu tubaka: «Ameni! Aleluya!» 5 Na yina, ndinga wakanaka kisika vwandaka kiti ya kintinu, mpe tubaka: «Beno kembisa Nzambi ya beto, beno nyonso yina kele bisadi ya yandi mpe ke zitisaka yandi ata beno vwanda bakuluntu to bana ya fyoti!» 6 Na manima, mu kuwaka ndinga ya nkonga ya nene yina wakanaka mutindu makelele ya bimpo ya maza ya mubu, mpe ya bidumu ya ngolo. Ndinga yango tubaka: «Aleluya! Mfumu ya beto, Nzambi-Mpungu, me lakisa kintinu ya yandi. 7 Beto yangalala mpe beto vwanda na kyese. Beto pesa yandi nkembo, samu ti ntangu ya makwela ya Dimeme me lunga, mpe kento ya yandi me kubama. 8 Ba me pesa yandi kinkuti ya kitoko ya lino yina ke na kulezima mpe kele ya kvedila. Kinkuti ya lino kele bisalu ya kudedama ya bantu ya longo.» 9 Mbazi zabisaka munu: «Sonika mambu yayi: Kyese na bayina ba me bokila na kubaka kisika na mukembo ya makwela ya Dimeme.» Na manima, yandi tubaka dyaka: «Ya kele mambu ya tsyelika yina yandi mosi Nzambi me zonza.» 10 Na yina, mu zolaka fukama na ntawala ya yandi samu na kusambila yandi, kasi yandi zabisaka munu: «Kusala mutindu yina ve! Mu kele kisadi mutindu nge mpe mutindu bampangi ya nge yina kele ya kukwikama na kimbangi ya Yesu. Ni Nzambi nge fwana kusambila.» Ya tsyelika, kimbangi ya Yesu kele ya kudedama na mambu yina mimbikudi zabisaka na kimpeve. 11 Na yina, mu talaka zulu ya kuzibuka, mpe mpunda ya mpembe basikaka. Nkumbu ya muntu yina yulukaka yawu kele «Kukwikama mpe Butsyelika.» Yandi ke fundisaka mpe ke nwanaka na ludedomo. 12 Meso ya yandi vwandaka lezima mutindu tiya, mpe yandi vwandaka na bayimpu mingi na yintu. Nkumbu mosi vwandaka ya kusonama na yandi, mpe ata muntu zabaka yawu kana kaka yandi mosi ve. 13 Yandi lwataka kiyunga ya kubola na menga, mpe Nkumbu ya yandi: «Mambu ya Nzambi.» 14 Bankonga ya binwani ya mazulu vwandaka na manima ya yandi. Bawu vwandaka na zulu ya bampunda ya mpembe, mpe lwataka bilele ya kitoko ya lino ya mpembe mpe ya kuvedila. 15 Na yinwa ya yandi basikaka mbele ya yinda ya meno yina yandi ke bula bantu. Yandi ke twadisa bantu nyonso na yinti ya kisengo na diboko, mpe ke kamuna bambuma ya vinu na kima ya kukamuna bambuma yina kele samu na nkele ya kulutila ya Nzambi-Mpungu. 16 Na zulu ya kiyunga mpe ya dibunda ya yandi, nkumbu ya mutindu yayi vwandaka ya kusonama: «Ntinu ya bantinu, mpe Mfumu ya bamfumu.» 17 Na manima, mu talaka mbazi mosi ya kutelama na kati ya ntangu. Na ngolo nyonso, yandi lookaka na sika ya bandeke nyonso yina vwandaka pepa na zulu: «Beno kwiza, beno vukana samu na mukembo ya nene ya Nzambi! 18 Beno kwiza kudya musuni ya bantinu, ya bamfumu ya binwani, ya bantu ya lulendo, ya bampunda mpe binati ya yawu, musuni ya bantu nyonso: bandongo to bantu ya kimpwanza, bakuluntu to bana ya fyoti.» 19 Na manima, mu talaka kibulu ya ngitukulu mpe bantinu ya ntoto na bankonga ya binwani ya bawu. Bawu vukanaka samu na kunwanisa muntu yina vwandaka na zulu ya mpunda, mpe nkonga ya binwani ya yandi. 20 Ba kangaka kibulu mpe mumbikudi ya luvunu yina vwandaka sala bimangu na ntawala ya yandi samu na kunata na nzila ya yimbi bayina kuzwaka kidimbu ya kibulu, mpe vwandaka sambila kifwani ya yandi. Ba losaka bawu nyonso zole ya moyo na kati ya dyanga ya sufe yina vwandaka kuya tiya. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Mbele yina vwandaka basika na yinwa ya muntu yina vwandaka na zulu ya mpunda kufwaka bayina nyonso bikanaka, mpe bandeke nyonso kudyaka misuni ya bawu.

20 Na manima ya mambu yina, mu talaka mbazi mosi yina katukaka na mazulu mpe kulumukaka na ntoto. Yandi vwandaka ya kusimba fungula ya dibenga ya yinda mpe singa ya nene ya kisengo. (Abysos g12) 2 Yandi nataka dalango, nyoka ya ntama,

yina kele Dyabulu mpe Satana, mpe kangaka yandi bamvula funda mosi. 3 Mbazi losaka dalango na kati ya dibenga ya yinda. Yandi kangaka yawu na fungula mpe tulaka bisengo samu na kanga yawu mbote, samu ti dalango vuna dyaka ve bantu tii ntangu ke lunga bamvula funda. Na manima ya bamvula funda mosi yina, ba fwana kupesa yandi mwa ntangu ya kimpwanza. (Abyssos g12) 4 Na manima, mu talaka bakiti ya bantinu. Bayina vwandaka na zulu ya yawu, kuzwaka lutumu ya kufundisa. Mu talaka mpe myela ya bayina ba kufwaka, samu ti bawu vwandaka bambangi ya Yesu mpe zabisaka mambu ya Nzambi. Bawu sambilaka ve kibulu ya ngitukulu to kifwani ya yandi, mpe bawu kuzwaka ve kidimbu ya yandi na mbunzu to na diboko. Bawu vutukaka na luzingu, mpe vwandaka yala na Klisto na bamvula funda mosi. 5 Bantu ya nkaka yina kufwaka vutukaka ve na luzingu ntete bamvula funda mosi lunga. Yayi ni mvumbukulu ya ntete ya bantu na lufwa. 6 Kyese na bayina kele na kati ya nkonga ya mvumbukulu ya ntete yayi! Bawu kele bantu ya longo, mpe lufwa ya zole lenda kuzwa bawu ve. Bawu ke vwanda banganga-Nzambi yina ke sadila Nzambi mpe Klisto, mpe bawu ke yala na Klisto na bamvula funda mosi. 7 Ntangu bamvula funda mosi ke lunga, ba ke basisa Satana na boloko. 8 Yandi ke kwenda kuvuna bayinsi yina kele na yinza nyonso, yina zola kutuba Ngonge mpe Mangonge. Yandi ke vukisa bawu kisika mosi samu na muzingu, mpe bawu ke vwanda mingi mutindu matadi ya munyenge ya kumu ya mubu. 9 Bawu vwandaka ya kumwangana na bisika nyonso, na kati ya yinza, mpe bawu zungaka kivwandu ya bantu ya longo mpe mbanza yina Nzambi ke zolaka mingi. Kasi tiya katukaka na zulu, mpe yawu yokaka bawu. 10 Na yina, ba losaka na kati ya dyanga ya tiya mpe ya sufe, Satana yina vwandaka vuna bawu. Kibulu mpe mumbikudi ya luvunu vwandaka mpe kuna na kati ya dyanga yina ya tiya. Kuna bawu ke tala mpasi ya mankululu mpimpa na ntangu. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 Na yina, mu talaka kiti ya nene ya mpembe ya kintinu. Muntu vwandaka na zulu ya yawu. Zulu na ntoto kimaka ntama na ntwala ya yandi, mpe yawu talanaka dyaka ve. 12 Na manima, mu talaka bantu ya kufwaka, bakuluntu mpe bana ya fyoti ya kutelama na ntwala ya kiti ya kintinu. Mu talaka mpe mabuku ya kufunguka. Dibuku mosi dyaka ya nkaka zibukaka, ya kele dibuku ya luzingu. Bantu

ya kufwa kuzwaka lufundusu na mambu yina bawu salaka mutindu yawu vwandaka ya kusonama na mabuku. 13 Mubu basisaka bantu yina kufwaka na kati ya mubu. Lufwa mpe yinza ya bantu ya kufwa basisaka mpe bantu ya bawu ya kufwa, mpe bawu nyonso kuzwaka lufundusu na yina me tadila mambu yina bawu salaka. (Hadēs g86) 14 Na manima, ba losaka lufwa mpe yinza ya bantu ya kufwa na kati ya dyanga ya tiya. Dyanga yina ya tiya, ni lufwa ya zole. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 Ba losaka mpe na kati ya dyanga ya tiya konso muntu yina nkumbu vwandaka ve ya kusonama na dibuku ya luzingu. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 Na yina, mu talaka zulu ya malu-malu mpe ntoto ya malu-malu. Zulu ya ntete mpe ntoto ya ntete vwandaka me zimbana, mpe mubu vwandaka dyaka ve. 2 Mu talaka mpe mbanza ya longo, Yelusalemi ya malu-malu, yina katukaka na zulu na sika ya Nzambi mpe kulumukaka na ntoto. Yawu vwandaka ya kukubama mutindu kento yina me bongisa nzutu samu na bakala ya yandi. 3 Na manima, mu kuwaka ndinga ya ngolo yina wakanaka kisika vwandaka kiti ya kintinu. Yawu tubaka: «Ntangu yayi, Nzambi ke zinga na kati-kati ya bantu! Yandi ke zinga na bawu, mpe bawu ke vwanda bantu ya yandi. Yandi mosi Nzambi ke vwanda Nzambi ya bawu, mpe ke vwanda kintwadi na bawu. 4 Yandi ke kusuna mansangasa nyonso yina kele na meso ya bawu. Bantu ke kufwa dyaka ve, ke vwanda dyaka ve na mawa, ke dila dyaka ve, to ke tala dyaka ve mpasi, samu ti mambu nyonso ya yinza ya ntama ke zimbana.» 5 Na yina, muntu yina vwandaka ya kuwanda na zulu ya kiti ya kintinu tubaka: «Ntangu yayi, mu ke sala ti bima nyonso kuma ya malu-malu.» Na manima, yandi zabisaka munu: «Sonika mambu yayi, samu ti mambu ya munu kele ya tsyelika mpe ya kudedama.» 6 Yandi bwelaka dyaka: «Nyonso me salama! Mu kele Alafa mpe Omenga, mbandukulu mpe nsukunu. Kana muntu kele na nsatu ya maza, mu ke pesa yandi maza ya mpamba na mukelo ya maza yina ke pesaka luzingu. 7 Mu ke pesa difwa yina na muntu yina ke nunga. Mu ke vwanda Nzambi ya yandi, mpe yandi ke vwanda mwana ya munu. 8 Samu na bayina kele na boma, bayina kele ve ya kukwikama, bayina kele na bifu ya yimbi, bayina ke kufwaka bampangi, ke salaka busafu, ke salaka bunganga, ke sambilaka

banzambi ya biteki, mpe bayina nyonso ke vunaka, kisika ya bawu kele na kati ya dyanga ya tiya mpe ya sufe. Yawu kele lufwa ya zole samu na bawu.» (Limne Pyr g3041 g4442) 9 Na yina, mosi na kati ya bambazi nsambwadi yina simbaka bambungu nsambwadi ya kufuluka na bampasi nsambwadi ya nsuka zabisaka munu: «Kwiza mpe mu ke lakisa nge kento yina Dimeme ke kwela.» 10 Mbazi nataka munu na kimpeve na zulu ya mongo ya nene mpe yinda. Yandi lakisaka munu mbanza ya longo, Yelusalemi, yina katukaka na zulu na sika ya Nzambi, mpe kulumukaka na ntoto. 11 Yawu vwandaka lezima na nkembo ya Nzambi. Yawu vwandaka lezima mutindu ditadi ya ntalu, ditadi ya zape yina vwandaka lezima mutindu kitala-tala. 12 Mbanza yango vwandaka na bibaka ya yina. Bankumbu ya bifumba kumi na zole ya Isayeli ya kufunguka, samu ti mpimpa ke vwanda dyaka vwandaka ya kusonama na myelo yina. 13 Konso ve na kati ya mbanza yina. 26 Bawu ke nata kuna Iweka vwandaka na myelo tatu: myelo tatu na esete, nkembo mpe bimvwama ya bayinsi nyonso. 27 Ata myelo tatu na node, myelo tatu na sude, mpe myelo kutunga na zulu ya balufulu kumi na zole, mpe na zulu ya yawu ba sonikaka bankumbu ya bantumwa kumi na zole ya Dimeme. 15 Mbazi yina vwandaka ya luzingu yina kele dibuku ya Dimeme, ke kota na zonza na munu simbaka kima ya kuteza vindia: Ya mbanza vina.

ya nana na ditadi ya belile, ya yivva na ditadi ya topaze, ya kumi na ditadi ya kizopase, ya kumi na mosi na ditadi ya tikwase, mpe ya kumi na zole na ditadi ya ametite. 21 Myelo kumi na zole ya mbanza vwandaka ya bapalata kumi na zole, mpe konso mwelo vwandaka ya kuyidika na palata mosi. Kisika ya mfunu ya mbanza vwandaka ya kubongisa na wolo ya kuvedila yina vwandaka talana mutindu kitala-tala. 22 Mu talaka ve Yinzo ya Nzambi na kati ya mbanza yina, samu ti ni Mfumu Nzambi-Mpungu mpe Dimeme kele Yinzo ya Nzambi ya mbanza yina. 23 Mbanza vwandaka ve na nsatu ya nsemo ya ntangu to ya ngonda, samu ti nkembo ya Nzambi vwandaka pesa yawu nsemo, mpe Dimeme kele mwinda ya mbanza yina. 24 Bantu nyonso ya yinza ke tambula na nsemo yinda mingi. Yawu vwandaka na myelo kumi na zole, ya yandi, mpe bantinu ya yinza ke nata bimvwama ya mpe bambazi kumi na zole vwandaka keba myelo bawu kuna. 25 Myelo ya mbanza ke vwanda kaka yina. Kima ya busafu ke kota na mbanza yina, mutindu tatu na wesete. 14 Bibaka ya mbanza vwandaka ya mosi mpe, bantu yina ke salaka mambu ya busafu kele na bankumbu ya bawu ya kusonama na dibuku kutunga na zulu ya balufulu kumi na zole, mpe na mingi, mpe bantu ya luvunu. Kasi kaka bantu yina kele na bankumbu ya bantumwa kumi na zole ya Dimeme. 15 Mbazi yina vwandaka ya luzingu yina kele dibuku ya Dimeme, ke kota na zonza na munu simbaka kima ya kuteza vindia: Ya mbanza vina.

vwandaka kidyadya ya wolo samu na kuteza yinda ya mbanza, ya myelo, mpe ya bibaka ya mbanza. 16 Balweka nyonso yiya ya mbanza vwandaka yinda mutindu mosi. Mbazi tezaka mbanza na kidyadya ya yandi, mpe kuzwaka Basitade mafunda kumi na zole na yinda. Yinda ya mbanza na balweka nyonso yiya mpe yinda ya ntela ya yawu vwandaka mutindu mosi. 17 Yandi tezaka mpe mutela ya bibaka, yawu salaka Bakude nkama na makumi yiya na yiya. Mbazi sadilaka mutindu ya kuteza yina bantu nyonso ke sadilaka na kutanga yinda. 18 Bibaka ya mbanza vwandaka ya kutunga na matadi ya ntalu ya zape, mpe mbanza vwandaka ya kutunga na wolo ya kuvedila yina vwandaka talana mutindu kitala-tala. 19 Matadi yina ba tungaka balufulu ya bibaka ya mbanza vwandaka ya kubongisa na matadi ya ntalu ya konso mutindu. Lufulu ya ntete vwandaka na ditadi ya zasepe, ya zole na ditadi ya safile, ya tatu na ditadi ya angate, ya yiya na ditadi ya emelode, 20 ya tanu na ditadi ya onise, ya sambanu na ditadi ya sandwani, ya nsambwadi na ditadi ya kizolite,

ya nana na ditadi ya belile, ya yivwa na ditadi ya topaze, ya kumi na ditadi ya kizopase, ya kumi na mosi na ditadi ya tikwase, mpe ya kumi na zole na ditadi ya ametite. **21** Myelo kumi na zole ya mbanza vwandaka ya bapalata kumi na zole, mpe konso mwelo vwandaka ya kuyidika na palata mosi. Kisika ya mfunu ya mbanza vwandaka ya kubongisa na wolo ya kuvedila yina vwandaka talana mutindu kitala-tala. **22** Mu talaka ve Yinzo ya Nzambi na kat i ya mbanza yina, samu ti ni Mfumu Nzambi-Mpungu mpe Dimeme kele Yinzo ya Nzambi ya mbanza yina. **23** Mbanza vwandaka ve na nsatu ya nsemo ya ntangu to ya ngonda, samu ti nkembo ya Nzambi vwandaka pesa yawu nsemo, mpe Dimeme kele mwinda ya mbanza yina. **24** Bantu nyonso ya yinza ke tambula na nsemo ya yandi, mpe bantinu ya yinza ke nata bimvwama ya bawu kuna. **25** Myelo ya mbanza ke vwanda kaka ya kufunguka, samu ti mpimpa ke vwanda dyaka ve na kat i ya mbanza yina. **26** Bawu ke nata kuna nkembo mpe bimvwama ya bayinsi nyonso. **27** Ata kima ya busafu ke kota na mbanza yina, mutindu mosi mpe, bantu yina ke salaka mambu ya busafu mingi, mpe bantu ya luvunu. Kasi kaka bantu yina kele na bankumbu ya bawu ya kusonama na dibuku ya luzingu yina kele dibuku ya Dimeme, ke kota na mbanza vina.

22 Mbazi lakisaka munu mpe nzadi yina kele na maza yina ke pesaka luzingu. Yawu vwandaka lezima mutindu kitala-tala, mpe vwandaka basika na kiti ya kintinu ya Nzambi mpe ya Dimeme. 2 Nzadi yango vwandaka lutila na kisika ya mfunu ya mbanza. Na konso lweka ya nzadi vwandaka na yinti ya luzingu yina ke butaka bambuma bambala kumi na zole na mvula, mbala mosi konso ngonda. Makasa ya yawu kele samu na kubelusa bantu ya bayinsi nyonso. 3 Nsingulu ke vswana dyaka ve. Kiti ya Kimfumu ya Nzambi mpe ya Dimeme ke vswana na kati ya mbanza, mpe bisadi ya Nzambi ke sambila yandi. 4 Bawu ke tala kizizi ya yandi, mpe Nkumbu ya yandi ke vswana ya kusonama na bambunzu ya bawu. 5 Mpimpa ke vswana dyaka ve, mpe bawu ke vswana dyaka ve na nsatu ya nsemo ya mwinda to ya ntangu, samu ti Mfumu Nzambi ke pesa bawu nsemo ya yandi, mpe bawu ke yala seko. (aiōn g165) 6 Na manima, mbazi zabisaka munu: «Mambu yavi kele ya tsvelika mpe ya kusadila

kivuvu. Mfumu Nzambi yina ke zonzaka na kimpeve yayi. Kana muntu bwela mwa dyambu na mambu na mumbikudi ya yandi, me fidisa mbazi ya yandi nyonso yayi, Nzambi mpe ke bwela na kitumbo yina samu na kulakisa na bisadi ya yandi mambu yina yandi ke kuzwa, bampasi yina kele ya kusonama na ke salama na bilumbu ke na kukwiza.» 7 Yesu ke dibuku yayi. 19 Kana muntu katula mwa dyambu na na kutuba: «Kaka ntangu fyoti me bikana, mpe mu mambu ya bambikululu ya dibuku yayi, Nzambi mpe ke kwiza! Kyese na bayina ke kebaka nsangu ya ke katula yandi kikunku ya yandi na bambuma ya bambikululu yina kele na kati ya dibuku yayi!» 8 yinti ya luzingu. Nzambi ke katula yandi mpe kisika ya Munu Yowane, mu kuwaka mpe talaka yawu. Na yandi na mbanza ya longo yina ba me zonzila na kati manima ya kuwa mpe kutala yawu, mu fukamaka na ya dibuku yayi. 20 Mbangi yina ke na kuzabisa beno ntwala ya mbazi yina lakiska munu yawu samu na butsyelika ya mambu nyonso yayi ke na kutuba: «Ee, kusambilia yandi. 9 Kasi mbazi zabisaka munu: «Ve! kaka ntangu fyoti me bikana, mpe mu ke kwiza.» Kusala mutindu yina ve! Mu kele kisadi mutindu nge, Amen! Kwiza Mfumu Yesu! 21 Bika ti lusakumunu ya mutindu bampangi ya nge mimbikudi mpe bayina Mfumu Yesu kuwwanda na beno nyonso.

nyonso ke sadilaka mambu yina kele na kati ya dibuku yayi. Kaka ni Nzambi nge fwana kusambilia.»

10 Na manima, yandi tubaka dyaka: «Kubumba ve nsangu ya bambikululu yina kele na kati ya dibuku yayi, samu ti ntangu yina Nzambi kubikaka samu na mambu nyonso yina me kuma pene-pene. 11 Bika ti muntu yina ke na kusala mambu ya yimbi kutatamana na kusala mambu ya yimbi. Muntu yina kele ve ya kuvedila tatamana na kuwwanda ve ya kuvedila. Kasi muntu yina kele ya kudedama tatamana na kuwwanda ya kudedama, mpe muntu yina kele ya longo kula dyaka na bulongo.» 12 Yesu ke na kutuba: «Kaka ntangu fyoti me bikana, mpe mu ke kwiza! Mu ke kwiza na musendo yina mu ke pesa konso muntu na yina me tadila bisalu yina yandi me sala. 13 Mu kele Alafa mpe Omenga, muntu ya ntete mpe ya nsuka. Mu kele mbandukulu mpe nsukunu. 14 Kyese na bayina ke sukulaka bilele ya bawu. Bawu ke vwanda na luve ya kudya bambuma ya yinti ya luzingu, mpe ya kukota na mbanza na myelo ya yawu. 15 Kasi ba ke basisa na mbanza bayina ke zingaka kidi-kidi, bayina ke sadilaka bunganga, ke salaka busafu, ke kufwaka bantu, ke sambilaka banzambi ya biteki, mpe bayina ke zolaka mpe ke sadilaka luvunu.» 16 «Munu Yesu, mu me fidisa mbazi ya munu samu na kuzabisa beno mambu nyonso yayi na kati ya mabuundu ya Nzambi. Mu butukaka na dikanda ya ntinu Davidi, mpe mu kele mbwetete yina ke lezimaka na suka-suka.» 17 Mpeve mpe kento ke na kutuba: «Kwiza!» Muntu yina ke na kuwa yawu fwana kutuba mpe: «Kwizal!» Bika ti muntu yina ke na mpwila kukwiza, mpe kuzwa ya mpamba maza yina ke pesaka luzingu. 18 Munu Yowane, mu ke na kukebisa bayina ke na kuwa mambu ya bambikululu yina ke na kati ya dibuku

66 Verses

Monokutuba at AionianBible.org

The Bible is a library of 66 books in the Protestant Canon written by 40 different men over a span of 1,500 years from 1435 BC to 65 AD with one consistent message. From the first page through the last, Jesus. Genesis promised our deliverer is coming, Jesus. Moses said our better prophet is coming, Jesus. Isaiah prophesied our Messiah will be a suffering servant, Jesus. John announced our Anointed One is here, Jesus. Jesus himself testified he is our Lord God, Yahweh. The gospels agree our conqueror of death has risen, Jesus. The Apostles witnessed our victor ascend to his throne in Heaven, Jesus. And Revelation promises Jesus' return for our final judgment. Are you ready? Read the Bible cover to cover at AionianBible.org and answer these questions. How did I get here? Why am I here? How do I determine right or wrong? How can I escape condemnation? What is my destiny? Begin with the primer verses below.

Mbandukulu 9:8 Nzambi tubaka na Nowa na bana ya yandi: 9:9 «Munu, mu ke na kusala ngwisani ya munu na beno, na bayina nyonso ke butuka na manima ya beno, 9:10 na bima nyonso ya moyo yina kele kintwadi na beno: ya vwanda ndeke, ya vwanda kibulu ya bwala, ya vwanda konso kibulu ya mfinda, yina kele kintwadi na beno, na bayina nyonso yina me basika na nzaza, na konso kibulu ya ntoto. 9:11 Mu ke sala ngwisani ya munu na beno: mu ke kufwa dyaka ve ata kima ya moyo na maza ya mingi. Bamvula ya nene yina lenda dyamisa ntoto ke noka dyaka ve.» 9:12 Nzambi tubaka dyaka: «Yayi ni kidimbu yina mu me tula na kati-kati ya munu na beno, mpe na konso kima ya moyo yina kele kintwadi na beno, na bemandu nyonso yina ke kwiza. Kidimbu yina ke bambula moyo na ngwisani ya munu na beno. 9:13 Mu me tula mukyama ya munu na matuti. Yawu ke kuma kidimbu ya ngwisani na kati ya munu na ntoto.

Kubasika 14:13 Moyize zonzaka na bantu ya Isayeli mutindu yayi: «Beno vwanda na boma ve. Beno telama, beno tala mutindu Yave ke kuula beno bubu yayi, samu ti bantu ya Ngipiti yina beno ke na kutala bubu yayi, beno ke tala dyaka bawu ata fyoti ve. 14:14 Yave ke nwanina beno. Beno, beno vwanda kaka swii.»

Kinganga-Nzambi 20:26 «Beno vwanda ya longo samu na munu, samu ti, munu Yave, mu kele ya longo. Mu me kabula beno na makanda ya nkaka samu ti beno kuvwanda bantu ya munu.»

Lutangu 6:24 «Bika ti Yave kusakumuna beno mpe yandi kukeba beno! 6:25 Bika ti Yave kukyenzudila beno kizizi ya yandi, mpe yandi kusadila beno bumbote ya yandi! 6:26 Bika ti Yave kabalula kizizi ya yandi na sika ya beno, mpe yandi kupesa beno kizunu.

Musiku ya zole 18:18 Mu ke fidisa bawu mumbikudi mutindu nge. Mumbikudi yango ke vwanda mosi na kati ya bawu. Mu ke zabisa yandi mambu yina yandi ke zonza. Mpe yandi ke zabisa bawu mambu nyonso yina mu ke tumisa yandi. 18:19 Kana muntu kulanda ve mambu ya munu, mambu yina mumbikudi yina ke zonza na Nkumbu ya munu, ni munu mosi ke semba muntu yina.

Yeswa 1:7 Vwanda kaka na ngolo na kibakala mingo na kusadila mbote-mbote Musiku nyonso yina kisyelo ya munu Moyize me pesa nge. Kubika yawu ata fyoti ve, samu ti nge kununga bisika nyonso yina nge ke kwenda. 1:8 Mpimpa na ntangu, vwanda na kifu ya kutangaka dibuku yayi ya Musiku, mpe kwendaka fyongonina yawu samu na kusadila yawu. Ni mutindu yina nge ke lenda na mambu nyonso, mpe nyonso yina nge ke sala, yawu ke bonga. 1:9 Ntumunu mu me pesa nge ni yayi: vwanda na ngolo na kibakala. Kutekita ve, kundima ve ti ba nunga nge, samu ti munu Yave, Nzambi ya nge, mu ke vwanda na nge bisika nyonso yina nge ke kwenda.»

Bikuudi 2:7 Bantu ya Isayeli vwandaka sadila Yave bilumbu nyonso ya luzingu ya Yeswa, mpe bilumbu nyonso ya luzingu ya bakuluntu yina zingaka na manima ya lufwa ya Yeswa, bayina talaka mambu nyonso ya nene yina Yave salaka samu na Isayeli.

Lute 1:16 Kasi Lute vutulaka: «Kutatamana ve na kutumisa munu na kubika nge mpe mu vutuka na sika ya dikanda ya munu. Kisika yina nge ke kwenda, ni kuna munu mpe ke kwenda. Kisika yina nge ke vwanda, ni kuna mpe mu ke vwanda. Dikanda ya nge ke vwanda dikanda ya munu, mpe Nzambi ya nge ke vwanda Nzambi ya munu. 1:17 Kisika yina nge ke kufwa, ni kisika yina mpe mu ke kufwa, mpe ni kuna ba ke zika munu. Kana kaka ni lufwa ve ke kabula nge na munu, bika ti Yave pesa munu kitumbu ya ngolo».

1 Samwele 16:7 Kasi Yave tubaka na Samwele: «Kutala ve mutindu yandi kele, kutala mpe ve mutela ya yandi ya yinda, samu ti mu me soola yandi ve. Yave ke talaka ve mutindu bantu ke talaka. Bantu ke talaka yina ke talanaka na meso, kasi Yave ke talaka ntima.»

2 Samwele 7:22 Yave, Mfumu, nge kele Nzambi ya nene. Mosi ve me fwanana na nge. Mambu nyonso yina beto me kuwa na makutu ya beto ke na kulakisa ti kaka ni nge, Nzambi ya nkaka kele ve.

1 Bantinu 2:3 Sadila mambu ya Yave, Nzambi ya nge. Landa banzila ya yandi. Sadila bansalulu ya misiku ya yandi, bantumunu ya yandi mpe banzengolo ya yandi mutindu ya kele ya kusonama na katy ya Musiku ya Moyize. Na yina, nge ke nunga na mambu nyonso yina nge ke sala, bisika nyonso yina nge ke kwenda.

2 Bantinu 22:19 Nge me kuwa mambu yina mu tubaka samu na kisika yayi mpe samu na bantu yina ke zingaka kwaku, kisika yayi ke kuma kisika ya kumwangana mpe ya kusiingwa. Mambu yango me simba ntima ya nge mpe nge me kuluka na mantwala ya munu Yave. Nge me pasula binkuti ya nge mpe nge me dila na mantwala ya munu. Na yina, munu mpe, mu me kuwa nge. Ni Yave me tuba yawu.

1 Kinkulu 29:17 Nzambi ya munu, mu zaba ti nge ke tezaka ntima mpe nge ke ndimaka mambu ya kusungama, mu me pesa nge minkayulu na luzolo nyonso mpe na ntima mosi ya kusungama. Bubu yayi, mu ke na kutala ti mukangu ya nge yina kele awa, ke na kupesa nge minkayulu na luzolo ya bawu mosi.

2 Kinkulu 7:14 kana bantu ya munu yina ke bokilaka Nkumbu ya munu, bawu kukuluka, bawu kusambilu mpe ti bawu kusosa munu. Kana bawu bika banzila ya bawu ya yimbi, munu, katuka na zulu, mu ke kuwa bawu. Mu ke lemvokila masumu ya bawu mpe mu ke belusa yinsi ya bawu.

Esedase 7:10 Ya tsyelika, Esedase vwandaka pesa ntima ya yandi nyonso, samu na kulongoka misiku ya Yave mpe na kusadila yawu. Yandi vwandaka longisa misiku mpe bansalulu ya misiku yango na bantu ya Isayeli.

Neyemi 6:3 Mu fidisaka bantu na kwenda kuzabisa bawu ti, kisalu yina mu ke na kusalaka kele ya nene. Mu lenda kwiza ve. Samu na yinki mu ke kangisa kisalu samu na kukwiza kuna?

Esetele 4:14 Kana nge manga na kutelama ntangu yayi, lusalusu ya ba-Zwife ke katuka kisika ya nkaka mpe bawu ke vuuka. Kasi nge, nge ke kufwa mpe dikanda ya nge nyonso ke manisa. Kana nge kumaka kento ya ntinu samu na kuyidika dyambu ya mutindu yayi, nani zaba yawu?»

Yobi 19:25 Munu, mu zaba mbote ti kikuudi ya munu kele moyo, mpe yandi ke telama muntu ya suka na ntoto,

Mikunga 23:1 Mukunga ya Davidi. Yave kele Muvungi ya munu, mu ke kondwa kima ve. 23:2 Yandi ke pemisaka munu na matiti ya maza, yandi ke nataka munu na maza ya kuzuna 23:3 Yandi ke pesaka mwela ya munu ngolo, yandi ke twadisaka munu na banzila ya ludedomo, samu na Nkumbu ya yandi. 23:4 Ntangu mu ke tambulaka na mudimba ya mpewo ya lufwa, mu ke talaka boma ve, samu ti nge kele na munu. Mukawa na yinti ya nge ya Muvungi ke kebaka munu. 23:5 Nge me kubika mesa samu na munu na

mantwala ya mitantu ya munu. Nge me dukula munu mafuta na yintu, mbungu ya munu me fuluka, mafuta ke na kumwangana. 23:6 Ya tsyelika, buyenge mpe bumbote ke vwanda na munu bilumbu nyonso ya lizingu ya munu. Mu ke vutuka dyaka na Yinzo ya Yave bilumbu nyonso ya lizingu ya munu.

Bingana 3:5 Tula kivuvu ya nge na Yave, na ntima ya nge nyonso, kusikidila ve na ndwenga ya nge. 3:6 Kangama na Yave na mambu ya nge nyonso, kana nge sala yawu, yandi ke sungika banzila ya nge.

Kuluntu 3:10 Mu me tala bisalu yina Nzambi kwikaka bantu na kusalaka. 3:11 Nyonso yina Nzambi salaka, yawu kele ya mbote na ntangu ya yawu. Yandi salaka ti bantu kuzwa nsatu ya kuzaba na mambu yina lutaka na mambu yina ke kwiza. Kasi muntu ke lendaka ve na kuzaba mavanga nyonso ya Nzambi kubanda na mbandukulu ya yawu tii na nsukunu ya yawu.

Mukunga ya Kitoko 2:4 Yandi me nata munu na yinzo ya vinu. Yandi me tula na zulu ya munu kidimbu ya yinsi, ya kele kidimbu ya luzolo.

Esaya 9:6 Samu ti mwana me butuka samu na beto, ba me pesa beto mwana ya bakala, lutumu kele na zulu ya magembo ya yandi, ba ke pesa yandi nkumbu yayi: Mulongisi ya mambu ya ngitukulu, Nzambi ya lulendo, Tata ya mankululu, Mfumu ya kizunu. 9:7 Yandi ke yalumuna lutumu ya yandi, mpe ke pesa kizunu yina ke sukaka ve, samu na kitu ya kintinu ya Davidi mpe yinsi ya kintinu ya yandi, yandi ke vwandisa mpe ke syamisa yawu na kusungama mpe ludedomo, kubanda bubu yayi tii bantangu nyonso. Yayi ni mambu yina Yave Nzambi ya Binwani ke sala na luzolo ya yandi ya kulutila.

Yeleya 1:4 Yave zabisaka munu mambu ya yandi mutindu yayi: 1:5 «Tekila mu yidika nge na kivumu ya mama ya nge, mu soolaka nge. Tekila nge kubutuka, mu tulaka nge na lweka samu na kusadila munu. Mu salaka nge mumbikudi na sika ya makanda ya bantu.» 1:6 Mu vutulaka mutindu yayi: «Aa! Yave Mfumu, mu zaba ve kuzonza, mu kele ntete mwana ya fyoti.» 1:7 Kasi Yave tubaka mutindu yayi: «Kuzonza ve ti mu ke ntete mwana ya fyoti. Samu ti nge fwana kukwenda na sika ya bayina nyonso mu ke fidisa nge. Nge fwana kuzonza mambu nyonso yina mu ke tumisa nge. 1:8 Kuvwanda ve na boma ya bawu. Samu ti mu kele kintwadi na nge samu na kukuula nge. Ni Yave me tuba yawu.» 1:9 Na manima, Yave lambulaka diboko ya yandi, yandi simbaka yinwa ya munu mpe yandi tubaka: «Tala, mu me tula mambu ya munu na yinwa ya nge. 1:10 Tala, bubu yayi, mu me pesa nge kiyeko samu makanda ya bantu mpe samu na bayinsi ya bintinu: Mu me pesa nge kisalu ya kutimuna mpe ya kubwisa, kisalu ya kupasula mpe ya kumwangisa, kisalu ya kutunga mpe ya kukunda.»

Manyongo 3:21 Kasi dyambu yina mu ke na kutula na ntima, dyambu yina ke na kupesa munu kivuvu ni yayi: 3:22 Bumbote ya Yave, me manisa ve, luzolo ya yandi me suka ve. 3:23 Yawu ke vutukilaka konso suka. Kukwikama ya nge kele nene!

Ezekyele 36:26 Mu ke pesa beno ntima ya malu-malu mpe mpeve ya malu-malu, mu ke katula na beno, ntima ya ngolo yina kele mutindu ditadi, mu ke pesa beno ntima ya musuni. 36:27 Mu ke tula mpeve ya munu na kati ya beno, mu ke sala ti beno landa bansalulu ya misiku ya munu, beno tumama na misiku ya munu mpe beno sadila yawu.

Danyele 3:16 Sadelake, Mesake, na Abede-Nengo vutulaka na ntinu Nabukadenesale: «Ntinu, beto kele ve na mvutu ya kupesa nge na dyambu yayi. 3:17 Ntinu, kana Nzambi yina beto ke sambilaka lenda kuula beto, yandi ke kuula beto na fule ya tiya ya ngolo, mpe na maboko ya nge. 3:18 Ata ti yandi sala mutindu yina ve, ntinu, zaba ti beto ke sadila ve banzambi ya nge, mpe beto ke sambilaka ve kiteki ya wolo yina nge me telemisa.»

Oseya 6:6 samu ti, ni kukwikama mu ke zolaka, kasi Minkayulu ve. Mu ke zolaka luzabu ya Nzambi kulutila minkayulu ya kuyoka.»

Yowele 2:28 Na manima ya mambu yina, mu ke mwangisa Mpeve ya munu na bantu nyonso. Bana ya beno ya babakala mpe ya bakento ke bikula. Binunu ya beno ke kuzwa bandosi, mpe bantwenya ya beno ke kuzwa balumoni. 2:29 Na bilumbu yina, mu ke mwangisa mpe Mpeve ya munu na bisadi ya babakala mpe ya bakento. 2:30 Mu ke sala mambu ya ngitukulu na zulu mpe na ntoto. Ya ke vwanda: menga, tiya, mpe mulinga ke nanguka. 2:31 Ntangu ke kuma ndombe, mpe ngonda ke kuma mbwaki mutindu menga. Mambu nyonso yayi ke salama ntete Kilumbu ya Yave kuma, kilumbu ya nene mpe ya nsisi. 2:32 Na yina, konso muntu yina ke bokila Nkumbu ya Yave ke vuuka. Ya tsyelika, na zulu ya mongo ya Siyone, na Yelusalemi, ke vwanda na bayina ke vuuka na lufwa, mutindu Yave tubaka yawu. Ni na katи ya bawu Yave ke bokila bayina ke zinga.

Amose 5:24 Beno bika ti lufundusu kusalama mbote, mutindu maza ke tangaka, ludedomo kuvwanda mutindu muzumba ya maza yina ke yumaka ve!»

Abedyase 1:15 Kilumbu ya Yave me kuma pene-pene, kilumbu yina yandi ke fundisa bayinsi nyonso. Na yina, ba ke sala nge mutindu nge salaka na bampangi. Yimbi yina nge salaka, ke vutukila nge.»

Yonase 2:6 Mu kulumukaka tii na mbandukulu ya myongo, na yinsi ya bantu ya kufwa sika mu me kangama ya mankululu, mpe sika mwelo kele ya kukangama na bikangulu. Kasi nge, Yave, Nzambi ya munu, nge me basisa munu ya moyo na dibulu yina ya sunda. 2:7 Ntangu mu bandaka na kufwa, mu bambukilaka nge moyo, Yave, mpe lusambulu ya munu kumaka na nge, na Yinzo ya nge ya longo. 2:8 Bantu yina ke kangamaka na banzambi ya luvunu ke kabukaka na bumbote na nge. 2:9 Kasi munu, mu ke yimbila nzimbu ya kuvutula matondo na nge, mu ke pesa nge munkayulu, mu ke lungisa bansilulu yina mu pesaka nge. Ya tsyelika, ni nge, Yave, ke pesaka mpulusu.»

Mika 6:8 Nge muntu, ba me zabisa nge mambu yina kele mbote. Mambu yina Yave ke na kulomba na nge ni yayi: «Sadila mambu ya kusungama, vwanda na luzolo ya kukwikama. Tambula na Nzambi ya nge na kukuluka nyonso.»

Nawume 1:2 Yave kele Nzambi ya kimbanda mpe yina ke vutulaka yimbi. Yave ke vutulaka yimbi mpe nkele ya yandi ke ya kusakana ve. Yave ke vutulaka yimbi na bambeni ya yandi, mpe yandi ke dasukilaka bawu. 1:3 Yave ke dasukaka mbangu ve, lulendo ya yandi kele nene, kasi Yave ke bikaka ve na kupesa kitumbu na muntu yina me sala yimbi. Yandi ke tambulaka na katи, ya kimbongila mpe kitembo ya ngolo. Matuti kele fundu-fundu yina makulu ya yandi ke nanganaka.

Abakuke 3:17 Na yina, yinti ya fike ke buta dyaka ve. Bayinti ya vinu ke pesa ve bambuma. Bayinti ya olive ke buta ve. Bilanga ke pesa ve madya. Mameme ke vwanda dyaka ve na katи ya balupangu. Bampaka ya bangombe ke vwanda dyaka ata na ngombe mosi ve. 3:18 Mu ke vwanda na kilengi samu na Yave, mu ke yangalala samu na Nzambi, Muvuukisi ya munu. 3:19 Yave kele Mfumu ya munu, yandi kele mpe Ngolo ya munu, yandi ke pesaka makulu ya munu ngolo mutindu makulu ya bankabi. Ni yandi ke salaka ti mu tambula na zulu ya myongo. Samu na mfumu ya miyimbidi, ba ke yimbilaka mukunga yayi na bansambi.

Sofoni 3:17 Yave, Nzambi ya nge kele na nge: Yandi ke na ngolo mpe yandi ke nungisa nge, yandi kele ya kufuluka na nsayi samu na nge, luzolo ya yandi samu na nge ke na kupesa nge luzingu ya malu-malu, yandi ke na kuyangalala mpe ke na kusala milolo ya nsayi samu na nge,

Aze 1:4 «“Beno bantu yayi, beno ke na kutala ti yawu kele mbote samu na beno na kuzinga na katи ya bayinzo ya beno ya kitoko mingi ntangu Yinzo ya munu kele kaka ya kumwangana? 1:5 Ntangu yayi, munu Yave, Nzambi-Mpungu ke na kutuba na beno: Beno yindula mbote na mambu yina ke na kukuminaka beno. 1:6 Beno ke na kukundaka mingi, kasi bilanga ya beno ke na kubutaka mingi ve, beno ke na kudyaka, kasi beno ke na kuyukutaka ve. Beno ke na kunwaka malafu ya vinu, kasi yawu kele mingi ve samu na kuyangidika beno. Beno ke na kulwataka, kasi beno ke na katalaka kaka madidi, mpe difuta yina ke kuzwaka

kisadi ke manisaka mbangu. 1:7 Munu Yave, Nzambi-Mpungu ke na kutubila dyaka beno ti: Beno yindula mbote na mambu yina ke na kukuminaka beno.

Zakali 12:10 Mu ke pesa dikanda ya Davidi mpe bantu yina ke zingaka na Yelusalemi ntima ya lembami mpe ya lusambulu. Na yina, bawu ke sikika meso ya bawu na muntu yina ba me tobola mbanzi. Ba ke dila yandi mutindu ba ke dilaka mwana kaka mosi yina me kufwa, ba ke dila yandi mingi mutindu ba ke dilaka kana muntu me fwila mwana ya yandi ya ntete.

Malaki 4:2 Kasi samu na beno yina ke zitisaka Nkumbu ya munu, ludedomo ke talana na beno mutindu ntangu yina ke na kubasika, mpe ke na kunya kisa bimbevo na nsemo ya yandi. Beno ke kuzwa kimpwanza mpe ke dunzumuka mutindu bana ya bangombe me basika na mpaka. 4:3 Beno ke dyata bantu ya yimbi, samu ti na kilumbu yina, bawu ke vwanda mutindu bombi na yisi ya makulu ya beno. Ni Yave, Nzambi ya Binwani, me tuba yawu.»

Matayi 28:18 Yesu kwendaka pene-pene ya bawu, mpe tubaka: «Nzambi pesaka munu lulendo nyonso na zulu mpe na ntoto. 28:19 Na yina, beno kwenda na sika ya bantu ya bayinsi nyonso, mpe beno kitula bawu na kukuma bilandi ya munu. Beno botika bawu na nkumbu ya Tata, ya Mwana, mpe ya Mpeve ya Longo. 28:20 Beno longisa bawu na kutumama na mambu nyonso yina mu tumisaka beno. Beno fwana kuzaba ti mu kele na beno bilumbu nyonso tii na nsuka ya yinza.» (aiōn g165)

Make 1:14 Ba tulaka Yowane na boloko. Yesu kwendaka na Ngalili, mpe bandaka na kulongisa Nsangu ya Mbote ya Nzambi. 1:15 Yandi vwandaka tuba: «Ntangu me lunga, mpe Kimfumu ya Nzambi me kuma pene-pene. Beno soba nkadulu ya beno, mpe beno kwikila Nsangu ya Mbote.» 1:16 Yesu vwandaka tambula na kumu ya dyanga ya Ngalili, mpe talaka bilobi zole: Simoni na leki ya yandi, Andele. Bawu vwandaka loba, bawu vwandaka losa mpwasa na kati ya dyanga. 1:17 Yesu zabisaka bawu: «Beno landa munu, mpe mu ke kumisa beno bilobi ya bantu.» 1:18 Kaka na ntangu yina, bawu bikaka bampwasa ya bawu, mpe landaka yandi.

Luke 4:18 «Mpeve ya Mfumu kele na zulu ya munu. Yandi me soola munu samu na kunata Nsangu ya Mbote na bampatu. Yandi me fidisa munu na kuzabisa nsangu ya kimpwanza na bankole, na kuzibula meso ya bampofo, mpe samu na kupesa kimpwanza na bantu yina ba ke nyokolaka.

Yowane 3:16 Ya tsyelika, Nzambi zolaka mingi bantu. Ni yawu yina, yandi fidisaka Mwana ya yandi kaka mosi, samu ti konso muntu yina ke kwikila yandi kufwa ve, kasi kuzwa luzingu ya seko. (aiōnios g166) 3:17 «Nzambi fidisaka Mwana ya yandi na yinza samu na kufundisa bantu ve, kasi samu na kuvuukisa bawu.

Bisalu 1:7 Yesu vutulaka: «Beno kele ve na nsatu ya kuzaba bantangu to bilumbu yina, samu ti ni Tata zengaka yawu na lutumu ya yandi. 1:8 Kasi beno ke kuzwa ngolo ntangu Mpeve ya Longo ke kulumuka na sika ya beno. Na yina, beno ke vwanda bambangi ya munu na Yelusalemi, na kizunga nyonso ya Zude, ya Samaliya, mpe tii na bandilu ya ntoto.»

Loma 11:32 Ya tsyelika, Nzambi kangaka bantu nyonso na bundongo ya kutumama ve, samu ti yandi tala bawu nyonso kyadi. (eleesē g1653) 11:33 Kimvwama ya Nzambi kele nene mingi! Ndewenga mpe luzabu ya yandi kele ya kulutila! Ata muntu lenda kubangula banzengolo ya yandi, mpe lenda kubakula mabanza ya yandi. 11:34 Mutindu Dibuku ya Nzambi ke tubaka: «Nani zaba mabanza ya Mfumu? Nani lenda pesa yandi malongi? 11:35 Nani pesaka ntete Nzambi kima, samu ti Nzambi vutudila yandi yawu?» 11:36 Ya tsyelika, bima nyonso katukaka na sika ya Nzambi. Yawu salamaka na yandi mpe samu na yandi. Bika ti nkembo kuvwanda na yandi bantangu nyonso! Ameni. (aiōn g165)

1 Kolinto 6:9 Beno fwana kuzaba ti bayina ke salaka mambu ya yimbi ke kota ve na Kimfumu ya Nzambi. Muntu vuna beno ve! Bayina ke zingaka na busafu, ke sambilaka biteki, bantu ya kinsuza, babakala yina sadilaka mambu ya nsoni na banzutu ya bawu, mpe babakala yina ke vukisaka mfulu bakala na bakala, ke

kota ve na Kimfumu ya Nzambi. 6:10 Mutindu mosi mpe, miyibi, bayina ke zolaka mbongo, ke kolaka malafu, ke fingaka bampangi, mpe bayina ke bakaka bima ya ngana, ke kota ve na Kimfumu ya Nzambi. 6:11 Ni mutindu yina vwandaka bantu ya nkaka na kati ya beno. Kasi Nzambi vedisaka beno mpe soolaka beno, samu ti beno vwanda bantu ya dikanda ya yandi. Yandi kumisaka beno ya kudedama na nkumbu ya MfumuYesu-Klisto mpe na lusalusu ya Mpeve ya Nzambi ya beto.

2 Kolinto 5:17 Na yina, kana muntu kele kintwadi na Klisto, yandi kele muntu ya malu-malu. Mambu ya ntama me luta, mpe yawu me kuma ya malu-malu. 5:18 Mambu nyonso yayi ke katukaka na sika ya Nzambi yina vutulaka ngwisani na kati ya beto na yandi na lusalusu ya Klisto, mpe yina pesaka beto kisalu ya kuvutula ngwisani na kati ya yandi na bantu ya nkaka. 5:19 Ya tsyelika, na Klisto, Nzambi salaka ti ngwisani vutuka na kati ya yandi na bantu nyonso ata kutala masumu yina bantu salaka. Yandi tumisaka beto na kuzabisa nsangu ya ngwisani yina. 5:20 Na yina, beto kele bayina Klisto fidisaka, mpe ni na beto yandi mosi Nzambi ke na kubokila beno. Na nkumbu ya Klisto, beto ke na kutumisa beno: Beno vutula ngwisani ya beno na Nzambi. 5:21 Klisto vwandaka na disumu ve. Kasi Nzambi pesaka yandi kizitu ya masumu ya beto, samu ti na yandi, Nzambi kumisa beto ya kudedama.

Ngalatiya 1:6 Mu ke na kuyituka na mutindu beno me bika na nswalu nyonso Nzambi yina bokilaka beno na bumbote ya Klisto, mpe beno ke na kulanda malongi ya nkaka. 1:7 Ya tsyelika, ya kele ve na nsangu ya mbote ya nkaka. Ya kele kaka na bantu yina ke na kusala muvusu na kati ya beno, mpe ke na zola kusoba Nsangu ya Mbote ya Klisto.

Efeso 2:1 Na ntama, beno vwandaka mutindu bantu ya kufwa samu na yimbi mpe masumu ya beno, 2:2 ntangu beno vwandaka landa nkadulu ya bantu ya yinza yayi. Beno vwandaka tumama na mfumu ya bampeve ya yimbi yina ke vwandaka na kati-kati ya zulu na ntoto. Mpeve yango ke na kusala ntangu yayi na kati ya bayina ke mangaka Nzambi. (aiōn g165) 2:3 Beto nyonso mpe vwandaka zinga mutindu bawu na kusadilaka bansatu ya kimuntu mpe mambu yina vwandaka zola banzutu mpe mabanza ya beto ya yimbi. Mutindu beto kele bantu, mutindu bantu nyonso, na yina, Nzambi vwandaka na nkele na beto mutindu yandi vwandaka na nkele na bantu ya nkaka. 2:4 Kasi Nzambi kele ya kufuluka na kyadi yina yandi ke talaka bantu, samu na luzolo ya nene yina yandi zolaka beto, 2:5 ntangu beto vwandaka ya kufwa samu na masumu ya beto. Yandi pesaka dyaka beto luzingu na Klisto. Ni na bumbote ya yandi beno kuzwaka mpulusu. 2:6 Nzambi vumbulaka beto na lufwa kintwadi na Yesu-Klisto, mpe vwandisaka beto na yandi na mazulu. 2:7 Na yina, na Yesu-Klisto, yandi ke lakisa beto na bantangu ke kwiza, kimvwama ya kulutila ya bumbote ya yandi. (aiōn g165) 2:8 Ni na bumbote ya Nzambi, beno kuzwaka mpulusu na lusalusu ya kiminu. Mpulusu yina katukaka ve na beno mosi, kasi yawu kele dikabu ya Nzambi. 2:9 Beno kuzwaka yawu ve na bisalu ya beno mosi, samu ti ata muntu sala lunangu. 2:10 Ni Nzambi yidikaka beto na kintwadi ya beto na Yesu-Klisto samu na bisalu ya mbote yina yandi kubikaka katuka ntama, samu ti beto sadila yawu.

Filipe 3:7 Kasi mambu yayi yina vwandaka ndandu samu na munu, mu ke na kutala yawu mambu ya mpamba samu na Klisto. 3:8 Ya tsyelika, mu ke na kutala mambu nyonso yayi mutindu mambu ya mpamba samu na kimvwama yayi ya kulutila mfunu: kuzaba Yesu-Klisto, Mfumu ya munu. Samu na yandi, mu me manga bima nyonso yina mu vwandaka tala mfunu, samu ti mu kuzwa bandandu ya kuvwanda kintwadi na Klisto, 3:9 mpe samu na kuvwanda ya tsyelika ya kukwikama na yandi. Mu ke na kubanza dyaka ve ti mu kele ya kudedama samu na kutumama ya munu na Misiku. Kasi mu zaba ti mu kele ya kudedama samu na kiminu na Klisto. Ni Nzambi me kumisa munu ya kudedama na kiminu.

Kolose 1:15 Yesu-Klisto kele kifwani ya Nzambi yina beto ke talaka ve. Yandi kele mwana ya ntete na kati ya bantu mpe bima nyonso yina Nzambi yidikaka. 1:16 Ya tsyelika, ni na yandi Nzambi yidikaka bima nyonso na zulu mpe na ntoto: bima yina ke talanaka mpe yina ke talanaka ve, bima yina kele na lulendo ya kimpeve, bayina ke yalaka yinza, bantinu, mpe bamfumu. Ni na yandi Nzambi yidikaka bima nyonso, samu ti yawu vwanda ya yandi. 1:17 Yandi vwandaka ntete bima nyonso salama, mpe ni na yandi bima nyonso kele ya kukangama na bisika ya yawu. 1:18 Yandi kele yintu ya dibuundi yina kele mutindu nzutu ya yandi. Ni yandi

kele mbandukulu. Yandi kele muntu ya ntete yina vumbukaka na kati ya bantu ya kufwa, samu ti yandi vwanda na mantwala ya bantu mpe bima nyonso. 1:19 Ni na kati ya yandi, Nzambi bakaka lukanu ya kuvwanda yandi nyonso. 1:20 Na lusalusu ya yandi, Nzambi vutulaka ngwisani ya yandi na bantu nyonso. Ni na lufwa ya yandi na kulunsi, Nzambi tulaka kizunu na ntoto to na zulu na kati ya bantu nyonso.

1 Tesalonika 4:1 Bampangi! Na kumanisa, beno longokaka na sika ya beto wapi mutindu beno fwana kuzinga samu na kuyangidika Nzambi, mpe beno ke na kuzinga mutindu yina. Kasi ntangu yayi, beto ke na kulomba mpe kutumisa beno na nkumbu ya Mfumu Yesu, na kusala dyaka yina me lutila. 4:2 Beno zaba malongi yina beto pesaka beno, malongi yina katukaka na Mfumu Yesu. 4:3 Nzambi ke zolaka ti beno vwanda bantu ya longo, mpe beno sala ve kindumba. 4:4 Konso muntu na kati ya beno fwana kuzaba na kukutika nzutu ya yandi samu na kuzinga na bulongo mpe buzitu. 4:5 Yandi fwana kulanda ve bansatu ya yimbi mutindu ke salaka bayina kele ve ba-Zwife yina zaba ve Nzambi.

2 Tesalonika 3:6 Bampangi! Na nkumbu ya Mfumu Yesu-Klisto, beto ke na kutumisa beno mutindu yayi: Beno kima bandimi yina ke zingaka kidi-kidi, mpe ke tumamaka ve na ndongosolo yina beto zabisaka bawu. 3:7 Beno zaba mbote wapi mutindu beno fwana kudyatila samu na kulanda nkadulu ya beto, samu ti beto zingaka ve kidi-kidi ntangu beto vwandaka na sika ya beno. 3:8 Beto lombaka ve muntu na kupesa beto madya ya mpamba. Kasi beto vwandaka tala mpasi mpe vwandaka lemba samu na kisalu. Beto vwandaka sala mpimpa na ntangu samu na kupesa ve muntu na kati ya beno kizitu ya kusadisa beto. 3:9 Ya zola kutuba ve ti beto salaka mutindu yina, samu ti beto kele ve na muswa ya kuzwa lusalusu ya beno, kasi beto zolaka na kulakisa beno kifwani yina beno fwana kulanda. 3:10 Ya tsyelika, ntangu beto vwandaka na sika ya beno, beto tumisaka beno mutindu yayi: Kana muntu zola kusala ve, yandi fwana mpe kudya ve.

1 Timote 2:1 Dyambu ya ntete yina mu ke na kutumisa kele mutindu yayi: Beno fwana kulomba na sika ya Nzambi, kusambilia yandi, kubondila yandi, mpe kutonda yandi samu na bantu nyonso. 2:2 Beto fwana kusambidila bantinu mpe bamfumu nyonso ya nkaka, samu ti beto vwanda na luzingu ya kizunu ya kulutila, ya kukwikama na Nzambi, mpe nkadulu ya mbote. 2:3 Yina ni mambu ya mbote mpe ya kitoko na meso ya Nzambi, Muvuukisi ya beto, 2:4 yina ke zolaka ti bantu nyonso kuzwa mpulusu mpe bakula butsyelika. 2:5 Ya tsyelika, ya ke kaka na Nzambi mosi, mpe muntu yina vutulaka bundiku na kati ya Nzambi na bantu kele kaka mosi. Muntu yango ni Yesu-Klisto.

2 Timote 2:8 Bambuka moyo na Yesu-Klisto yina butukaka na dikanda ya Davidi, mpe yina vumbukaka na kati ya bantu ya kufwa, mutindu ke na kuzabisa Nsangu ya Mbote yina mu ke na kulongisa. 2:9 Ni samu na yawu mu ke na kutala mpasi, mpe mu kele ya kukangama na bisengo mutindu kimpumbulu. Kasi Mambu ya Nzambi kele ya kukangama ve. 2:10 Ni yawu yina, mu ke na kutatamana na kundima bampasi nyonso yayi samu na bayina Nzambi soolaka, samu ti Yesu-Klisto vuukisa mpe bawu. Na yina, bawu ke kota na nkembo ya sekO. (aiōnios g166)

Tite 2:11 Nzambi lakisaka bumbote ya yandi yina ke pesaka bantu nyonso mpulusu. 2:12 Yawu ke longisaka beto na kubika na kuvwanda ya kukwikama ve na Nzambi, mpe na kubika bansatu ya yinza samu na kuvwanda na yinza yayi na luzingu ya buzitu, ya kudedama, mpe ya kukwikama na Nzambi. (aiōn g165) 2:13 Ni na mutindu yina beto fwana kuvungila kilumbu ya kyese yina beto ke na kusala kivuvu, mpe yina ke talana nkembo ya Nzambi ya nene mpe Muvuukisi ya beto, Yesu-Klisto. 2:14 Yandi ndimaka yandi mosi na kupesa luzingu ya yandi samu na beto, samu ti yandi kuula beto na nkadulu ya kusafula misiku, mpe ti yandi kitula beto dikanda ya yandi ya kuvedila, yina ke vwanda na nsatu ya kulutila na kusala bisalu ya mbote.

Filemoni 1:3 Bika ti Tata ya beto Nzambi mpe Mfumu ya beto Yesu-Klisto kusakumuna beno mpe kupesa beno kizunu. 1:4 Mu ke bikaka ve na kutonda Nzambi na kuzonzilaka nkumbu ya nge ntangu mu ke sambilaka, 1:5 samu ti bantu ke na kuzonzila wapi mutindu kele kiminu ya nge na Mfumu Yesu, mpe wapi mutindu nge ke zolaka bantu nyonso ya longo. 1:6 Bika ti kintwadi yina kele na beto mutindu mvutu ya kiminu ya beto na sika ya Yesu kusala kisalu. Na yina, nge ke zaba bima nyonso ya mbote yina beto ke

kuzwaka samu na Klisto. 1:7 Mpangi ya munu! Luzolo yina kele na nge me yangidika munu mingi, mpe me pesa munu kibakala, samu ti nge me kindisa bantima ya bantu ya longo.

Ba-Ebeleyo 1:1 Na bantangu ya ntama, Nzambi sadilaka mimbikudi samu na kuzonza bambala mingi mpe na mitindu mingi na bankooko ya beto. 1:2 Kasi bantangu yayi, na bilumbu yayi ya nsuka, Nzambi me sadila Mwana ya yandi samu na kuzonza na beto. Ni na yandi Nzambi yidikaka yinza nyonso, mpe ni yandi Nzambi soolaka, samu ti yandi vwanda mfumu ya bima nyonso. (aiōn g165) 1:3 Ni na Mwana ke talanaka nkembo ya Nzambi. Mutindu kele Nzambi ni mutindu yina mpe yandi kele. Ndinda ya yandi kele na lulendo yina ke salaka ti bima nyonso tatamana na kuvwanda. Na manima ya kuvedisa masumu ya bantu, yandi kwendaka vwanda na mazulu na lubakala ya Nzambi-Mpungu.

Zaki 1:16 Bampangi ya munu ya luzolo, muntu vuna beno ve. 1:17 Makabu nyonso ya kulutila mbote ke katukaka na zulu, na sika ya Nzambi, Kiyidiki ya bansemo ya zulu. Mpe na sika ya yandi, nsobolo ke vwandaka ve. Yandi ke sobaka ve mutindu mpewo ke sobaka bisika. 1:18 Na luzolo ya yandi mpe na lusalusu ya mambu ya yandi ya butsyelika, Nzambi pesaka beto luzingu, samu ti beto vwanda na mantwala ya bima nyonso yina yandi yidikaka.

1 Pyele 3:18 Ya tsyelika, yandi mosi Klisto kufwaka yimeni mbala mosi samu na masumu ya bantu nyonso. Yandi vwandaka ya kudedama. Kasi yandi kufwaka samu na bantu ya kudedama ve, samu ti yandi nata beno na sika ya Nzambi. Ba kufwaka yandi na nzutu ya yandi ya kimuntu, kasi Mpeve ya Longo pesaka dyaka yandi luzingu.

2 Pyele 1:3 Nzambi pesaka beto bima nyonso yina kele na beto nsatu samu na kuvwanda na luzingu ya kuvwakama na Mfumu. Ni yandi lakisaka beto muntu yina bokilaka beto samu na kuvwanda na dikanda ya yandi na lusalusu ya nkembo mpe nkadulu ya yandi ya kulutila mbote. 1:4 Ni mutindu yina, Nzambi pesaka nsilulu ya kusala bima ya kulutila mbote mpe mfunu samu na beto. Yandi pesaka nsilulu ya kusala yawu, samu ti beno katuka na bansatu ya kusala mambu ya yimbi yina ke na kumwangisa yinza, mpe samu ti beno kuma mbote mutindu Nzambi.

1 Yowane 2:1 Bana ya munu, mu ke na kusonikina beno mambu yayi, samu ti beno sala ve masumu. Kasi kana muntu sala masumu, beto kele na nzonzi na ntwala ya Tata, ni Yesu-Klisto yina kele ya kudedama. 2:2 Yandi ndimaka na kufwa mutindu munkayulu, samu ti Nzambi lemvakila masumu ya beto. Nzambi ke lemvakila kaka ve masumu ya beto, kasi mpe masumu ya bantu nyonso.

2 Yowane 1:7 Bantu mingi ya luvunu me mwangana na yinza. Bawu ke ndimaka ve ti Yesu-Klisto kwizaka na yinza na nzutu ya mutindu mosi na beto. Ni na mutindu yina ke talanaka muntu ya luvunu mpe mbeni ya Klisto.

3 Yowane 1:4 Kilengi ya munu ya kulutila, ni kuwa ti bana ya munu ke na kuzinga na butsyelika.

Yude 1:3 Bampangi ya munu ya ntima, mu vwandaka na nsatu ya kulutila samu na kusonikina beno na yina me tadila wapi mutindu Nzambi vuukisaka beto. Kasi mu me tala ti mu fwana kusala yawu ntangu yayi, samu ti mu kindisa beno na kunwana samu na kinimu yina Nzambi pesaka mbala mosi na bayina kele bantu ya yandi. 1:4 Mu ke na kusonikina beno, samu ti ya kele na bantu ya yimbi yina me kota na mansweki na kati ya beno. Bawu ke na kubalula nsangu ya bumbote ya Nzambi ya beto, samu ti bawu kuzwa nzila ya kuzinga na kindumba. Bawu ke mangaka mpe Yesu-Klisto, Mulongisi mpe Mfumu kaka mosi ya beto. Katuka ntama, Dibuku ya Nzambi zabisaka kitumbu yina bawu ke kuzwa.

Luzabusu 3:19 Mu ke sungikaka mpe ke sembaka bayina nyonso mu ke zolaka. Na yina, sala ya kulutila bisalu ya mbote, mpe viluka. 3:20 Kuwa mbote! Mu kele ya kutelama na mwelo, mpe mu ke na kukonkota. Kana muntu kuwa ndinga ya munu mpe fungula mwelo, mu ke kota na yinzo ya yandi. Mu ke kudya kintwadi na yandi, mpe yandi kintwadi na munu. 3:21 Na muntu yina ke nunga, mu ke pesa yandi muswa ya kuvwanda na munu na kiti ya munu ya kintinu. Mutindu mosi munu mpe, na manima ya kununga, mu

kwendaka vwanda na Tata ya munu na kiti ya yandi ya kintinu. 3:22 «Kana muntu ke na makutu, yandi kuwa mambu yina Mpeve ke na kutuba na mabuundu ya Nzambi.»

Reader's Guide

Monokutuba at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Monokutuba at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hades g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Mesopotamia

Haran

Mediterranean
Sea

Damascus

Salem

Babylon

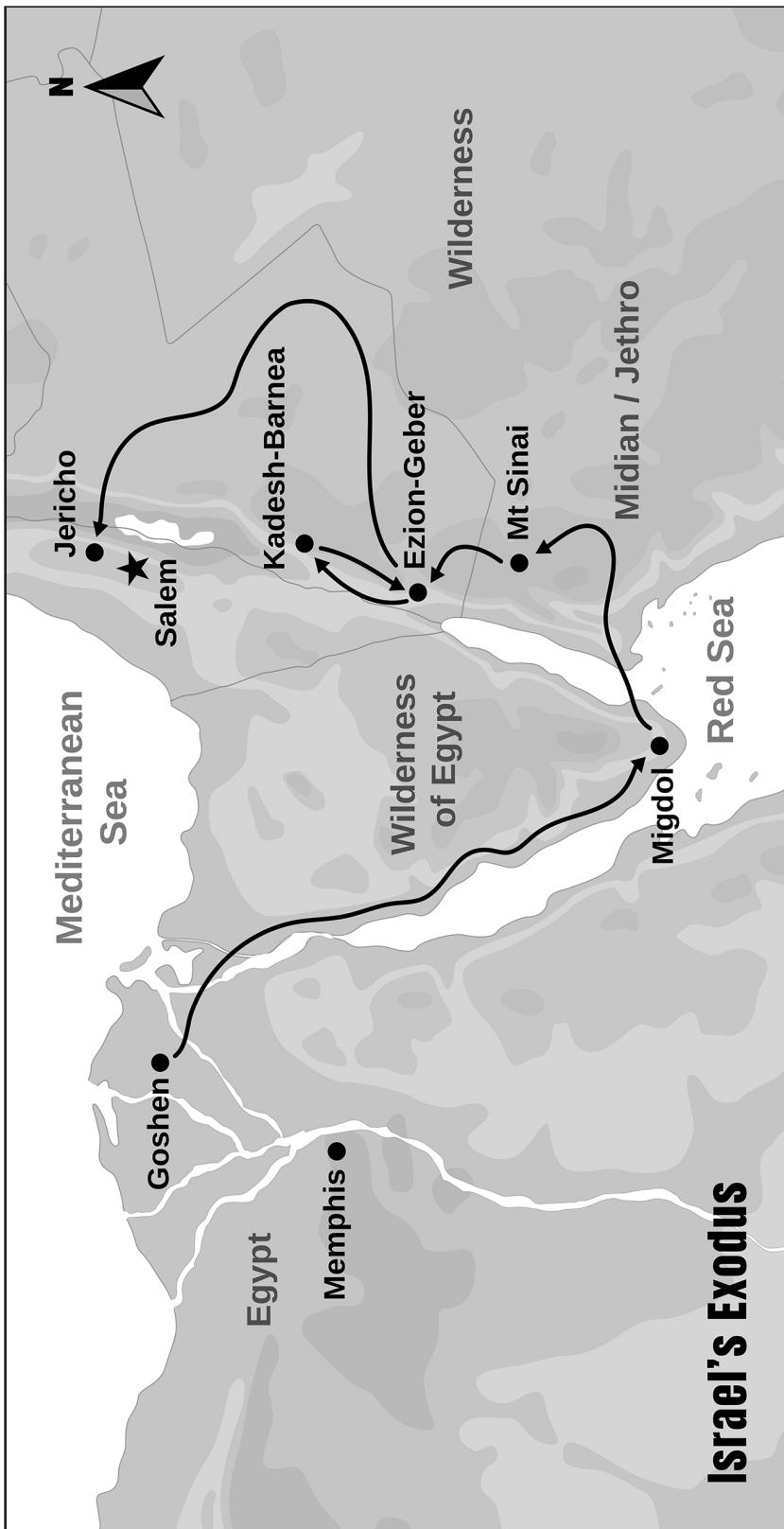
Egypt

Persian
Gulf

Abraham's Journey

Samu na kininu, Abalayani tumanaaka ntangu Nzambi bokilaka yandi. Yandi kwendaka na yinsi yina Nzambi fwanaka pesa yandi,
Samu ti yawu kuma ya yandi. Yandi kwendaka ata kuzaba kisika yandi fwandaka kwenda. - Ba-Ebeleyo 11:8

Israel's Exodus

Nangu Falawo, nituu ya Ngijiti, bikaka bantu ya Isayeli ba kwenda, Nzambi natinaka bawu ve na nzila ya yinsi ya ba-Filiseti, ataa ti ni yawu lutitaka nkufi. Nzambi iubaka:
«Ya kele mbote ve ti bantu ya Isayeli kutala bona ya bamvita mpe ti bawu sosa na kuvutuka na Ngijiti!» - Kubasika 13:17

Mediterranean
Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-
Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem ★

Bethany

Bethlehem

Judea

► Egypt

Decapolis

Peraea

Jericho

Jesus' Journeys

Ya tsyelika, Mwana ya Muntu me kwiza na yinza samu ti bantu sadila yandi ve, kasi samu ti yandi sadila bantu,
mpe pesa luzingu ya yandi mutindu munkayulu samu na kukuula bantu mingi. - Matka 10:45

Paul's Missionary Journeys

Ni muru Polo, kisadi ya Yesu-Kristo yina Nzambi bokilaka na kuvwanda ntumwa mpe soolaka samu na kumwangisa Nsangu ya yandi ya Mbote,
ke na kufidisa beno nukanda yayi. - Loma 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19	
Where are we?			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory				
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth				
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3				
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City				
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers						
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth								
Luke 16:22 Blessed in Paradise								
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				Matthew 25:41 Revelation 20:10				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command								
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus								
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Revelation 20:13 Thalaasa				
				Revelation 19:20 Lake of Fire				
				Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Monokutuba at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our Good News sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Na yina, beno kwenda na sika ya bantu ya bayinsi nyonso, mpe beno kitula bawu na kukuma bilandi ya munu.
Beno botika bawu na nkumbu ya Tata, ya Mwana, mpe ya Mpewe ya Longo. - Matayi 28:19

